ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ เมษายน–พฤษภาคม ๒๕๔๐
ISSN 0857-2909

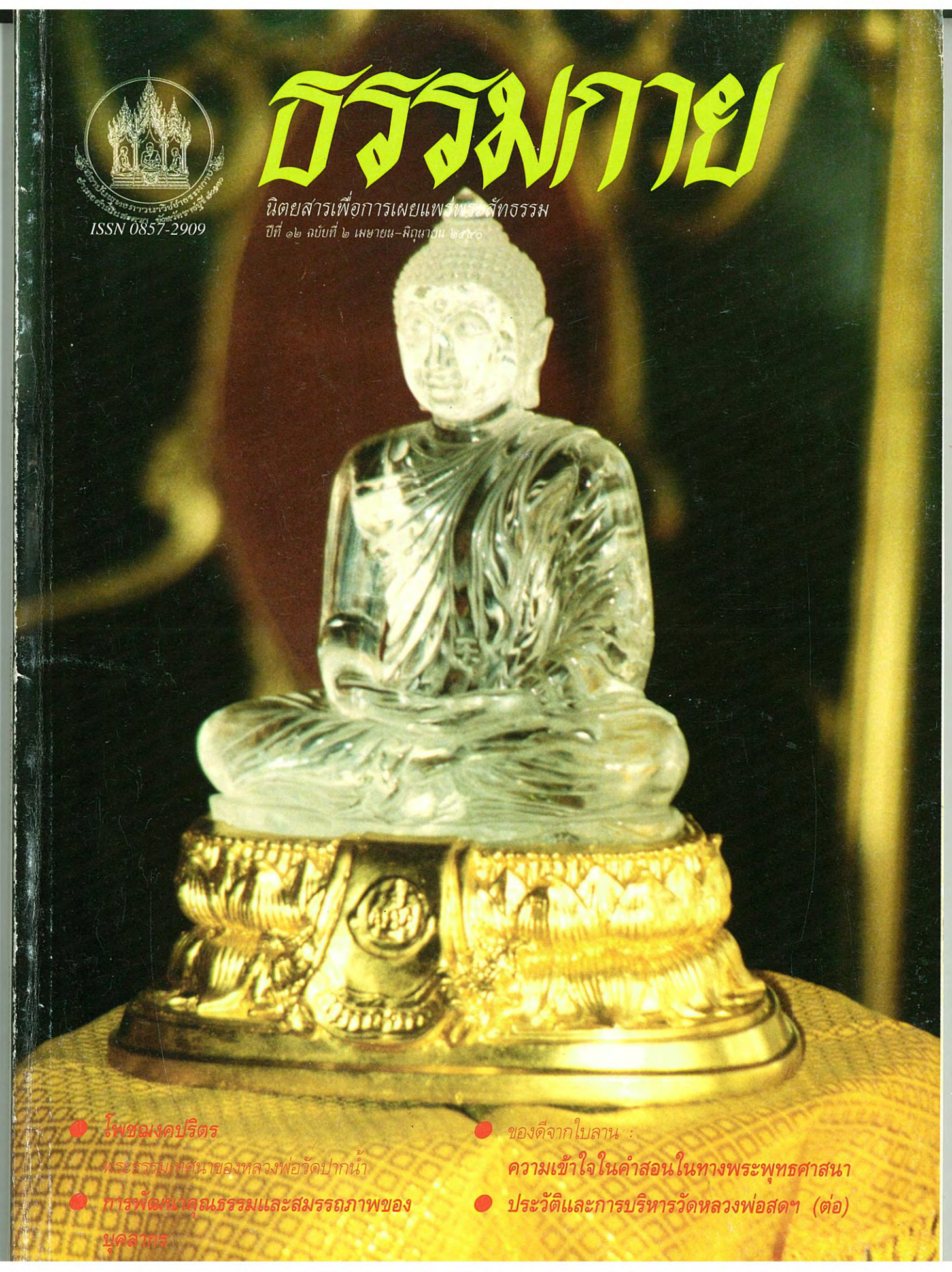

- โพชฌงคปริตร พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- การพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของบุคลากร
- ของดีจากใบลาน : ความเข้าใจในคำสอนในทางพระพุทธศาสนา
- ประวัติและการบริหารวัดหลวงพ่อสดฯ (ต่อ)

เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศฯ องค์ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้เมตตามาปิดการอบรม ประทานโอวาท และวุฒิบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๓๓ ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ (ในภาพ) หลวงพ่อเจ้าอาวาสพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล กำลังถวายรายงาน

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณฺมหาเถระ ป.ธ. ๙)
เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์(ช่วง วรปุญฺญมหาเถระ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระเทพสุธี (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑุตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ. ๗)
พระมหาบุญธรรม ปญฺญาวชิโร ป.ธ. ๗
พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร) รป.ม.(ม.ธ.) ป.ธ. ๖
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร Hons. Ph.D., M.A. (Labour Econ., SSA)

ผู้จัดการ :
รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ Ph.D., D.I.C., B.Sc.(Hons.)

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ.ดร. ธีระ เกรอต Ph.D., M.Eng., B.Eng.(Hons.)

กองบรรณาธิการ
พระมหาณัฐพนธ์ เสฏฺฐธมฺโม ป.ธ. ๙
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต ป.ธ. ๗
พระมหาศักดา สุมโน ป.ธ. ๗
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ ป.ธ. ๖
พระมหาสัณห์ฐิติ ธมฺมวฑฺฒโน ป.ธ. ๓
พระภาสกร ปภากโร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ วท.บ., M.Sc.
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์ ภ.บ. (จุฬาฯ)
คุณสุนีรัตน์ นิ่มกุลรัตน์ อ.บ. (จุฬาฯ)
คุณกิติเทพ ชลบุษปกุล M.BA.
คุณวรภัทร ลัคนทินวงศ์ วท.บ., M.Sc.

ฝ่ายภาพ :
พระมหาธุวันต์ ปญฺญาวฑฺโฒ ป.ธ. ๓

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณเปรมยุดา ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณภาวิดา ตรีนุชจรัสกุล
คุณอาภากร นะตะ

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/เรียงพิมพ์ :
บจ. วีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น โทรสาร ๒๕๓-๒๕๖๕
โทรศัพท์ ๒๕๔-๓๓๐๑-๒, ๒๕๓-๒๕๖๕

พิมพ์ที่ :
โรงพิมพ์ประชาชน ๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กทม.
โทร. ๒๓๕-๐๓๘๕, ๒๓๔-๒๐๖๒, ๒๓๔-๒๘๖๐
แฟ็กซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

อธิบายปก : พระพุทธปฏิมาจำลอง"ธรรมกาย"หินผลึก (หินเขี้ยวหนุมาน) ขนาดหนักตัก ๕ นิ้ว ที่หลวงพ่อเจ้าอาวาส ได้ถวายพระเจ้าวรวงศ์พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเปิดอาคารเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษา วัดหลวงพ่อสด-ธรรมกายาราม เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๐

นิตยสาร *"ธรรมกาย"* ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๔๐

สารบัญ

จากพระไตรปิฎกและอรรถกถา ๔

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
โพชฌงคปริตร ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๖

ของดีจากใบลาน
ความเข้าใจในคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ..... สมเด็จพระพุฒาจารย์ ๑๖

หลักปริยัติ
ทบทวนและสรุปหลักสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง และปฏิปทาเพื่อความหลุดพ้น ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖ ๖๕

ธรรมปฏิบัติ
เจริญภาวนาถึง ๑๘ กาย ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖ ๒๕

ตอบปัญหาธรรม ..... ชยมงฺคโล ภิกฺขุ ๑๐๓

ธรรมะสำหรับเยาวชน
การรู้จักลดตัว-ถ่อมตน ..... พระมหามนตรี ขนฺติสาโร ป.ธ.๙, พธ.บ. ๕๘
ศีลข้อ ๔ ..... ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์ ๘๗

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม
หลวงพ่อองค์ตื้อ ..... เทียมบุญ ๙๑

ปกิณกะ
การพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของบุคลากร ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๓๐
ประวัติและการบริหารวัด ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๖๙

ท้ายเล่ม
หญ้าปากคอก ..... ญาณรัตนะ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

● อัตราค่าสมาชิก : ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๖๐ บาท เล่มละ ๔๐ บาท ●

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย **อุชุงกายัง ปะนิธายะ** ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหัง"** พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรง**ศูนย์กลางกาย**เหนือสะดือสองนิ้วมือ เป็น**ดวงแก้วกลมใส** เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิเรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอิริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอย ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้**เดินดวงเดินกาย**คือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก
(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก
แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๑ ถึงฐานที่ ๗

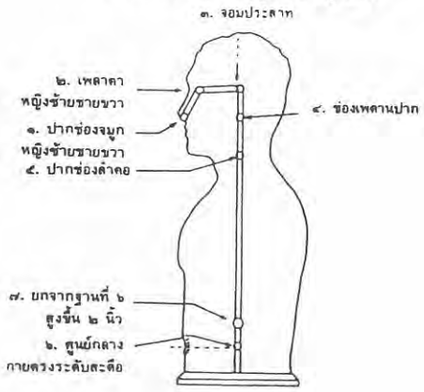

ถ้อยแถลง

"ทั้งสามท่านนี้ พระโมคคัลลานะก็ดี พระกัสสปะก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี ท่านผู้แสดงคุณอันยิ่งใหญ่ ท่านเป็นผู้สำเร็จแล้วยังมีโรคเข้ามาเบียดเบียนได้ เบียดเบียนก็ใช้โพชฌงค์กำจัดเสีย ไม่ต้องไปกินหยูกกินยาที่ไหนเลยสักอย่างหนึ่ง โพชฌงค์เท่านั้นแหละ โรคหายไปหมด" นี้มาจากพระธรรมเทศนาของ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** พระโมคคัลลานะ พระกัสสปะ พระพุทธเจ้า เมื่อมีโรคเข้ามาเบียดเบียนใช้โพชฌงค์เจ็ดประการรักษาโรค ไม่ต้องใช้ยา โพชฌงค์ประเสริฐอย่างไร วิธีใช้รักษาโรคทำอย่างไร ติดตามได้ในพระธรรมเทศนา **โพชฌงคปริตร**

"อย่าให้ความรู้เบื้องต้นนั่นแหละไปทำลายข้อที่จะต้องปฏิบัติ ถ้าหากว่าไม่ได้ปฏิบัติด้วยตนเองจริง ๆ แล้วก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า คำสอนในทางพระพุทธศาสนาลักลั่นบ้าง สับสนบ้าง ไม่เป็นแนวเดียวกัน อยากให้เป็นแนวเดียวกันบ้าง อยากให้เหมือนกันอย่างนี้เป็นต้น แท้ที่จริงเหมือนกันอยู่แล้ว" นี้มาจากบทความ **ความเข้าใจในคำสอนในทางพระพุทธศาสนา** ของ**เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์** เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จชี้ให้เห็นว่า ความรู้ที่ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติด้วยตนเองจริง ๆ การติดอยู่ในวิธีการมากกว่าดูเจตนาตั้งใจ ทำให้เกิดความสับสนถกเถียงกันไม่สิ้นสุดแต่เมื่อได้ปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว ย่อมเข้าใจอย่างแท้จริง ไม่ต้องสงสัยถกเถียงกันอีกต่อไป

"ยิ่งกายละเอียด ๆ นี้ผุดขึ้นมามากเพียงใด ก็ช่วยให้ธาตุธรรมใสละเอียด สะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น อันเป็นผลให้ เห็น จำ คิด รู้ และ กาย ใจ จิต วิญญาณ ส่วนหยาบได้รับผลดีตามไปด้วย และถ้าจะยกวิปัสสนาขึ้นพิจารณา ก็จะเกิดปัญญารู้แจ้งได้มาก เพราะสามารถให้ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น วิปัสสนาญาณก็จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว" วิชชาธรรมกายเป็นทั้งสมถะและวิปัสสนา ใช้ชำระธาตุธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์จะเข้าถึงได้อย่างไร ติดตามได้ในคอลัมน์ **เจริญภาวนาถึง ๑๘ กาย** โดยหลวงพ่อ **ชยมงฺคโล**

"ถ้าใครปฏิเสธนิมิตเสียตั้งแต่สมาธิจิตยังไม่ได้ถึงอัปปนาสมาธิ อันเป็นเบื้องต้นของปฐมฌาน มรรคจิตย่อมจะยังไม่เจริญขึ้นสมบูรณ์ ให้สามารถทำหน้าที่ปหานสัญโญชน์ได้เต็มกำลัง เพราะขาดสัมมาสมาธิ อันเป็นไปเพื่อเจริญปัญญาเห็นแจ้งรู้แจ้งในสภาวะธรรม และอริสัจจธรรมตามที่เป็นจริงได้" นี้มาจากคอลัมน์**ตอบปัญหาธรรม** โดยหลวงพ่อ **ชยมงฺคโล** ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนกันอยู่มากในสมถะวิปัสสนากัมมัฏฐาน การปฏิเสธนิมิตตั้งแต่สมาธิจิตยังไม่ได้ถึงอัปปนาสมาธิ ทำให้ขาดสัมมาสมาธิ ไม่สามารถตัดสัญโญชน์ให้เด็ดขาดได้ วิปัสสนาก็เลยกลายเป็นวิปัสสนึกไป พึงที่ทุกท่านสังวรไว้ให้ดีอย่าหลงทาง !!!

บรรณาธิการ

■ ■ ■ ■

"เปิดตา ปิดใจ ไม่อาจพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร
เปิดตา เปิดใจ อาจพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร
ปิดตา เปิดใจ ย่อมพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร"

โลกุตตรธรรมชื่อว่าพระกายของตถาคต

โย โข วกฺกลิ ธมฺมนฺติ อิธ ภควา **"ธมฺมกาโย โข มหาราช ตถาคโตติ** วุตฺตํ **ธมฺมกายตํ** ทสฺเสติ. **นววิโธ หิ โลกุตฺตรธมฺโม ตถาคตสฺส กาโย นาม.**

แปลว่า: ในคำว่า **"โย โข วกฺกลิ ธมฺมํ"** นี้ พึงทราบอธิบายว่า **พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงความที่พระองค์เป็นธรรมกาย**ที่ตรัสไว้ว่า "ขอถวายพระพรมหาบพิตร **ธรรมกาย**แลคือ**ตถาคต**". ความจริง **โลกุตตรธรรม ๙ อย่าง ชื่อว่ากายของตถาคต.**

คัมภีร์สารัตถัปปกาสินี อรรถกถาสังยุตตนิกาย ขันธวารวรรค ภาค ๒ หน้า ๓๔๒-๓๔๓

ผู้ใดเห็นธรรมกายด้วยญาณจักษุ ผู้นั้นเห็นตถาคต พระอรหันต์

โส อารกาว มยฺหํ, อหญฺจ ตสฺสาติ โส ภิกฺขุ มยา วุตฺตปฏิปทํ อปูเรนฺโต มม ทูเรเยว, อหญฺจ ตสฺส ทูเรเยว. เอเตน **มํสจกฺขุนา ตถาคตทสฺสนํ รูปกายสโมธานญฺจ อการณํ, ญาณจกฺขุนาว ทสฺสนํ ธมฺมกาย-สโมธานเมว จ ปมาณนฺ**ติ ทสฺเสติ. เตเนวาห "ธมฺมํ หิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ น ปสฺสติ, ธมฺมํ อปสฺสนฺโต มํ น ปสฺสตีติ. ตตฺถ **ธมฺโม นาม นววิโธ โลกุตฺตรธมฺโม,** โส จ อภิชฺฌาทีหิ ทุสฺสิตจิตฺเตน น สกฺกา ปสฺสิตุํ, ตสฺมา **ธมฺมสฺส อทสฺสนโต ธมฺมกายํ จ น ปสฺสตี**ติ. ตถา หิ วุตฺตํ

"กินฺเต วกฺกลิ อิมินา ปูติกาเยน ทิฏฺเฐน, โย โข วกฺกลิ ธมฺมํ ปสฺสติ. โส มํ ปสฺสติ, โย มํ ปสฺสติ, โส ธมฺมํ ปสฺสตีติ.

"ธมฺมภูโต พฺรหฺมภูโตติ จ

"ธมฺมกาโย อิติปิ, พฺรหฺมกาโย อิติปีติ จ อาทิ.

แปลว่า: คำว่า **"ภิกษุนั้นอยู่ห่างไกลเราทีเดียว, และเราก็อยู่ห่างไกลภิกษุนั้น"** ความว่า ภิกษุนั้น เมื่อไม่บำเพ็ญปฏิปทาที่เราตถาคตกล่าวแล้วให้บริบูรณ์ ก็ชื่อว่าเป็นผู้อยู่ไกล เราตถาคตทีเดียว, และเราตถาคตก็ชื่อว่าอยู่ไกลเธอเหมือนกัน. ด้วยคำนี้พระองค์ทรงแสดงว่า **การเห็นพระตถาคตด้วยมังสจักษุก็ดี การอยู่รวมกันทางรูปกายก็ดี ไม่ใช่เหตุ, แต่การเห็นด้วยญาณจักษุเท่านั้น และการอยู่รวมกันด้วยธรรมกายต่างหากเป็นประมาณ** เพราะเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย **เพราะว่าภิกษุนั้นไม่เห็นธรรม, เมื่อไม่เห็นธรรมก็ไม่เห็นเราตถาคต**". ในคำว่า "เมื่อไม่เห็นธรรม ก็ไม่เห็นเราตถาคต" นั้นมีอธิบายว่า **"โลกุตตรธรรม ๙ ประการ ชื่อว่า ธรรม,** ก็เธอไม่อาจจะเห็นโลกุตตรธรรมนั้นได้ ด้วยจิตที่ถูกอภิชฌาเป็นต้นประทุษร้าย, เพราะฉะนั้น ก็**เหตุที่ไม่เห็นธรรม เธอจึงชื่อว่า ไม่เห็นธรรมกาย**".

สมจริงตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ว่า "ดูก่อนวักกลิ ประโยชน์อะไรแก่เธอ ด้วยกายอันเปื่อยเน่านี้ที่เธอ ได้เห็นแล้ว. ดูก่อนวักกลิ **ผู้ใดแลเห็นธรรม, ผู้นั้นก็เห็นเราตถาคต. ผู้ใดเห็นเราตถาคต, ผู้นั้นก็เห็นธรรม"**

และว่า "เราตถาคตเป็นพระธรรม เราตถาคตเป็นพระพรหม"

และว่า **"เราตถาคตเป็นธรรมกาย**บ้าง, **เป็นพรหมกาย** บ้าง" ดังนี้เป็นต้น

คัมภีร์ปรมัตถทีปนี อรรถกถาขุททกนิกาย อิติวุตตกะ หน้า ๓๓๔

โพชฌงคปริตร

โดย
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ

เมื่อพระองค์ทรงแสดงโพชฌงค์ทั้ง ๗ แล้ว ท่านทั้งสอง พระโมคคัลลานะ กับพระกัสสป มีใจร่าเริงบันเทิงในภาษิตของพระองค์นั้น โรคหายในขณะนั้น นี่ความสัตย์อันนี้ ความจริงอันนี้โรคหายทีเดียว ได้ศักดิ์สิทธิ์อย่างนี้

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวีตา โวโรเปตา ฯ เตน สจฺเจน โสตฺถิ เต โหตุ โสตฺถิ คพฺพสฺส ฯ

โพชฺฌงฺโค สติสงฺขาโต ธมฺมานํ วิจโย ตถา
วิริยมฺปีติปสฺสทฺธิ- โพชฺฌงฺคา จ ตถาปเร
สมาธุเปกฺขโพชฺฌงฺคา สตฺเต เต สพฺพทสฺสินา
มุนินา สมฺมทกฺขาตา ภาวิตา พหุลีกตา
สํวตฺตนฺติ อภิญฺญาย นิพฺพานาย จ โพธิยา
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ฯ
เอกสฺมึ สมเย นาโถ- โมคฺคลฺลานญฺจ กสฺสปํ
คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา โพชฺฌงฺเค สตฺต เทสยิ
เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา โรคา มุจฺจึสุ ตงฺขเณ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ฯ
เอกทา ธมฺมราชาปิ เคลญฺเญนาภิปีฬิโต
จุนฺทตฺเถเรน ตญฺเญว ภณาเปตฺวาน สาทรํ
สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา ตมฺหา วุฏฺฐาสิ ฐานโส
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ฯ
ปหีนา เต จ อาพาธา ติณฺณนฺนมฺปิ มเหสินํ
มคฺคาหตกิเลสา ว ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทาติ

ณ บัดนี้อาตมภาพจักได้แสดงความจริงความสัตย์ ซึ่งปรากฏชัดตามตำรับตำรา อันมีมาในโพชฌงคปริตร จะแสดงตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบายพอเป็นเครื่องปฏิการสนองประคองศรัทธาประดับสติปัญญาคุณสมบัติของท่านผู้พุทธปริษัท ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า

เริ่มต้นธรรมเทศนาว่า **ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สญฺจิจฺจ ปาณํ** นี้เป็นคำของพระองคุลิมาลเถรท่านแสดงไว้ ท่านเชิดความจริงความสัตย์ของท่าน ให้พุทธบริษัทจำไว้เป็นเนติแบบแผน เมื่อครั้งหนึ่งพระองคุลิมาลเถร ไปพบหญิงปวดครรภ์เต็มที่จะคลอดบุตร แต่มันคลอดไม่ออกมันจะถึงกับตาย ร้องให้พระองคุลิมาลเถรช่วย พระองคุลิมาลเถรจึงได้เปล่งวาจาช่วยหญิงคลอดบุตรนั้นว่า **ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สญฺญจิจฺจ ปาณํ ชีวีตา โวโรเปตา เตน สจฺเจน โสตฺถิ เต โหตุ โสตฺถิ คพฺภสฺส ฯ** แปลเป็นสยามภาษาว่า ดูกรน้องหญิง ตั้งแต่เราเกิดแล้วโดยชาติเป็นอริยะ **นาภิชานามิ** ไม่มีใจแกล้งเลยที่จะปลงสัตย์ที่มีชีพและชีวิต ด้วยความสัตย์อันนี้ ขอ

ความสวัสดีจงมีแก่ท่าน ขอความสวัสดีจงมีแก่ครรภ์ของท่าน พอขาดคำแค่นี้ หญิงนั้นคลอดบุตรผลุดทีเดียว หายจากทุกข์ภัยกันการคลอดบุตร เมื่อคลอดเสียแล้วมันก็หายทุกข์หายภัยหายลำบากแก่มารดาผู้คลอด เหมือนท้องผูกถ่ายอุจจาระไม่ออก มันก็เดือดร้อนแก่เจ้าของแต่พอออกมาเสียแล้วก็หมดทุกข์กัน นี้ด้วยความสัตย์อันนี้แหละคลอดบุตรก็ง่ายเต็มที่นี่บทต้น

บทที่สองรองลงไปนี่พระองค์ทรงรับสั่งเองว่า **โพชฺฌงฺโค สติสงฺขาโต ธมฺมานํ วิจโย ตถา วิริยมฺปีติปสฺสทฺธิ โพชฺฌงฺคา จ ตถาปเร สมาธุเปกฺขโพชฺฌงฺคา สตฺเต เต สพฺพทสฺสินา มุนินา สมฺมทกฺขาตา ภาวิตา พหุลีกตา สํวตฺตนฺติ อภิญฺญาย นิพฺพานาย จ โพธิยา เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทาฯ** แปลเป็นสยามภาษาว่าโพชฌงค์ ๗ ประการ คือ **สติสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **ธรรมวิจยสัมาโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **วิริยสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **ปีติสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **สมาธิสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง **อุเบกขาสัมโพชฌงค์** ประการหนึ่ง เหล่านี้ อันพระมุนีเจ้าผู้ทรงเห็นธรรมทั้งปวงกล่าวไว้ชอบแล้ว **ภาวิตา พหุลีกตา** อันบุคคลเจริญธรรมให้มากแล้ว **สํวตฺตนฺติ** ย่อมเป็นไปพร้อม **อภิญฺญาย** เพื่อความรู้ยิ่ง **นิพฺพานาย** เพื่อนิพพาน **โพธิยา** เพื่อความตรัสรู้ ด้วยความสัตย์อันนี้ ด้วยความกล่าวสัตย์อันนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ นี่เป็นบทต้นของโพชฌงค์

บทที่สองรองลงไป **เอกสฺมึ นาโถ โมคฺคลฺลาสนญฺจ กสฺสปํ คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา โพชฺฌงเค สตฺต เทสยิ เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา โรคา มุจฺจึสุ ตงฺขเณ เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถ เต โหตุ สพฺพทา ฯ เอกสฺมึ สมเย** ในสมัยอันหนึ่ง **นาโถ** พระโลกนาถเจ้าทรงทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะและพระกัสสป อาพาธถึงซึ่งความเวทนาแล้ว ทรงแสดงโพชฌงค์ทั้ง ๗ ประการ ท่านทั้งสอง คือ พระโมคคัลลานะกับพระกัสสป ยินดีภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า โรคก็หายไปในขณะนั้น ด้วยอำนาจความกล่าวสัตย์อันนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านในกาลทุกเมื่อ

บทที่ ๓ ต่อไป **เอกทา ธมฺมราชาปิ เคลญฺญาภิปีฬิโต จุนฺทตฺเถเรน ตญฺญว ภณาเปตฺวาน สาทรํ สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา ตมฺหา วุฏฺฐาสิ ฐานโส เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา ฯ เอกทา** ครั้งหนึ่ง **ธมฺมราชาปิ** แม้พระธรรมราชาคือพระพุทธเจ้าผู้เป็นเจ้าของธรรม **เคลญฺญาภิปีฬิโต** ผู้อันอาพาธเบียดเบียนแล้ว จุนฺทตฺเถเรน ตญฺญว **ภณาเปตฺวาน** ทรงรับสั่งให้พระจุนทเถรแสดงซึ่งโพชฌงค์นั้นแหละ พระองค์ทรงสดับโพชฌงค์เช่นนั้นแล้ว ร่าเริงบันเทิงพระทัย อาพาธก็หายไปโดยฐานะอันนั้น **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัตย์อันนี้ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านเมื่อ **ปหีนา เต จ อาพาธา ติณฺณนฺนมฺปิ มเหสินํ มคฺคาหตกิเลส ว ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทาติ ฯ ปหีนา เต จ อาพาธา** อาพาธทั้งหลายเหล่านั้นติณฺณนฺนมฺปิ **มเหสินํ มคฺคาหตกิเลส ว ปตฺตา** อันท่านผู้แสวงหาซึ่งคุณอันยิ่งใหญ่ทั้ง ๓ ท่าน ถึงซึ่งความดับหายไป ดุจกิเลสอันมรรคบำบัดแล้ว หรืออันมรรคกำจัดแล้ว ด้วยอำนาจสัจวาจานี้ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านจงทุกเมื่อ นี่แปลมคธภาษาเป็นสยามภาษาฟังเพียงแค่นี้ท่านผู้แปลบาลีฟังออกเข้าใจแล้ว แต่ว่าท่านผู้ไม่ได้เรียนอรรถแปลแก้ไขยังไม่เข้าใจต้องอรรถาธิบายลงไปอีกชั้นหนึ่ง

ในบทต้นว่าพระองคุลิมาลเถรเจ้า ท่านเป็นผู้กระทำบาปหยาบช้ามากนัก ก่อนบวชในพระธรรมวินัยของพระศาสดาฆ่ามนุษย์เสีย ๙๙๙ ชั้นต้นก็ทำดีมา ได้เล่าเรียนศึกษาวิชาจวนจะสำเร็จแล้วถูกอาจารย์ลงโทษจะทำลายชีวิตเสียเกิดต้องทำกรรมหยาบช้าลามกเศร้าโศกเสียใจเหมือนกันฆ่ามนุษย์เกือบพัน ๙๙๙ คน พระทศพลเสด็จไปทรมาน องคุลิมาลโจรนั้นละพยศร้าย กลับกลายบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ตัดกิเลสเป็นสมุจเฉทปหาน ชาวบ้านชาวช่องกลัวนักขึ้นชื่อว่าองคุลิมาลโจรละก็ซ่อนตัวซ่อนเนื้อทีเดียว กลัวจะทำลายชีวิตเสีย กลัวนักกลัวหนากลัวยิ่งกว่าเสือยิ่งกว่าแรดไปอีกเพราะเหตุว่าองคุลิมาลโจรผู้มีเป็นคนร้ายสำคัญ ถ้าว่าจะฆ่าใครแล้วไม่กลัวใครทั้งนั้นฆ่าแล้วตัดเอาองคุลีไปร้อย จะไปเรียนวิชาเป็นเจ้าโลก เมื่อจำนนฤทธิ์พระบรมศาสดา เข้ายอมบวชในพระธรรมวินัยของพระศาสดาแล้ว บวชแล้วไปบิณฑบาต หญิงท้องแก่ท้องอ่อนไม่เข้าใจ พอได้ยินข่าวว่าพระองคุลิมาลมาละก็ซ่อนเนื้อซ่อนตัว วิ่งซุกวิ่งซ่อนกันได้ข่าวว่าหญิงท้องแก่ลอดช่องรั้ว ลูกทะลักออกมาทีเดียวด้วยความกลัวพระองคุลิมาลคราวนี้ท่านไปในที่สมควร หญิงที่กำลังจะคลอดบุตรอยู่นั่นหนีไม่พ้นไปไม่ได้ก็ร้องให้องคุลิมาลช่วยพระองคุลิมาลเป็นพระอรหันต์แล้วสงสารหญิงที่กำลังคลอดบุตรนั้น ก็กล่าวคำสัตย์คำจริงขึ้นว่า **ย โตหํ**

ภคินิ ว่า ดูกรน้องหญิง กาลใดเมื่อได้เกิดแล้วโดยชาติเป็นอริยะไม่มีความแกล้งปลงสัตว์จากชีวิตเลย ด้วยความกล่าวสัตย์อันนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน ขอความสวัสดีจงมีแก่ครรภ์ของท่าน ขาดคำเท่านี้หญิงนั้นคลอดบุตรผลุดทีเดียว นี่ยกข้อไหนให้จำไว้เป็นตำรับตำรา เป็นภิกษุก็ดี เป็นอุบาสกอุบาสิกาก็ดี ในพระธรรมวินัยของพระศาสดา ในศาสนาของพระพุทธเจ้านี้เป็นคำของพระอรหันต์ พระองคุลิมาล ท่านเป็นพระอรหันต์เสียแล้ว ท่านจะกล่าวถ้อยคำว่าตั้งแต่ท่านเกิดมาไม่ได้ฆ่าสัตว์เลยน่ะ ไม่ได้มีใจแกล้งฆ่าสัตว์เลยน่ะ ท่านกล่าวไม่ได้ ท่านเป็นร้ายมา พึ่งกลับมาเป็นคนดีเมื่อได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว เมื่อเกิดเป็นพระอรหันต์แล้ว ท่านจึงได้ชี้ชัดว่าจำเดิมแต่เราเกิดแล้วโดยชาติเป็นอริยะไม่มีความแกล้งปลงสัตว์จากชีวิตเลย นี่ความจริงของท่าน ท่านยกเอาความจริงอันนี้แหละขึ้นเชิดที่ท่านเป็นผู้ประเสริฐ เป็นอริยบุคคลในธรรมวินัยของพระศาสดา ขอความจริงอันนี้แหละจงบันดาลเถิดท่านขอความจริงอันนี้ อธิษฐานด้วยความจริงอันนี้ พอขาดคำของท่านเท่านั้น ลูกคลอดทันที นี่ความสัตย์ยกความจริงขึ้นพูด

ไม่ใช่แต่พระองคุลิมาลเท่านั้น ที่ยกความจริงขึ้นพูด หญิงแพศยา ฤทธิ์ทำเดชได้ยกความจริงขึ้นพูดเหมือนกัน หญิงแพศยาคนหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินยกพยุหเสนาไปพักอยู่ที่แม่น้ำใหญ่ ว่ายข้ามก็ไม่พ้น น้ำไหลเชี่ยวเป็นฟอง ไหลปราดทีเดียว เมื่อเขาตั้งพลับพลาให้พักอยู่ที่คันแม่น้ำใหญ่เช่นนั้น ท่านทรงดำริว่า แม่น้ำใหญ่ไหลเชี่ยวขนาดนี้จะมีใครผู้ใดผู้หนึ่งอาจสามารถจะทำให้น้ำไหลกลับได้บ้าง ทรงดำริดังนี้ รับสั่งแก่มหาดเล็กเด็กชาย

ของพระองค์ มหาดเล็กเด็กชายของพระองค์ไปก็เที่ยวป่าวร้องหาว่าผู้ใดใครผู้หนึ่งอาจสามารถทำให้น้ำในแม่น้ำนี้ไหลกลับขึ้นได้บ้าง หญิงแพศยาคนหนึ่งรับทีเดียว ว่าฉันเองจะทำให้น้ำไหลกลับได้ เพราะนางเป็นแพศยาก็จริงมั่นใจว่า ชายคนใดไม่ว่าชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นต่ำให้เงินเพียงค่าบาทหนึ่งเท่านี้ ให้เงินค่าสองบาทปฏิบัติเพียงเท่านี้ สามบาทปฏิบัติเพียงเท่านี้ พอแก่ค่าของเงินท่านั้น เหมือนกันไม่ได้ขาดบกพร่อง ไม่ว่าชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นต่ำ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ทำไปตามหน้าที่ของตัว ความสัตย์มีอย่างนี่ นางเมื่อราชบุรุษพาไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินทรงรับสั่งว่า เจ้าหรืออาจสามารถทำให้น้ำไหลกลับได้ พะย่ะค่ะ หม่อมฉันอาจสามารถจะทำให้น้ำไหลกลับได้ เจ้าจะต้องการอะไร ธูปเทียนดอกไม้จะหาให้ ถ้าเจ้าทำน้ำให้ไหลกลับได้ตามคำกล่าวของเจ้าแล้ว เราจะรางวัลให้หนักมือทีเดียว ถ้าว่าเจ้าทำน้ำไหลกลับไม่ได้ เจ้าจะมีโทษหนักทีเดียว นางจุดเทียนตั้งสัตยาธิษฐานหันหน้าไปทางด้านแม่น้ำ ยกเอาความสัตย์นั่นเองอธิษฐานว่า เดชะปุญญาภินิหารความสัตย์ความจริงของหม่อมฉัน ได้สั่งสมอบรมมาตั้งแต่เป็นหญิงแพศยา ได้ปฏิบัติชายผู้หนึ่งผู้ใดที่มาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าปฏิบัติโดยค่าควรแก่บาทหนึ่ง ควรแก่สองบาท ควรแก่สามบาท ตามหน้าที่ ความจริงทำอยู่ดังนี้ไม่ได้เคลื่อนคลาดไปแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าว่าความสัตย์จริงอันนี้ของหม่อมฉันจริงดังหม่อมฉันอธิษฐานดังนี้แล้ว ขออำนาจความสัตย์นี้ จงบันดาลให้น้ำไหลกลับโดยฉับพลันเถิด พออธิษฐานขาดคำเท่านั้น น้ำไหลกลับอู้ ไหลลงเชี่ยวเท่าใดก็ไหลขึ้นเชี่ยวเท่านั้นเหมือนกัน พอกันทีเดียว พระเจ้าแผ่นดินเห็นอัศจรรย์เช่นนั้น ก็ให้เครื่องรางวัลแก่หญิงแพศยานั่นอย่างพอใจ ให้เป็นนายหญิงแพศยาต่อไป แล้วก็ให้บ้านสวยสำหรับพักพาอาศัยอยู่ไม่ขาดตกบกพร่องใด ๆ ละ เป็นสุขสำราญเบิกบานใจทีเดียวหญิงแพศยาผู้นั้น

นี่ความสัตย์โดยความชั่วยังเอามาใช้ได้ ส่วนพระองคุลิมาลเถรเจ้านี้ ท่านยกสัตย์ที่ได้บรรลุพระอรหันต์ขึ้นอธิษฐาน หญิงคลอดบุตรไม่ออก พอขาดคำหญิงคลอดบุตรผลุดออกไปอัศจรรย์อย่างนี้ นี่ใช้ความสัตย์อย่างนี้ติดขัดเข้าแล้ว อย่าเที่ยวใช้เรื่องเลอะ ๆ เหลว ๆ บนผีบนเจ้า นั่นไม่ได้ยินได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เลย พวกนั้นไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษเลย ความเห็นจึงได้เลอะเทอะเหลวไหลเช่นนั้น ไม่ถูกหลักถูกฐาน ถูกทางพุทธ-

ศาสนา ถ้าว่าหลักทางพุทธศาสนาแล้วต้องยกความขึ้นพูดความสัตย์ความจริงนั่นเป็นข้อสำคัญ ถ้าความบริสุทธิ์ของศีลมีอยู่ ก็ต้องยกความบริสุทธิ์นั่นแหละขึ้นพูด หรือความบริสุทธิ์ของสมาธิมีอยู่ก็ยกความบริสุทธิ์ของสมาธิขึ้นพูดขึ้นอธิษฐาน หรือแม้ว่าความจริงของปัญญามีอยู่ก็ยกความจริงของปัญญานั้นอธิษฐาน หรือความสัตย์ความจริงความดีอันใดที่ทำไว้แน่นอนในใจของตัว ให้ยกเอาความดีอันนั้นแหละขึ้นอธิษฐานตั้งอกตั้งใจ บรรลุความติดขัดทุกสิ่งทุกประการให้รู้จักหลักฐานดังนี้

นี่ในเรื่องพระองคุลิมาลเถรเจ้าเป็นสาวกของพระบรมศาสนา พระศาสดาทรงรับสั่งไว้โพชฌงค์กถา หรือ **โพชฺฌงฺคปริตตํ** นั้น ปรากฏว่า **โพชฌงค์ทั้ง ๗ ประการ ตั้งแต่สติจนกระทั่งอุเบกขาสัมโพชฌงค์ทั้ง ๗ ประการเหล่านี้แหละ อันพระมุนีเจ้าผู้เห็นธรรมทั้งสิ้นได้กล่าวไว้ชอบแล้ว ถ้าว่าบุคคลใดเจริญขึ้นกระทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่งเพื่อนิพพานเพื่อความตรัสรู้** ความจริงอันนี้ด้วยความกล่าวสัตย์อันนี้แหละขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ สติสัมโพชฌงค์ เราจะพึงปฏิบัติอย่างไรจึงจะได้บรรลุมรรคผลสมมาดปรารถนา ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริยสัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ สมาธิสัมโพชฌงค์ อุเบกขาสัมโพชฌงค์

สติสัมโพชฌงค์ เราต้องเป็นคนไม่เผลอสติเลย เอาสตินิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั่น ตั้งสติตรงนั้นทำใจให้หยุด ไม่หยุดก็ไม่ยอม ทำให้หยุดไม่เผลอทีเดียว **ทำจนกระทั่งใจหยุดได้ นี่เป็นตัวสติสัมโพชฌงค์แท้ ๆ** ไม่เผลอเลยทีเดียว ที่ตั้งที่หมายหรือ กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ สะดือทะลุหลังขวา

ทะลุซ้าย กลางกั๊กนั่น ใจหยุดตรงนั้น เมื่อทำใจหยุดตรงนั้น ไม่เผลอสติทีเดียว ระวังใจหยุดนั้นไว้ นั่งก็ระวังใจหยุด นอนก็ระวังใจหยุด เดินก็ระวังใจหยุด ไม่เผลอเลย นี่แหละตัวสติสัมโพชฌงค์แท้ ๆ จะตรัสรู้ต่าง ๆ ได้เพราะมีสติสัมโพชฌงค์อยู่แล้ว

ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ เมื่อสติใจหยุดนิ่งอยู่ก็สอดส่องอยู่ ความดีความชั่วจะเล็ดลอดเข้ามาท่าไหน ความดีจะลอดเข้ามาหรือความชั่วจะลอดเข้ามา ความดีเข้ามาก็ทำใจให้หยุด ความชั่วลอดเข้ามาก็ทำใจให้หยุด ดีชั่วไม่พ่องแพว ไม่เอาใจใส่ ไม่กังวลไม่ห่วงใยใจ หยุดระวังไว้ ไม่ให้เผลอก็แล้วกัน นั่นเป็นตัวสติวินัย ที่สอดส่องอยู่นั้นเป็นธรรมวิจยสัมโพชฌงค์

วิริยสัมโพชฌงค์ เพียงรักษาใจหยุดนั้นไว้ไม่ให้หาย ไม่ให้เคลื่อนทีเดียว ไม่เป็นไปกับความยินดียินร้ายทีเดียว ความยินดียินร้ายเป็น อภิชฌา โทมนัส เล็ดลอดเข้าไปก็ทำให้หยุดนั่นให้เสียพรรณไปให้เสียผิวไป ไม่ให้หยุดเสียให้เขยื้อนไปเสีย ให้ลอกแลกไปเสียมัวไป ดี ๆ ชั่ว ๆ อยู่เสียท่าเสียทาง เพราะฉะนั้นต้องมีความเพียรกล้ากล้ารักษาไว้ให้หยุดท่าเดียว นี้ได้ชื่อว่าวิริยสัมโพชฌงค์ เป็นองค์ที่ ๓

ปีติสัมณพชฌงค์ เมื่อใจหยุดละก็ชอบอกชอบใจ ดีอกดีใจ ร่าเริงบันเทิงใจ อ้ายนั่น ปีติ ปีติใจหยุดนั่น ปีติไม่เคลื่อนจากหยุดเลย หยุดนิ่งอยู่นั่น นั่นปีติสัมโพชฌงค์ นี้เป็นองค์ที่ ๔

ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ปัสสัทธิ แปลว่า **ระงับซ้ำ หยุดในหยุด ๆๆ ไม่มีถอยกันพอหยุดก็เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น** หยุดในหยุด หยุดในหยุด นั่นทีเดียว นั่นปัสสัทธิ **ระงับซ้ำเรื่อยลงไป ให้แน่นหนาลงไว้ไม่คลาดเคลื่อน** ปัสสัทธิ

มั่นคงอยู่ที่ใจหยุดนั่นไม่ได้เป็นสองไป เป็นหนึ่งทีเดียว นั่นเรียกว่า สมาธิ ทีเดียวนั่นแหละ

พอสมาธิหนักเข้า ๆหนึ่งเฉยไม่มีสองต่อไป นี่เรียกว่าอุเบกขา เข้าถึงหนึ่งเฉยแล้วอุเบกขาแล้ว

นี่องค์คุณ ๗ ประการอยู่ทีเดียว อย่าให้เลอะเลือนไป ถ้าได้ขนาดนี้ ภาวิตา พหุลีกตา กระทำเป็นขึ้นแค่นี้ กระทำให้มากขึ้น กระทำให้มากขึ้น **สํวตฺตนฺติ** ย่อมเป็นไปพร้อม **อภิญฺญาย** เพื่อรู้ยิ่ง **นิพฺพานาย** เพื่อสงบ ระงับ **โพธิยา** เพื่อความตรัสรู้ ด้วยความกล่าวสัตย์ อันนี้แหละขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านในทุกกาลทุกเมื่อ ความจริงอันนี้ถ้ามีจริงอยู่อย่างนี้ละ รักษาเป็นแล้ว

รักษาโพชฌงค์เป็นแล้ว อธิษฐานใช้ได้ ทำอะไรใช้ได้ โรคภัยไข้เจ็บแก้ได้ ไม่ต้องไปสงสัยละ ความจริงมีแล้วโรคภัยไข้แก้ได้ แก้

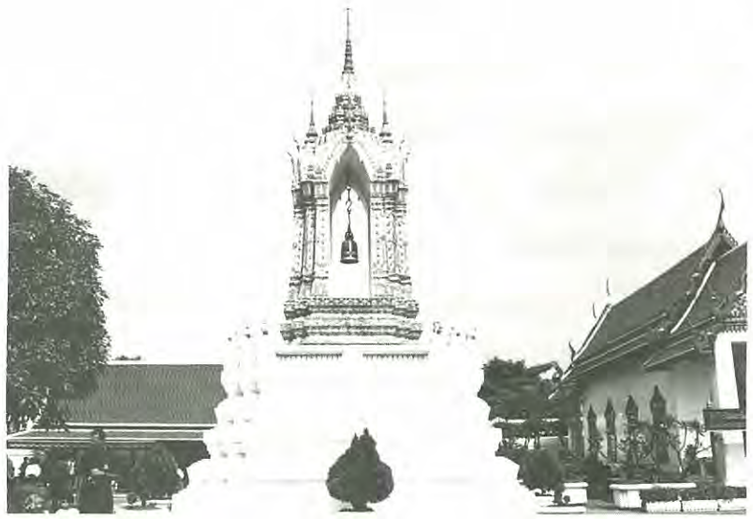

ได้อย่างไร ท่านยกตัวอย่างขึ้นไว้ **เอกสฺมึสมเย นาโถ โมคฺคลฺลานญฺจ กสฺสปํ คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา โพชฺฌงฺเค สตฺต เทสยิ เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา โรคา มุจฺจึสุ ตงฺขเณ, เอกสฺมึ สมเย** ในสมัยหนึ่ง **นาโถ พระโลกนาถเจ้าทรงทอดพระเนตร** ทรงดู **พระโมคคัลลานะและพระกัสสป อาพาธถึงซึ่งทุกขเวทนา** อาพาธเกิดเป็นทุกขเวทนา ทรงแสดงโพชฌงค์ทั้ง ๗ ดังกล่าวแล้วที่แสดงแล้วนี่ ทรงแสดง**โพชฌงค์ทั้ง ๗ ให้ทำใจหยุดลงไว้ให้นิ่งลงไว้ เมื่อพระองค์ทรงแสดงโพชฌงค์ทั้ง ๗ แล้ว ท่านทั้งสองพระโมคคัลลานะ กับพระกัสสปมีใจร่าเริงบันเทิงในภาษิตของพระองค์นั้น โรคหายในขณะนั้นนี่ความสัตย์อันนี้ ความจริงอันนี้โรคหายทีเดียวได้ศักดิ์สิทธิ์อย่างนี้** นี่ว่าอย่างพระะโมคคัลลานะ พระพุทธเจ้า นี่ท่านผู้แสวงซึ่งคุณอันยิ่งใหญ่หนา ทั้งสามท่านนี้พระโมคคัลลานะก็ดี พระกัสสปก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี ท่านผู้แสดงซึ่งคุณอันยิ่งใหญ่ ท่านเป็นผู้สำเร็จแล้วยังมีโรคเข้ามาเบียดเบียนได้ เบียดเบียนก็ใช้โพชฌงค์กำจัดเสีย ไม่ต้องไปกินหยูกกินยาที่ไหนเลยสักอย่างหนึ่ง โพชฌงค์เท่านั้นแหละโรคหายไปหมด **ดังวัดปากน้ำบัดนี้ก็ใช้วิชชาบำบัดโรคเช่นนี้เหมือนกัน** ใช้บำบัดโรคไม่ต้องใช้ยา **ตรงกับทางพุทธศาสนาจริง ๆอย่างนี้** นี่ชั้นหนึ่ง

นี่พระองค์เองพระองค์ทรงเองคราวนี้โดนพระะองค์เข้าบ้าง **เอกทา ธมฺมราชาปิ เคลญฺเญนาภิปีฬิโต** ครั้งหนึ่งพระธรรมราชา **ธมฺมราชาปิ** แม้พระธรรมราชาคือพระพุทธเจ้าผู้เป็นเจ้าของพระธรรมเอง ปิ อันนั้นไม่แม้ แปลเป็นเองเสีย **ครั้งหนึ่งพระธรรมราชาเองอันอาพาธเข้าบีบคั้นแล้ว เคลญฺเญนาภิปีฬิโต จุนฺทตฺเถเรน ตญฺเญว ภณาเปตฺวาน ทรงรับสั่งให้พระจุนทเถรแสดงโพชฌงค์เจ็ดประการนั้นด้วยความยินดี สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา ทรงบันเทิงพระทัยในโพชฌงค์ที่พระจุนทเถร ทรงแสดงถวายนั้น อาพาธหายไปโดยฉับพลัน** ด้วยฐานะอันสมควร ด้วยความสัตย์อันนี้ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านเมื่อ นี่พระองค์เองอาพาธพระจุนทเถรแสดงสัมโพชฌงค์ระงับ ก็หายอีกเหมือนกัน ในท้ายพระสูตรนี้ว่า **ปหีนา เต จ อาพาธา เต จ อาพาธา** อาพาธทั้งหลายเหล่านั้น **ตมฺหาวุฏฺฐาสิ ฐานโส มคฺคาหตกิเลสาว ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ อาพาธทั้งหลายเหล่านั้นถึงซึ่งความดับไป ดุจกิเลสอันมรรคกำจัดไปดังนั้น** ไม่เกิดขึ้นได้ นี่ด้วยความสัตย์จริงอันนี้ ด้วยความกล่าวสัตย์อันนี้ ขอความสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทุกเมื่อ นี่ความจริงเป็นดังนี้

ถ้าเรารู้จักพุทธศาสนาดังนี้ เราจะต้องปฏิบัติให้ถูกหลักฐานความจริงของพระพุทธศาสนา พระองคุลิมาลเถรเจ้า ท่านเป็นอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา เป็นขีณาสพแล้วท่านใช้ความสัตย์จริงของท่านขึ้นอธิษฐาน บันดาลให้หญิงคลอดบุตรไม่ออกให้ออกได้ตามความปรารถนาส่วนโพชฌงค์ทั้งเจ็ดประการพระบรมศาสดาจารย์ทรงแสดงให้ พระโมคคัลลานะพระกัสสป กำลังอาพาธอยู่ก็หายโดยฉับพลันแล้วส่วนพระองค์ท่านละอาพาธขึ้น ทรงรับสั่งให้พระจุนทเถรแสดงโพชฌงค์นั้นอาพาธของพระองค์ก็หายโดยฐานะอันสมควรทีเดียว นี่หลักอันนี้โพชฌงค์เป็นสำคัญ ประเสริฐเลิศกว่าโอสถใด ๆ ในสากลโลกทั้งนั้น เหตุนี้ท่านผู้มีปัญญาเมื่อได้สดับมาในโพชฌงคปริตรนี้จงมนสิการกำหนดไว้ในใจของตนทุกถ้วนหน้า

ที่ได้แจงแสดงมาตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแด่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมมีกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้

■■■■

ความเข้าใจในคำสอนในทางพระพุทธศาสนา

โดย

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อุปเสณมหาเถระ ป.ธ.๙)
เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ท่านสาธุชนทั้งหลายรายการธรรมะสำหรับวันนี้ จะได้พูดเรื่อง **ความเข้าใจของแต่ละคนในคำสอนทางพระพุทธศาสนา** ที่จริงเมื่อพูดถึงคำสอนในพระพุทธศาสนาแล้ว กล่าวโดยย่อ ก็ไม่มีอะไรมาก จะพูดว่าอริยสัจ ๔ ก็ย่อมได้ จะพูดว่าทาน ศีล ภาวนา ก็ได้ จะพูดว่าศีล สมาธิ ปัญญา ก็ได้ แต่ว่าคำสอนที่แยกรายละเอียดออกไปแต่ละอย่าง ๆ นั้น ต้องสรุปลงได้ใน ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา และเบื้องปลาย ก็คือ อริยสัจ ๔ ที่พูดว่าเบื้องปลายต้องอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นั้น เพราะว่าในคัมภีร์ โดยเฉพาะในอรรถกถา พระธรรมบท ท่านก็จะต้อง ทวนเรื่องต่าง ๆ มากล่าวเล่า แล้วสรุปลงด้วยอริยสัจ ๔ เรื่องที่ปรากฏในชาดกต่าง ๆ ก็เหมือนกัน พูดถึงเรื่องอะไรก็ตาม เสร็จแล้วต้องสรุปด้วยอริยสัจ ๔ ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค หมายถึงจุดสุดยอดของคำสอนในทางพระพุทธศาสนานั่นเอง เมื่อคำสอนในทางพระพุทธศาสนามีจุดสุดยอดก็ย่อมมีจุดในท่ามกลาง และมีจุดในเบื้องต้น ในขณะที่อยู่ในจุดเบื้องต้น ความคิดความเห็นของคนก็ย่อมแตกต่างกันไป เมื่อพูดเพียงง่าย ๆ ว่า ทาน คนก็ตีความกันไปต่าง ๆ นานา ตลอดถึงวิธีในการที่จะถวายทาน ในการที่จะบำเพ็ญทานบารมี ทานอุปบารมี ทานปรมัตถบารมี ก็ทำและพูดตาม

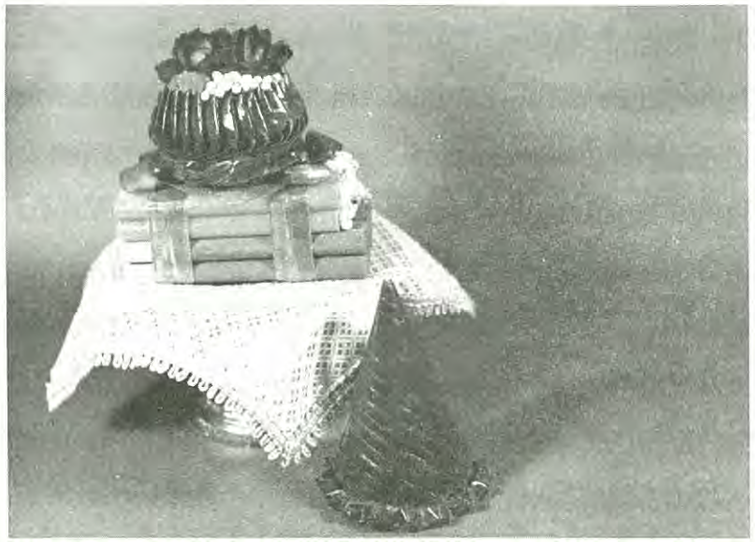

ความเชื่อถือของตนเองบ้าง คิดเอาเองบ้าง จึงไม่เหมือนกันทุกแห่ง บางทีเวลาจะบำเพ็ญทาน เช่น ถวายทาน ถวายสังฆทาน หรือถวายทานทั่ว ๆ ไปนั่นแหละ จะต้องมีพิธีรีตองเบื้องต้นมาก เช่น ต้องกล่าวคำถวาย เป็นคำกล่าวถวายสังฆทานก็มี ไม่จัดเป็นสังฆทานอย่างที่ในบางส่วนของประเทศจัดกันอยู่ แต่ว่าตั้งใจถวายเป็นสังฆทาน มีแต่อาหารของคาวของหวานอย่างเดียวก็เรียกว่าถวายสังฆทานแล้วก็ต้องกล่าวคำถวาย บางแห่งก็ว่าถวายอย่างนั้นไม่เป็นสังฆทาน เพราะว่าไม่ได้มีเครื่องอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าจะเป็นสังฆทานต้องจัดขึ้นโดยเฉพาะ ต้องจัดให้ถูกต้อง มีสิ่งนั้นบ้าง มีสิ่งนี้บ้าง เช่นว่า ต้องมีอาหารคาวหวาน ต้องมีน้ำ ต้องมีเครื่องใช้ไม้สอยประจำวันของคนมาประกอบกันเข้าด้วย ก็เข้าใจกันไปต่าง ๆ นานา แล้วก็ทำกันตามความเชื่อถือ บอกแนะกันตามความเชื่อถือ บางทีในถิ่นเดียวกันนั่นเอง แต่ว่าก็บอกแนะกันไปคนละอย่าง เช่นในกรุงเทพฯ พระรูปหนึ่งก็บอกอย่างหนึ่ง อีกรูปหนึ่งก็บอกไปอีกอย่างหนึ่ง โยมก็ทำไปแต่ละอย่าง โยมเจอรูปนี้ก็ทำอย่างนี้ โยมที่เจอรูปโน้นก็ทำอย่างโน้น แตกต่างกันไป แม้แต่ในกรุงเทพฯ ต่างจังหวัดโดยมากมักจะเหมือนกันเป็นภาค ๆ เช่น ภาคใต้ก็เหมือนกันเป็นภาค ๆ ภาคเหนือก็เหมือนกันเป็นภาค ภาคอีสานก็เหมือนกันเป็นภาค ก็ถือว่าถวายอย่างนั้นถวายอย่างนี้ ด้วยความเข้าใจในพิธีรีตองที่แตกต่างกันออกไปอย่างนั้นแหละ จึงทำให้ บางคนยึดติดยึดมั่นถือมั่น ว่าถ้าถวายอย่างนี้ไม่เป็นสังฆทาน ถวายอย่างโน้นไม่เป็นสังฆทานต้องถวายอย่างนั้นอย่างนี้ คนก็เชื่อกันไปอีก อยู่ในกลุ่มนั้นก็ต้องเชื่อกันไปอย่างนั้น เพราะได้รับการบอกเล่ามา ไม่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงขอกล่าวโดยสรุปว่า โดยข้อเท็จจริงแล้ว การให้ทานนั้น จะแยกออกไปเป็นสังฆทาน หรือจะว่าเป็นทาน ถวายแต่ละรูป ๆ เฉพาะรูป ก็ตาม สำคัญอยู่ที่ความตั้งใจ ความตั้งใจว่า เราถวายทาน ต้องการที่จะให้เป็นทาน การกุศลต้องการที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะรับทานนั้นไป และต้องการที่อยากจะบำเพ็ญบารมี คือทานบารมีเพื่อที่จะให้เป็นพื้นฐานให้ถึงอุปบารมีและปรมัตถบารมีเป็นสุดท้าย ทานบารมีก็มี ๓ ขั้น ทานบารมีขั้นหนึ่ง ทานอุปบารมีขั้นหนึ่ง ทานปรมัตถบารมีอีกขั้นหนึ่ง เหมือนกับที่กล่าวแล้วว่าคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีทั้งสูงสุด เรียกว่ามีจุดสุดยอดแล้วก็ต้องมีท่ามกลาง เมื่อมีท่ามกลางก็มีเบื้องต้น นี้ก็เช่นเดียวกัน ทานก็เช่นเดียวกัน มีทั้งทานบารมี มีทั้งทานอุปบารมี มีทั้งทานปรมัตถบารมีท่านทั้งหลายนึกดูก็จะเห็นว่าการถวายนั้นก็ทำได้ไม่เหมือนกัน หรือนึกถึงเรื่องของพระเวสสันดร ที่พระพุทธเจ้าเสวยพระชาติก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าก็จะได้เค้าว่าพระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญทานบารมีมาอย่างไร ไม่ใช่ว่าบำเพ็ญบารมีคือข้อว่าทานอย่างเดียวแล้วเพียงนิด ๆ หน่อยๆ แล้วก็เป็นอันว่าสิ้นสุดจบทาน ปรมัตถบารมีต้องทำกันถึงสุดยอด แม้แต่ให้ลูกเป็นทานก็ยังสามารถที่จะทำได้นั้นเป็นทานปรมัตถบารมีคือสุดยอดสูงสุด จิตไม่ข้องไม่แวะแล้ว สามารถที่จะมองเห็นลงไปว่าอะไรเป็นอะไร นี่แม้แต่ทานเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น เมื่อพูดถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ละข้อ ๆ ข้อใดข้อหนึ่งก็ตาม ก็ต้องนึกอยู่เสมอว่าความเข้าใจของเรานั้นอาจจะเป็นขั้นต้นก็ได้ ความเข้าใจของเราอาจจะเป็นขั้นกลางก็ได้ ความเข้าของเราอาจจะเป็นขั้นสูงสุดก็ได้ แต่ว่าก็เป็นความเข้าใจ เป็นขั้นต้นก่อน ยังไม่ใช่เป็นตัวปฏิบัติ ตัวปฏิบัติก็ต้องไปเริ่มอีก เริ่มที่ขั้นต้นก่อน แล้วก็ไปขั้นกลาง แล้วถึงขั้นสูงสุด รู้นั้นก็ยังมีปัญหาสับสนอยู่แล้ว ว่าเป็นอย่างนั้นบ้างเป็นอย่างนี้บ้าง เพียงแต่รู้อย่างเดียว บางคนที่เป็นอุบาสกผู้เฒ่าผู้แก่ ก็เถียงกันอยู่นั่นแหละ ว่าถวายทานต้องว่าอย่างนี้ กรวดน้ำก็ต้องว่าอย่างนี้ กรวดน้ำก่อนกรวดน้ำหลัง อะไร ๆ ก็ว่ากันไปต่าง ๆ นานา เวลาพระท่านให้ยถา ให้พร อย่าพึ่งกรวดน้ำ ต้องให้พระท่านให้พรให้จบเสียก่อนแล้วค่อยกรวดน้ำ บางทีก็ว่าต้องกรวดน้ำเสียก่อนพระท่านจึงให้พร ส่วนในส่วนกลางก็ถือว่าเวลาพระให้พรนั้นก็กรวดน้ำพร้อมกันไป

นี่ต้องเข้าใจแต่ละแห่งแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน แต่ว่ารวมแล้วก็คือให้ทานนั่นเอง มีเจตนาที่จะถวายทานนั่นเอง การพิธีการต่าง ๆ นั้นเป็นส่วนหนึ่ง แต่ก็เอามาประกอบเข้า ทำให้เกิดความเข้าใจผิดไปต่าง ๆ นานา ถือว่าทำแล้วไม่เป็นทาน ทำไม่ถูกต้อง เพราะยังเป็นแค่ความรู้อยู่เท่านั่นเอง ในเรื่องทานที่กล่าวมานี้เป็นตัวอย่างในเรื่องอื่นก็เหมือนกัน ในเรื่องศีลซึ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๓ ข้อ ทาน ศีล ภาวนา บางคนว่ารับศีลอย่างนี้ถูกว่าอย่างนี้ไม่ถูก อาราธนาว่าอย่างนี้ถูก อาราธนาว่าอย่างนี้ผิด แม้แต่อาราธนาว่าวิสุง วิสุงฺ มีวิสุงฺกับว่าไม่มีวิสุง เป็นต้นว่า มยํ ภนฺเต วิสุงฺ วิสุงฺ รกฺขตนตฺถาย ติสรเณน สหปญฺจสีลานิ ยาจามนี่มีวิสุง แล้วไม่มีวิสุง อาราธนาว่า มยํ ภนฺเต ติสรเณน สหปญฺจสีลานิ ยาจาม เท่านั้นเองไม่มีวิสุง โยมที่เคยอาราธนามีวิสุงก็เข้าใจว่าอาราธนาไม่มีวิสุงนั่นผิดแล้ว พอรับศีลนั้นต้องถือทีละข้อ ถ้าหากว่าไม่มีวิสุงอย่างนั้น เวลาศีลขาดก็ขาดหมด ทำข้อเดียว ทำปาณาติบาต แต่ว่าขาดไปถึงสุราโน่น ไม่ดื่มสุราก็เป็นอันว่าผิดด้วย ผิดถึงดื่มสุรา ไปลักทรัพย์อย่างเดียวเท่านั้น ผิดไปถึงข้อปาณาติบาตด้วย เป็นการทำลายชีวิตสัตว์ด้วย เป็นการประพฤติผิดในกามด้วย เป็นการพูดเท็จด้วย เป็นการดื่มสุราและเมรัยด้วย ก็เข้าใจไปว่าอย่างนั้น ด้วยคำว่าอาราธนานั่นเองนี่ก็เถียงกันไม่มีที่สิ้นสุด เดี๋ยวนี้ก็ยังมีเถียงกันอยู่ เพราะอะไร เพราะยังเป็นขั้นแค่เพียงรู้ รู้ก็มี ๓ ขั้นอย่างที่กล่าวแล้ว ยังไม่ถึงภาคปฏิบัติ รู้เคยรู้ เคยได้ยินมาอย่างนี้ ก็ถืออย่างนี้ คิดอย่างนี้นึกว่าถูกต้อง นึกว่าอย่างนั้นไม่ถูกต้อง เถียงกันไม่มีที่สิ้นสุดเหมือนกัน เรื่องศีลเพียงคำอาราธนานี้ก็เกิดเป็นปัญหาดังที่กล่าวแล้ว เมื่อไปถือศีล ๕ ก็ไม่เป็นปัญหาเท่าไร พอไปถือศีล ๘ เข้า ก็เป็นปัญหาอีก เพราะมีศีลมากขึ้นไปถึง ๘ ข้อ พอไปถึงศีลอุโบสถก็มีปัญหาอีก บางคนก็ว่า ถือศีล ๘ นั้น รวมข้อ ๗ กับข้อ ๘ เข้าด้วยกัน เหมือนกับถือศีล ๙ หรือเท่ากับถือศีล ๙ ข้อ ไม่ใช่ถือศีล ๘ เหมือนกับถือศีล ๙ บางคนก็ว่าถือศีล ๘ กับถือศีลอุโบสถก็เป็นอย่างเดียวกัน บางคนก็ว่าคนละอย่าง แท้ที่จริงนั้นก็คนละอย่างโดยเจตนา คือถ้าถือศีลอุโบสถ เจตนาเพียงวันหนึ่งและคืนหนึ่ง ถ้าหากว่าถือศีล ๘ เจตนาที่จะรักษาศีลนั้นให้มีหลายวัน อาจจะมีประจำไปเลยตลอดเหมือนกับโยมชีก็ได้ หรือเหมือนกับอุบาสกผู้เคร่งครัดบางคนก็ได้ ภายในพรรษาเขาถือเคร่งครัด ถือศีล ๘ เหมือนกับถือศีล ๕ เป็นประจำอย่างนั้น อย่างนี้ก็มี ทีนี้เพราะมีแต่เพียงความเข้าใจอย่างเดียวเท่านั้น ก็ถกเถียง

กันไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีที่จุดลงเอยลงไปได้ว่าอย่างนี้แหละเป็นอันว่าถูกต้อง เถียงแล้วก็เกิดเป็นทิฏฐิมานะ ทำให้เกิดปัญหาซับซ้อนต่าง ๆ ขึ้นนี่เพียงแต่ความรู้อย่างเดียว

ได้พูดแล้วว่า คำสอนในทางพระพุทธศาสนานั้น แม้จะมีมากมาย แต่ถ้ารวมหัวข้อใหญ่ ๆ ก็คือ ทาน ศีล ภาวนา หรือศีล สมาธิ ปัญญา หรือเรื่องอริยสัจ ๔ และได้ปรารภความยาวออกไป ขอให้ผู้นับถือพระพุทธศาสนา ตั้งใจแยกให้ออก ว่าความเข้าใจธรรมดาทั่ว ๆ ไปนั้นอย่างหนึ่ง การปฏิบัติไปตามแนวแห่งคำสอนนั้น ไม่ใช่เป็นคนละอย่างแต่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง คือเป็นการลงมือกระทำ ไม่ใช่เป็นคนละอย่างกับที่ได้ยินได้ฟังมาแต่ว่าเป็นการลงมือกระทำ การลงมือกระทำนั้น หมายถึงการปฏิบัติในทางธรรมะ ในการปฏิบัติโดยตรง แต่ว่าธรรมะที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมะโดยตรงนั้นก็มีอยู่มาก เช่น เรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว เรื่องทานเป็นความรู้ จึงต้องเข้าใจว่าความรู้ในคำสอนทั่ว ๆ ไปนั้น บางทีอยู่ในขั้นความรู้อย่างเดียว ก็เข้าใจกันไปต่าง ๆ นานา มีพิธีรีตองเข้ามาปะปนอยู่ด้วย จึงไม่สามารถที่จะตัดสินลงไปได้ว่าอย่างไหนถูกอย่างไรผิดอย่างไรถูก จึงขอให้อย่ายึดถือจนเกินไป เช่น เรื่องการให้ทานต้องว่าคำอย่างนี้อย่างนี้ อาราธนาศีลต้องกล่าวคำอาราธนาว่าอย่างนี้ จึงจะถูกต้อง อย่ายึดถือเรื่องนี้ให้มากเกินไป ให้ถือเอาว่าเจตนาตั้งใจในการที่จะรักษาศีลนั้นเป็นสำคัญ หรือความตั้งใจในการที่จะให้ทานนั้นเป็นสำคัญ อย่าให้ความเข้าใจเรื่องพิธีรีตองต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟังมานั้น เข้ามาเป็นเครื่องทำลายเสีย ต้องนึกถึงความตั้งใจของตนเองเป็นสำคัญ ว่าจะให้ทาน ว่าจะรักษาศีล หรือแม้แต่เจริญภาวนา แม้แต่เจริญภาวนานี้บางคนก็ยังลังเลสงสัย ว่าเจริญ

ภาวนาวิธีนี้จะถูกหรือไม่ถูก เจริญภาวนาวิธีนั้นจะถูกหรือไม่ถูก นั่นก็เป็นเรื่องในเบื้องต้นเหมือนกัน ไม่ใช่เป็นตัวแท้ไม่ใช่เป็นตัวปฏิบัติ ตัวปฏิบัตินั่นอีกอย่างหนึ่ง นั่นเพียงความเข้าใจว่าได้ยินมาว่าปฏิบัติอาณาปานสติแล้วต้องเป็นอย่างนั้น ก็ว่าไป อาณาปานสติปฏิบัติอสุภกัมมัฏฐาน แล้วต้องเป็นอย่างนั้น ก็ว่าไป ปฏิบัติกสิน ๑๐ ก็ต้องทำอย่างนั้น ๆ เป็นฝ่ายของสมถกัมมัฏฐาน หรือวิปัสสนากัมมัฏฐานก็เหมือนกัน จะกำหนดอิริยาบถ กำหนดรูปนาม กำหนดนามในรูปอย่างไร นั้นก็เป็นเพียงความรู้เบื้องต้นไม่ใช่เป็นการลงมือปฏิบัติ ความรู้เบื้องต้นอย่างนี้ไม่ใช่ว่าไม่สำคัญ สำคัญเหมือนกัน สำคัญมากเหมือนกันแต่ว่าอย่าให้ความรู้อย่างนี้ไปตีกันจนกระทั่งว่าไม่ได้ลงมือปฏิบัติในขั้นต้นก็เพียงแต่ว่าได้ยินมาอย่างนั้น ได้ยินมาอย่างนี้ แล้วลองปฏิบัติอย่างนั้นดู ลองปฏิบัติอย่างนี้ดู เขาแนะให้ปฏิบัติ ก็ปฏิบัติไปตาม อย่าไปลังเลสงสัย ถ้าลังเลสังสัยว่าอย่างนั้นก็ดี อย่างนี้ก็ดี สงสัยเรื่อยไปแล้ว ผลที่สุดก็อยู่แค่สงสัย คือไม่ได้อะไรได้แต่ความสงสัยอย่างเดียว ไม่สามารถที่จะทำจิตใจให้ตั้งนิ่งเป็นสมาธิ เกิดความสงบขึ้นมาได้ ไม่สามารถที่จะก้าวไปถึงวิปัสสนาได้ ก็เพราะติดความสงสัยอยู่นั่นเอง แล้วบางคนสงสัยแล้วอ่านหนังสือมาก หนังสือท่านผู้นั้นเขียนก็มี ท่านผู้โน้นเขียนก็มี ท่านผู้นี้เขียนก็มี อ่านไป อ่านไป แล้วก็เอาความเข้าใจของตัวเองไปจับบ้าง เอาความเข้าใจของเขาเดิมที่มีอยู่ในหนังสือที่อ่านนั้นบาง ผสมผสานกันก็เกิดเป็นความคิดขึ้นมาอีกหน่วยหนึ่ง ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะฉะนั้นจึงต้องระมัดระวัง อย่าให้ความรู้ในเบื้องต้นนั่นแหละไปทำลายข้อที่จะต้องปฏิบัติ ถ้าหากว่าไม่ได้ปฏิบัติด้วยตนเองจริง ๆ แล้ว ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าคำสอนในทางพระพุทธศาสนาลักลั่นบ้าง สับสนบ้าง ไม่เป็นแนวเดียวกัน อยากให้เป็นแนวเดียวกันบ้าง อยากให้เหมือนกันอย่างนี้เป็นต้น แท้ที่จริงเหมือนกันอยู่แล้วอย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า คำสอนของพระองค์นั้นมีวิมุตติเป็นรส มีวิมุตติเป็นที่สุด คือความหลุดพ้นเป็นที่สุด ได้แก่นิพพานนั่นเอง ตัวนิพพานนั้นเป็นตัวที่สุดของคำสอน การบรรลุนิพพานนั้นเป็นที่สุดแห่งคำสอน แต่ว่าความเข้าใจที่มีอยู่โดยทั่วไปนั้น โดยมากก็เอาความเข้าใจที่เป็นปริยัติแหละมาพูดกันมากกว่าอย่างอื่น ความสับสนโดยประการต่าง ๆ จึงมีขึ้น ไม่จำเป็นจะต้องถึงแนวการปฏิบัติ เพียงแต่ขั้นปริยัติคือการศึกษาเล่าเรียนทำความเข้าใจดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ก็มีปัญหาเยอะแล้ว ปัญหาก็มากมายถ้าไม่ตั้งใจให้ดี ถ้าไม่ลงมือปฏิบัติแม้แต่ให้การทานเพียงอย่างเดียวนี้ก็สับสน บางคนอยากจะให้ทาน อยากจะถวายสังฆทาน แต่คิดว่าถ้าถวายสังฆทานที่วัดนั้น ก็จะทำถูกต้อง ถ้าจะถวายสังฆทานที่วัดโน้นทำไม่ถูกต้อง ติดที่วิธีเสียแล้ว แท้ที่จริงถ้ามุ่งเอาว่าจะถวายทาน ถวายสังฆทานก็ตามเถอะ ถวายสังฆทานหรือถวายทานธรรมดาก็เหมือน ๆ กันแหละ ตั้งจิตว่าเราจะถวายของแล้ว ให้พระสงฆ์ท่านได้ใช้ได้สอย ให้พระสงฆ์ท่านได้ขบได้ฉัน ก็เป็นอันว่าได้แล้ว ตั้งใจให้ถูกต้อง อย่าไปติดวิธีของวัด ของสำนักของภาคอะไร ๆ ให้มากมายนัก ให้เป็นเรื่องของการปฏิบัติโดยตรง การปฏิบัติคือการให้โดยตรงเลย อย่าไปถกเถียงกันในเรื่องปัญหาเล็กๆ น้อยๆ นี่แต่เพียงทำเรื่องธรรมดา

เรื่องทาน เรื่องศีล ธรรมดานี่เอง ข้อธรรมอื่น ๆ ก็มีอีก อย่างเช่น หิริเป็นอย่างไร หิริความละอายแก่ใจเป็นอย่างไร ละอายต่อบาปเป็นอย่างไร แล้วก็เถียงกันไป หิริต้องเป็นอย่างนั้น ต้องมีเหตุเกิด ต้องมีเรื่องมีราวของหิริ ครบถ้วนอย่างนั้นอย่างนี้ ก็เถียงกันไป ไม่มีที่สิ้นสุด เถียงกันเท่าไร ๆ ก็กลายเป็นทะเลาะกันไป พูดเรื่องธรรมะก็กลายเป็นทะเลาะกันไป จะยกเรื่อง สติมาพูดกันซักที ก็พูดกันจนกลายเป็นเรื่องทะเลาะ พูดเรื่องสัมปชัญญะกันซักที ก็พูดกันจนทะเลาะ ไม่ได้ความรู้ที่แท้จริง เพราะฉะนั้นต้องให้เข้าใจว่าเป็นการพูดเพื่อแสวงหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ไม่ใช่เพื่อต้องการที่ทำจะทำให้หลักเสียไป นี่เป็นเรื่องที่ควรจะต้องกำหนดไว้ในใจเป็นสำคัญ มิฉะนั้นแล้ว อ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ก็มีความคิดไปอย่างหนึ่ง อ่านหนังสืออีกเล่มหนึ่ง ก็มีความคิดไปอีกอย่างหนึ่ง

ทีนี้มาถึงแนวปฏิบัติก็ยิ่งสำคัญ ปฏิบัตินี่ จะเป็นสมถ-กัมมัฏฐานหรือวิปัสสนากัมมัฏฐานก็มีความสำคัญเหมือนกัน บางคนได้ยินมาว่า วิปัสสนาเท่านั้นสำคัญ สมถไม่สำคัญ ก็เถียงกันอยู่นั้นแหละไม่มีที่สิ้นสุด สมถดีอย่างไร วิปัสสนาดีอย่างไร ก็เถียงกันไปเถียงกันมา ก็ไม่ได้ผลอะไรขึ้นมานอกจากการลงมือปฏิบัติเท่านั้นเอง จะปฏิบัติสมถก็ลงมือปฏิบัติไป จะปฏิบัติวิปัสสนาก็ลงมือปฏิบัติไป ตามวิธีที่อาจารย์ท่านสอน ท่านสอนวิธีไหนแล้วปฏิบัติไปตามวิธีนั้น ไม่ต้องไปยกขึ้นมาเป็นข้อโต้เถียงกันว่าวิปัสสนาอย่างเดียวเท่านั้นดี สมถไม่ดี หรือปฏิบัติอย่างนั้นเป็นสมถ ไม่ใช่เป็นวิธีที่ประเสริฐ ที่เรียนที่ปฏิบัติอยู่นี่เป็นวิปัสสนา เป็นวิธีที่ประเสริฐ วิปัสสนาเป็นสูงสุดแล้ว ก็เถียงกันไปเถียงกันมาไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าหากว่าจะให้ได้ผลจริงๆ ก็ต้องลงมือปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติแล้วก็ต้องเข้าใจอีกด้วยว่าขั้นต้นของการปฏิบัตินั้น ก็ยังพูดไม่ได้ว่าอย่างไรกันแน่ เบื้องปลายจะเป็นอย่างไรกันแน่ ต้องค่อย ๆ ปฏิบัติไปให้จิตเกิดความสงบให้จิตเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่คิดไปในเรื่องต่าง ๆ จนกระทั่งคุมตัวของตัวเองไม่อยู่ ปฏิบัติก็ลงมือปฏิบัติไปเพราะว่าการปฏิบัติท่านก็บอกไว้แล้ว มีถึง ๓ ขั้น ขั้นต้นก็เป็นภาวนาหรือบริกรรมนี่ก็ขั้นหนึ่ง บริกรรมภาวนา หรือบริกรรมนิมิตก็ต้องอีกขั้นหนึ่งแล้วไปอุคคหนิมิต แล้วก็ไปปฏิภาคนิมิต นี่สมถท่านวางไว้ ๓ ขั้นอย่างนี้ พอไปถึงปฏิภาคนิมิตแล้วก็เป็นเรื่องที่จะเข้าไปสู่ฌาน เข้าไปสู่ฌานแล้วก็ไปสู่วิปัสสนา พอเข้าไปถึงวิปัสสนาแล้วก็จะบรรลุมรรคผล บรรลุมรรค ผล ขั้นแรกก็ต้องเป็น มรรคจิต ผลจิต ขั้นที่หนึ่งคือบรรลุ โสดาปัตติมรรค

โสดาปัตติผล ยังไม่ใช่สูงสุด สูงสุดนั้นก็คืออรหัตมรรค อรหัตผล

บางคนทำเจริญวิปัสสนาพอกำหนดได้ว่านาม รูปเกิดดับ เรียกว่านามรูปปริเฉทญาณ เท่านั้นนั่นแหละก็เกิดความรู้สึกอย่างนั้นอย่างนี้ เพียงแต่ได้เบื้องต้นอย่างนั้นอย่างเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นแม้ปฏิบัติก็ต้องเข้าใจด้วย ว่าเมื่อปฏิบัติแล้วไม่ใช่ว่าถึงทีเดียวแล้วเป็นอันว่าสูงสุด ทำทีเดียวก็สูงสุดเหมือนดังที่พูด พูดง่าย พูดว่ามรรค ผล พูดว่าโสดา พูดว่าอรหันต์ อรหัต พูดง่าย แต่ว่าเวลาทำนั้นต้องค่อย ๆ ทำไป ไม่ใช่ว่าทำทีเดียวก็บรรลุมรรคผลนิพพานเลย บางคนก็ว่าลงมือทำมาเป็นเวลาหลายวันแล้ว ลงมือทำมาเป็นเวลาหลายเดือนแล้ว ก็ยังอยู่อย่างนี้แหละไม่ถึงไหน พระอาจารย์ผู้สอนท่านก็ถามว่าเป็นอย่างไร แล้วก็หาแนะวิธีให้ทำศีลให้บริสุทธิ์ ให้รักษาศีลให้บริสุทธิ์เข้าไว้ ปฏิบัติธรรมธรรมดาให้มากเข้าไว้ อย่างนี้เป็นต้น ท่านก็บอกวิธี เหมือนกับว่าง่าย ๆ แต่ว่าโดยมากก็ทำกันไม่ได้ ต้องทำเรื่องต่าง ๆ ให้บริสุทธิ์ให้ดีให้งาม อย่าให้จิตไปฟุ้งซ่านเท่านั้นเอง ให้จิตเกาะกุมอยู่กับคุณงามความดี อะไรที่เป็นของดีของงามก็ให้เกาะอยู่กับสิ่งนั้น แล้วก็ค่อย ๆ ปฏิบัติไป ค่อย ๆ เคลื่อนไป เมื่อปฏิบัติเคลื่อนไปสู่จุดตามที่เราต้องการได้แล้ว ก็จะบอกกับตัวเองได้ว่า อ้ออย่างนี้เองที่เป็นผลของการปฏิบัติเป็นอย่างนี้

นี่แหละท่านทั้งหลาย แม้แต่การปฏิบัติก็ไม่ใช่ว่าทีเดียวจะถึงขั้นสูงสุด ต้องค่อย ๆ ปฏิบัติไปแล้วจึงจะถึงที่ ๆ ตนปรารถนาแล้วต้องการแล้ว ตั้งใจไว้แล้ว แล้วก็จะเกิดความรู้สึกด้วยตนของตนเอง เพราะฉะนั้นความเข้าใจในคำสอนในทางพระพุทธศาสนานั้น ต้องค่อย ๆ ทำความเข้าใจ อย่านึกว่านี่เป็นสูงสุดแล้ว นี่เป็นขั้นกลางนั้นเป็นขั้นต้น ต้องพยายามทำความเข้าใจให้ชัดเจนในแต่ละเรื่อง ๆ แล้วก็เอาการปฏิบัติเป็นหลักเข้าไว้ อย่าเอาแต่ความรู้เป็นหลักอย่างเดียว ต้องเอาการปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งก็ได้ แต่ว่าต้องให้ได้แนวของการปฏิบัติ เวลาสำหรับการบรรยายในวันนี้ได้สิ้นสุดลง ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่านสาธุชนทุกท่าน.

■ ■ ■ ■

เจริญภาวนาถึง ๑๘ กาย

โดย

หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ. ๖

เมื่อท่านทั้งหลายได้ตั้งใจสมาทานศีล และเจริญภาวนาธรรมเพื่อความบริสุทธิ์กาย วาจา และใจอยู่เป็นนิจแล้ว ก็จงหมั่นระลึกถึงบุญกุศลดังกล่าวบ่อย ๆ เนืองๆ การระลึกถึงบุญกุศลจากการสมาทานศีลได้ชื่อว่า "**สีลานุสติ**" การระลึกถึงคุณพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ดีแล้ว มีศีลเป็นเบื้องต้นสมาธิเป็นท่ามกลาง และปัญญาในที่สุด เพื่อกำจัดอาสวะกิเลส ตัณหา อุปาทานซึ่งเป็นเหตุแห่งทุกข์ให้หมดไป ได้ถึงความสุขด้วยความสงบ หรือบรรลุมรรค ผลนิพพาน ได้ชื่อว่า "**ธัมมานุสติ**"

ระลึกที่ไหนล่ะ ? ก็ที่ศูนย์-กลางกายฐานที่ ๗ นั่นแหละ เมื่อใจกับกำเนิดเดิมประกอบกันถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็น**กายมนุษย์**หรือ**ดวงปฐมมรรค** ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ หรืออย่างเล็กเท่าดวงดาวในอากาศ อย่างโตเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์

สำหรับท่านที่ยังไม่ได้เห็นดวงปฐมมรรคก็อย่าได้ท้อใจ **ตั้งใจ**เพียรพยายามต่อไป เมื่อถึงเวลาก็ได้เห็นเอง ฉะนั้นทุกท่านจงพยายาม ตั้งจิตตั้งใจให้ดี สลัดความวิตกกังวลหรือความฟุ้งซ่านไปในเรื่องราวทั้งหลายให้หมดไปจากใจ วางภารกิจทางกายแล้ว ก็นั่งในท่าขัดสมาธิ แล้วค่อย ๆ หลับตาลงเบา ๆ เหลือกตากลับขึ้นเหมือนคนใกล้จะตายเพื่อให้ความเห็นกลับไปข้างหลังแล้วให้ความเห็นกลับเข้าข้างใน **รวมใจไปหยุด** ณ ที่

ศูนย์กลางกาย พร้อมด้วยกำหนดบริกรรมนิมิตเป็น**ดวงแก้วกลมใส** ขึ้นที่ศูนย์กลางกายเหนือระดับราวสะดือ ๒ นิ้วมือ ตรงที่**สุดลมหายใจ**เข้าออกพอดี แล้วบริกรรมภาวนานึกว่าในใจว่า "**สัมมาอะระหัง ๆๆ**" ตรึกนึกถึงดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใสอยู่นั่นแหละ ภาวนาไปร้อยครั้งพันครั้งไปเรื่อย "**สัมมาอะระหัง ๆ ๆ**" ตรึกนึกถึงดวงที่ใสใจอยู่ในกลางดวงที่ใสนั้น อย่าให้บริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาคลาดจากกัน

พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้าเท่านั้น ก็จะเห็นเป็นดวงใสแจ่มบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกาย เมื่อเห็นใสชัดขึ้นอย่างนี้แล้วก็ให้หยุดบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" นั้นเสีย แล้วให้รวมใจหยุดนิ่งลงไป ณ ที่ศูนย์กลางดวงนี้แหละ ก็จะถูกดวงธรรมที่ทำให้เป็น**กายมนุษย์**หรือ**ดวงปฐมมรรค**ดังที่ได้กล่าวแล้ว

หยุดในหยุดลงไปที่ดวงปฐมมรรคนั้นต่อไปอีก จะเห็นมีจุดเล็กใสเท่าปลายเข็มอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางดวง ให้แตะใจเบา ๆ ลงไปที่จุดเล็กใสนั้น พอถูกส่วนเข้า ดวงธรรมนี้ก็จะว่างหายไปแล้วปรากฏดวงใหม่ใสละเอียดกว่าเก่า ผุดลอยขึ้นมาแทนที่ คือ **ดวงศีล** หยุดในหยุดลงไปในศูนย์กลางดวงศีลนั้นแหละ พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็น **ดวงสมาธิ** หยุดในหยุดลงไปในกลางดวงสมาธิก็จะเห็น ดวงปัญญา ใสสว่างยิ่งขึ้นไปอีก หยุดในหยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางดวงปัญญานั้น พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็น **ดวงวิมุตติ** หยุดในหยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ก็จะเห็น **ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** เป็นดวงใสละเอียดยิ่งนัก ให้รวมใจหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้าก็จะเข้า ดวงนี้ก็จะว่างหายไป และจะปรากฏเห็น **กายละเอียด** หรือ **กายฝัน** ผุดซ้อนขึ้นมาแทนที่ กายนี้เองที่เวลาเราหลับแล้วฝันไป หรือเวลาที่จะตายก็จะไปเกิดโดยตกสูญลงไปยังฐานที่ ๖ ตรงราวสะดือพอดี แล้วเปลี่ยนสภาพเป็นดวงธรรมที่ทำให้เกิดในภูมิใหม่ผุดลอยขึ้นมายังฐานที่ ๗ อีกครั้งหนึ่งจึงจะตกสูญไปยังฐานที่ ๖ แล้วออกไปตามที่ฐานที่ ๕ ที่ ๔ ที่ ๓ ที่ ๒ ที่ ๑ ตามลำดับ เพื่อไปเกิดในภูมิหรือภพใหม่อีกต่อไป

เมื่อถึงกายมนุษย์ละเอียดนี้แล้ว ก็ให้ท่านรวมใจหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลางกายใหม่นั้นอีกด้วยวิธีน้อมใจเข้าสู่กลางของกลาง ก็จะเห็นดวงธรรม แล้วก็ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ตามลำดับ และเมื่อหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลาง ดวงวิมุตตญาณทัสสนะดวงนี้ก็จะว่างหายไปอีก และจะ

ปรากฏเห็น **กายทิพย์หยาบ**และ **กายทิพย์ละเอียด**ต่อไปตามลำดับ ใสละเอียดประณีต โตกว่า และมีรัศมียิ่งกว่ากายมนุษย์ละเอียดผุดลอยขึ้นมาแทนที่

ด้วยวิธีน้อมใจเข้าสู่ศูนย์กลางกายทิพย์ละเอียด ผ่าน**ดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ** และ**ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** ก็จะถึง**กายรูปพรหมหยาบ** และ **รูปพรหมละเอียด** ตามลำดับ ใสละเอียด ประณีต มีขนาดโตและรัศมีสว่างกว่ากายทิพย์

น้อมใจเข้ากลางกายรูปพรหมละเอียด ผ่าน**ดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ**และ**วิมุตติญาณทัสสนะ** ต่อไปตามลำดับ ก็จะถึงกายอรูปพรหมหยาบ และอรูปพรหมละเอียดตามลำดับอีก ใสละเอียด มีรัศมีสว่าง และขนาดโตกว่ากายพรหม

หยุดในหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางกายอรูปพรหมละเอียดเข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ผ่าน**ดวงธรรม ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ** และ**วิมุตติญาณทัสสนะ** ก็จะถึง**กายธรรมโคตรภูหยาบ** และ **กายธรรมโคตรภูละเอียด**ซึ่งมีลักษณะเหมือนพระพุทธรูปแก้วเกตุดอกบัวตูมใสละเอียดและรัศมีสว่างยิ่งกว่ากายแรก ๆ ที่แล้วมา ดวงธรรมจะขยายเต็มส่วนหน้าตักและความสูงขององค์พระ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางขนาดเล็กประมาณสักคืบหนึ่ง ขนาดโตเกือบ ๕ วา

กายนี้เองคือ **ธรรมกาย** ตรงกับพุทธบาลีที่ว่า **ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ** "**เราตถาคต คือ ธรรมกาย**" แต่กายธรรมโคตรภูนี้ยังอ่อนอยู่ จักต้องดำเนินต่อไปอีก คือ

รวมใจหยุดในหยุดไป ณ ที่ศูนย์กลางกายธรรมโคตรภูละเอียดเข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ต่อไปอีก

ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็จะเห็น**กายพระโสดาหยาบ** และ **กายพระโสดาละเอียด**ต่อไปอีก ใสละเอียด และรัศมีสว่างยิ่งขึ้นขนาดของดวงธรรม หน้าตักและส่วนสูงถึง ๕ วา

ใจหยุดลงไปในศูนย์กลางกายพระโสดาละเอียดต่อไปอีก เข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้าก็ถึง **กายพระสกิทาคาหยาบและพระสกิทาคาละเอียด** ขนาดของดวงธรรม หน้าตักและส่วนสูงถึง ๑๐ วา

รวมใจหยุดลงไป ณ ที่ ศูนย์กลางพระสกิทาคาละเอียดต่อไป ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะต่อไปอีกก็จะถึง **กายพระอนาคาหยาบและพระอนาคาละเอียด** ตามลำดับขนาดดวงธรรม หน้าตักและส่วนสูง ๑๕ วา

น้อมใจเข้ากลางของกลางพระอนาคาละเอียดต่อไปอีก ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะต่อไปอีกก็จะถึง **กายพระอรหัตหยาบและพระอรหัตละเอียด** ตามลำดับ ขนาดหน้าตัก ความสูง และเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๒๐ วา เมื่อหยุดในหยุดเข้าไปในกลางของกลาง**กายพระอรหัตละเอียด**ต่อไปอีก ก็ยิ่งจะถึงพระอรหัตในอรหัตที่ละเอียดๆ ต่อไปอีก ผุดซ้อนขึ้นมาไม่ขาดสาย เป็นเถา เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอน เป็นภาค เป็นพืด ทีเดียว

ยิ่งกายละเอียด ๆ นี้ผุดขึ้นมามากเพียงใด ก็ช่วยให้ธาตุธรรมใสละเอียดสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น อันเป็นผลให้ เห็น จำ คิด รู้ และกาย ใจ จิต วิญญาณส่วนหยาบได้รับผลดีตามไปด้วย และถ้าจะยกวิปัสสนาขึ้นพิจารณาก็จะเกิดปัญญารู้แจ้งได้มาก เพราะสามารถให้ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น วิปัสสนาญาณ ก็จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรูปพรหมละเอียดนี้ยังจัดอยู่ในขั้นสมถะ เพราะสามารถจะรู้เห็นได้แต่เพียงเรื่องราวของภพสามเท่านั้นต่อเมื่อถึงกายธรรมตั้งแต่กายธรรมโคตรภูจนถึงกายพระอรหัตจึงเป็นชั้นวิปัสสนาภูมิ ดังจะได้อธิบายในลำดับต่อไป

เมื่อเข้าใจดังนี้แล้ว ไม่ว่าท่านจะถึงธรรมกายแล้วหรือไม่ ให้พยายามรวมใจหยุด ณ ที่ศูนย์กลางกายอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส สำหรับผู้ที่ถึงธรรมกายแล้วก็ให้รวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตที่ละเอียด ๆ องค์ที่สุดอยู่เสมอทุกอิริยาบถทีเดียว จะเจริญภาวนาธรรมก็ดีไหว้พระสวดมนต์ก็ดี จะอุทิศส่วนกุศลหรือ

แผ่เมตตาก็ดี ตลอดจนอธิษฐานปรารถนาสิ่งใด ๆ ที่ชอบก็ดี ให้รวมใจหยุดอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางกายนั้นเสมอ แล้วก็จะเห็นผลด้วยตนเอง

ก่อนจะจบรายการภาวนา ขณะที่ทุกท่านรวมใจหยุดลงไปที่ศูนย์กลางกายอยู่ ก็ขอให้ทุกท่านรำลึกบุญบารมีที่ได้เคยสร้างสมอบรมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้มารวมอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางกายนี้แหละ แล้วตั้งใจบูชาคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า และคุณพระสงฆเจ้า ทั้งในอดีตในปัจจุบันและในอนาคต ทุก ๆ พระองค์ ตลอดจนพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ฯ ผู้ค้นพบวิชชาธรรม-กายของพระพุทธเจ้า แล้วอุทิศผ่านไปยังคุณบิดามารดา คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ และญาติพี่น้องทั้งหลาย ตลอดจนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้ปกครองและผู้รักษาประเทศชาติ ทั้งพลเรือน ทหาร และตำรวจ ผู้รักษาพระพุทธศาสนา และวิชชาธรรมกายเพื่อนร่วมโลกอื่นทั้งหลาย ทั้งมนุษย์และอมนุษย์ ขอให้กุศลผลบุญนี้จงช่วยประคับประคองท่านทั้งหลายเหล่านั้น ให้มีปัญญาได้ดวงตาเห็นธรรม ขอให้สิ้นอาสวะ กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย ได้บรรลุ มรรคผล นิพพาน ฝ่ายสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว และขอจงอย่าได้มีเวรมีภัยซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้ทุกข์กายทุกข์ใจเลย ขอจงรักษาตนให้พ้นทุกข์ภัยทั้งหลายเถิด

■ ■ ■ ■

การพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของบุคลากร

โดย

หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ. ๖

อาตมาขอเจริญสุขเจริญพรข้าราชการทุกท่าน วันนี้อาตมภาพมีความยินดีที่ได้มาบรรยายธรรมในหลักสูตร "**ส่งเสริมการปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท**" โดยกำหนดหัวข้อที่จะให้อาตมาได้บรรยายในเรื่อง "**การพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของผู้เข้ารับการอบรม**" ซึ่งมีทั้งข้าราชการพลเรือน ตำรวจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจในจังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์ในการอบรมในครั้งนี้เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท ซึ่งอาตมาก็จะขอสรุปลงมาเป็นการบรรยายธรรม**เพื่อพัฒนาคุณธรรม**และ**สมรรถภาพของข้าราชการ** และ**ของพนักงานทั้งหลายตามรัฐประศาสโนบาย** หรือจะว่า **ตามรัฐประศาสโนบาย** หรือว่า**รัฏฐาภิปาลนโยบาย** ซึ่งหมายถึงนโยบายหรืออุบายการปกครองราชอาณาจักรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกนัยหนึ่งก็คือ **นโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน** ซึ่งรวมทั้ง**การปกครอง**และ**การบริหาร** เข้าด้วยกัน

แต่ก่อนที่เราจะได้เข้ามาสู่เรื่องการพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของข้าราชการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย ก็ขอให้พวกเราทั้งหลายมาพิจารณาสักนิด มาคิดสักนิดว่า **การบริหาร ราชการแผ่นดินนี้ เรามุ่งที่ประสิทธิภาพของงาน**

คำว่าประสิทธิภาพของงาน (Efficiency) นั้นหมายถึง **อัตราส่วนระหว่างค่าลงทุน (Investment)** กับ **ประสิทธิผล (Effectiveness) ของงาน โครงการหนึ่งเมื่อเทียบกับอีกโครงการหนึ่งในลักษณะเดียวกันตั้งอยู่บนพื้นฐาน**หรือ**ข้อสมมติฐานว่ามีปัจจัยหลักขั้นพื้นฐานอย่างเดียวกัน** เช่น จำนวนบุคลากร ระยะเวลาและทรัพยากรที่เสมอกันระหว่างงานสองโครงการนั้น**อัตราส่วนแห่งค่าลงทุน**กับ**ประสิทธิผล** หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า**ผลของงานของโครงการใดโดยคณะ บุคคลใดที่สามารถได้ผลิตผลออกมามากในค่าลงทุนที่ต่ำกว่าโครงการอื่น**

การเทียบประสิทธิภาพก็คือการเทียบอัตราส่วนแห่งค่าลงทุนกับประสิทธิผล (ผลของงาน) ว่างานในโครงการคล้าย ๆ กันบริหารงานโดยบุคคลสองคณะภายใต้ข้อสมมติฐานว่า มีปัจจัยขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับกำลังบุคลากร ทรัพยากรและระยะเวลาเดียวกัน หรือประมาณเท่ากันนั้น **โครงการไหนมีผลคือได้รับผลงานสูงกว่ากัน** ก็จะทราบว่า**โครงการโดยคณะผู้บริหารคณะหนึ่ง ๆ ที่มีมาตรฐานของค่าลงทุนเหมือน ๆ กัน** ว่า **ใครจะทำงานได้ผลงานมากกว่ากัน ในค่าลงทุนที่ต่ำกว่ากัน** หรือว่าโครงการที่มีคณะผู้บริหารคณะเดียวกันนั้นแหละ แต่ต่างระยะเวลากัน เช่นว่า แต่ละปีเช่นว่าโครงงานของปีนี้ ได้ผลน้อยหรือได้ผลมากแต่**ค่าลงทุนสูง** แต่ส่วนการบริหารโครงการเช่นนี้ ในปีที่แล้วได้ผลมากหรือได้ผลพอประมาณแต่**ค่าลงทุนต่ำ** ก็แปลว่าประสิทธิภาพของงานโครงการคล้าย ๆ กันอย่างนี้ของปีที่แล้วสูงกว่าของปีนี้ นี่เป็นวิธีการเปรียบเทียบอย่างคร่าว ๆ

ถ้าจะเปรียบเทียบ "**ประสิทธิภาพ**" คือ "**ความสามารถ**" ในการก้าวกระโดดระหว่างสัตว์สองชนิดก็จะเห็นได้ง่ายตัวอย่างเช่นสัตว์ใหญ่คือช้าง มีน้ำหนักมากเท่านี้ เวลาก้าวกระโดดไปทีหนึ่งได้ไกลกี่เมตร ส่วนสัตว์เล็กอย่างเช่นหมัดมีน้ำหนักเท่านี้ เวลาก้าวกระโดดไปทีหนึ่งได้ไกลเท่าใด เมื่อจะเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการก้าวกระโดดของสัตว์สองชนิดนี้ ก็จะต้องหา**อัตราส่วนระหว่างน้ำหนักตัวซึ่งเทียบได้กับค่าลงทุน** ต่อ **ระยะทางที่ก้าวกระโดดได้ ซึ่งเปรียบได้กับประสิทธิผลของสัตว์สองชนิดนี้** ก็จะทราบได้ว่าสัตว์ชนิดไหนมีประสิทธิภาพในการก้าวกระโดดได้ไกลกว่ากัน เมื่อเทียบกับน้ำหนักตัวของสัตว์แต่ละชนิดนี้อีกนัยหนึ่งสัตว์สองตัวนี้เมื่อเทียบน้ำหนักกันแล้วสัตว์ประเภทไหนกระโดดได้ไกลกว่ากัน อย่างนี้คงเห็นได้ง่ายเห็นได้ชัด นี้แหละคือความหมายของคำว่า "**ประสิทธิภาพ**" ของงาน ก็คือ ความที่การบริหารงาน**ได้ประสิทธิผลสูง** ด้วย**ค่าลงทุนต่ำ**

หรือ **ประหยัด**

เพราะฉะนั้น **ประสิทธิภาพของงานก็จึงขึ้นอยู่ที่คุณภาพของคน** ที่ท่านกล่าวไว้ว่า **"สมรรถภาพ"** ซึ่งอาจจะหมายถึงสมรรถภาพสังขาร ร่างกาย พละกำลัง ไปถึงสมรรถภาพของการทำงานหรือสติปัญญาความสามารถอย่างนั้นรวมกันเข้าไปด้วย

อนึ่ง อาตมาใคร่จะเปรียบเทียบเรื่อง **"ประสิทธิผล"** ของงานราชการหรืองานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีความแตกต่างจากประสิทธิผลของธุรกิจการค้า เพราะความมุ่งหมายแตกต่างกันคือ **ธุรกิจการค้ามุ่งหมายกำไรเป็นใหญ่** และก็ยัง**ต้องพิจารณาความพึงพอใจของลูกค้า**และ**ของพนักงานด้วย** ไม่ใช่ว่าจะรีบตักตวงเอาแต่ผล โดยการให้พนักงานเดือดร้อนทำงานหามรุ่งหามค่ำ หรือการใช้แรงงานเด็ก ที่ให้ค่าจ้างแรงงานถูก อย่างนั้นแม้จะได้ผลสูงก็ไม่จัดว่ามีประสิทธิผลสมบูรณ์ เพราะว่าก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พนักงานและรวมตลอดไปถึงลูกค้าด้วย แต่ความรุนแรงในความไม่พอใจของลูกค้านั้น ในเชิงการค้า เขาสามารถทำให้ลูกค้าไม่รู้สึกตัวว่าถูกเบียดเบียนคุณค่าของสินค้าหรือบริการไปมาก หรือเป็นการค้ากำไรเกินควร โดยการโฆษณาเช่นว่า ของสิ่งนี้มีคุณภาพเท่านี้ แต่เขาทำกล่องให้สวยมีการโฆษณาให้ดูดี ลูกค้าก็หลงเชื่อซื้อเอาไปใช้โดยไม่รู้สึกว่าถูกเบียดเบียนมาก หรือถูกเขาค้ากำไรเกินควร เหล่านี้จึงแตกต่างจากงานของราชการหรืองานรัฐวิสาหกิจ มุ่งประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยไม่หวังกำไร ไม่คำนึงเรื่องกำไร คำนึงแต่เพียงว่าจะให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนหรือเพื่อบำบัดความทุกข์เดือดร้อนของประชาชนเป็นสำคัญ

เพราะฉะนั้นคำว่า **"ความพึงพอใจ"** ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องของ**ประสิทธิผล** หรือมาเป็นปัจจัยหนึ่งของประสิทธิผลของงานราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น จึงค่อนข้างจะแตกต่างจากการบริหารธุรกิจการค้า งานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ**มุ่งเพ่งเล็งที่ความพอใจของผู้ทำงาน** คือ ขวัญและกำลังใจของข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดถึงสวัสดิการและสวัสดิภาพของเขา ความมั่นคงในหน้าที่ราชการของเขา ความมีโอกาสที่จะเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานของเขา ปัจจัยเหล่านี้ต้องนำเข้ามาคำนวณเป็นประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ประสิทธิภาพของโครงงานของหน่ายงานนั้น ๆ และ**ในส่วนของความพึงพอใจของประชาชน**หรือ**บุคคลภายนอก** อีกเล่า **วัตถุประสงค์สำคัญของงานราชการ**และ**รัฐวิสาหกิจ มุ่งบำบัดทุกข์ มุ่งบำรุงสุขแก่ประชาชนส่วนรวม ไม่ใช่พิเศษ เฉพาะหมู่คณะใดโดยเฉพาะ มุ่งประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นสำคัญ** เพราะฉะนั้นจุดตรงนี้ การบริหารราชการแผ่นดินจึงต้องเพ่งที่วัตถุประสงค์นี้ให้มาก **ต้องให้ได้รับความพึงพอใจจากประชาชนส่วนรวมใหญ่ทั้งประเทศ ไม่ใช่เฉพาะเจาะจงพิเศษแก่บุคคลหมู่คณะหนึ่งหมู่คณะใด** ดังมีตัวอย่างที่เราเคยได้ยินได้ฟังการวิพากษ์วิจารณ์หรือการอภิปรายของฝ่ายค้านต่อรัฐบาลคราวที่แล้ว ว่านายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (ก่อนยุบสภาเดือนกันยายน ๒๕๓๙) จัดสรรงบประมาณแผ่นดินทุ่มเทลงพัฒนาจังหวัดของตนมากเกินไป แทนที่จะเฉลี่ยงบประมาณไปพัฒนาจังหวัดอื่น ๆ ในภาคต่าง ๆ อย่างยุติธรรม เป็นต้น

นอกจากนั้น **ยังจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของประเทศเพื่อนบ้าน** หรือ**ชาวโลกอีกด้วย** พูดอย่างง่าย ๆ คือ **จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศอีกด้วย มิฉะนั้นงานนั้นก็ไม่จัดว่ามีประสิทธิผลสมบูรณ์ อันแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของการบริหารงานราชการแผ่นดินนั้นยังบกพร่องอยู่** และ**บางทีอาจถึงกับเป็นอันตรายต่อประเทศชาติเสียด้วยซ้ำไป** นี่อาตมาจึงขอเน้นคำว่า **"ประสิทธิผล"** ของงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริหารราชการแผ่นดินว่าจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำงาน ทั้งประชาชนภายในประเทศและแม้ทั้งภายนอกคือระหว่างประเทศอีกด้วย ก็จะต้องนับเป็นปัจจัยของประสิทธิผลของงานที่กำลังดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้สำเร็จลงไปด้วย ผลิตผลอื่น ๆ ของงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องอย่างเช่น งานสารบรรณก็เป็นปัจจัยที่จะต้องนับรวมเข้ามาเป็น

ประสิทธิผลของงานอีกด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์สำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล คือ บำบัดทุกข์และบำรุงสุข เพราะฉะนั้นการวัดค่าแห่งการลงทุนและประสิทธิผลของงานนั้นจึงวัดไม่ได้เป็นตัวเลขแท้จริง เหมือนอย่างเรื่องของการค้าซึ่งมุ่งกำไร มีค่าลงทุนแน่นอน มียอดขายแน่นอน จึงเห็นกำไรชัดเจนแน่นอน แต่ความพึงพอใจของลูกจ้างคนงานเอามาคำนวณด้วยก็ดูง่ายไม่ยาก ส่วนความพึงพอใจของประชาชนถูกปิดบังซ่อนเร้นด้วยการโฆษณาหรือด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ประชาชนเห็นว่าสินค้าหรือบริการของเขาเป็นของดีราคาเยา ประชาชนก็จะไม่ค่อยรู้สึกว่าถูกเบียดเบียนประโยชน์ไปมาก หรือค้ากำไรเกินควร และแม้บางทีการค้าขายสินค้าหรือบริการที่เป็นโทษ ประชาชนก็แทบจะมองไม่เห็น เช่น อย่างบริการทางด้านบันเทิงเริงรมย์ที่ส่งเสริมกิเลสกามหรือแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ที่แท้จริงเป็นโทษ เป็นโทษมากทั้งแก่ผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไป ตลอดไปจนถึงเด็ก ๆ เป็นแหล่งทำความฉิบหายให้แก่ผู้ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ให้ไปหลงติดอยู่ หมกมุ่นอยู่ในกิเลสกามสำส่อนในกิเลสกามติดอยู่ในการพนัน ติดอยู่ในสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ดังที่ท่านทั้งหลายคงจะทราบดีว่า **ภัยอันเกิดแต่แหล่งอบายมุขและยาเสพติด**อย่างนี้**เป็นภัยร้ายแรงที่สุดในหมู่ปวงชนชาวไทยเราในขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษอันเกิดกับเยาวชนหรือเด็กวัยรุ่น ผลเสียหายนั้นนับประมาณไม่ได้ เป็นการทำลายกำลังทรัพยากรมนุษย์ของประเทศของเรานี้ให้อ่อนเปลี้ยลงอย่างมาก เด็กเยาวชนไม่น้อยกว่า**หรือ**ประมาณ ๖๐ % ที่เสี่ยงต่อโทษของบริการเหล่านี้** ที่เกี่ยวพันไปถึงการค้ายาเสพติด อย่างเช่น ยาบ้า ยาอี เป็นต้น

การผลิต การจำหน่ายสิ่งเสพติดอื่น ๆ ที่สังคมยกย่องว่าโก้หรู เช่น **สุรา เบียร์** ตลอดไปจนถึง**เหล้าองุ่น**ที่เอามาคุยกันว่าขวดละเท่านั้นเท่านี้ ที่แท้คุณค่าของสิ่งนั้น ขวดหนึ่งมีค่าเท่ากับองุ่นลูกเดียว แต่ฝรั่งนักการค้าเขาจับจิตวิทยาได้ เขาก็โฆษณาหลอกขายให้มันโก้หรูต่าง ๆ นานาเพื่อเอาเงินเข้ากระเป๋า ซึ่งบรรดาผู้ที่เป็นเศรษฐีมีเงินผู้ได้เงินมาง่าย ๆ ก็สามารถเอามาดื่มเอามาอวดกัน เอามาโชว์กันว่าเป็นของโก้หรู พลอยให้คนระดับกลางที่มีรายได้ไม่มากนักตะเกียกตะกายเอาอย่าง เพื่อให้โก้หรูบ้าง **ผลก็คือทำลายทั้งเศรษฐกิจส่วนครอบครัว และทั้งส่วนประเทศชาติ เพราะเงินหลั่งไหลออกไปต่างประเทศ นี้แหละประสิทธิผลของเขา เขาได้กำไรไปเพราะเขาหลอกขายด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ผู้ดีมีเงินก็ยินดีจะถูกหลอก** และ**ผู้ที่ปานกลางก็ตะเกียกตะกายยอมถูกหลอก** แล้ว**ก็มันก็หลอกต่อ ๆ กันไป ผลเสียหายจึงเกิดขึ้น ผู้ที่ถูกหลอกนั้น บางทีก็รู้ตัวว่าถูกหลอก**เพราะฉะนั้น**ความพอใจของเขาจึงแสดงออกในลักษณะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์** ที่แท้ถ้าจะวัดผลเสีย ๆ เกิดขึ้นแก่สังคม แก่ประเทศชาติ แก่วงการเศรษฐกิจทุกอย่าง เพราะฉะนั้น**ประสิทธิภาพของเขาในเชิงการค้า** เรียกว่า **กิจการค้าของเขาได้กำไรมากคือมีประสิทธิผล**อันแสดงถึง**ประสิทธิภาพสูง แต่ในเชิงการบริหารราชการแผ่นดิน** ถ้ารัฐบาลดูแลควบคุมเรื่องนี้ ไม่ได้หรือไม่ดี ก็แปลว่าการบริหารงานมีประสิทธิภาพต่ำ หรือ**ไม่มีประสิทธิภาพ** นี่เป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นให้เข้าใจความหมายของคำว่า **"ประสิทธิภาพ"** ให้ดี

มีปัจจัยอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของงานบริหารบ้าง ท่านทั้งหลายก็คงจะเข้าใจดี แต่ว่าอาตมาจะกล่าวในเชิงของธรรมะว่า ถ้าเช่นนั้น **บุคคลที่ทำงานในหน้าที่ราชการทุกระดับ** หรือ **พนักงานรัฐวิสาหกิจทุกระดับ ทั้งระดับปฏิบัติงาน**และ**ระดับบริหาร เราต้องการคนเช่นไร ? เพราะสมรรถภาพของคนเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการบริหารงานทุกประเภททุกระดับ** จนมาถึงปัญหาที่ว่า **เราจะพัฒนาคุณธรรม**และ**สมรรถภาพของบุคลากรทั้งหลายเหล่านี้อย่างไร?** ก็คือ**เราต้องการคนประเภทไหน ?** เมื่อเรารู้ว่า เราต้องการคนประเภทไหน เราก็สามารถที่จะเข้าใจธรรมะที่จะมาช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจได้ ก็โดยสามัญสำนึกโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาตมาก็จะประมวลมาพอคร่าว ๆ ว่า **เราต้องการบุคคลที่มีความรู้**และ**ความสามารถ** ความรู้อย่างหนึ่ง ความสามารถอย่างหนึ่ง

"ความรู้" เราต้องการ**ให้รู้งานในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ** และ**ให้รอบรู้กว้างออกไปเพื่อที่จะให้ความร่วมมือประสานงาน**และ**ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน** นี่ความรู้เราต้องการอย่างนั้น

ส่วน **"ความสามารถ"** ล่ะ ความสามารถในกิจการงานในหน้าที่ **หน้าที่ของผู้ปฏิบัติ**ก็จะต้องมีความสามารถในงานนั้น ๆ เฉพาะตัว เฉพาะกิจ เฉพาะในหน้าที่รับผิดชอบของตัว ส่วนว่า **"ผู้บริหาร"** ก็จะต้องรู้และมีความสามารถจากประสบการณ์ที่กว้างขวางออกไป ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารและผู้ปกครอง ผู้ปกครอง

ก็ทำหน้าที่บริหาร ผู้บริหารก็ทำหน้าที่ปกครอง คำว่า **"บริหาร"** หมายถึง **การจัดการกิจการงาน ที่มีผู้ทำงานมากกว่า ๑ คนขึ้นไป** ซึ่งจะต้องมี**หัวหน้า**และจะต้องมี**ลูกน้อง** เพราะฉะนั้น**จึงต้องมีการบังคับบัญชา** และ**การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยชอบ** คือ**ชอบด้วยกฎหมาย ชอบด้วยระเบียบ ข้อบังคับ ชอบด้วยนโยบาย** และ**วัตถุประสงค์ของโครงการต่าง ๆ ที่จะทำ** หน้าที่งานมี ๒ ระดับอย่างนี้

เรื่อง **"ความรู้"** ในเบื้องต้นก่อนที่จะทำงาน ท่านทั้งหลายย่อมได้เรียนรู้หลักวิชามาแล้ว การเรียนรู้หลักวิชามาในเบื้องต้นก่อนที่จะเข้ามาทำงานนั้นจัดเป็น Pre-service Traning คือการได้รับการอบรมหรือการที่ได้ศึกษาเรียนรู้ได้รับการอบรมมาจากสถาบันการศึกษาก่อนที่จะเข้าทำงาน ซึ่งข้อนี้เราจะไม่พูดในรายละเอียด เพียงแต่ชี้ให้เห็น แต่ว่าเมื่อเข้าทำงานมาแล้ว จะต้องให้การศึกษาอบรมเป็นช่วง ๆ เป็นระยะ ๆ ไป เรียกว่า In-service Training

สำหรับการอบรมภายหลังเมื่อได้เข้ามาทำงานแล้วนั้นก็มีการอบรมหลายวิธี อย่างเช่น ท่านทั้งหลายมาเข้ารับการอบรมอย่างนี้เป็นการอบรมทั่ว ๆ ไป มีการจัดกันเป็นระบบ แต่ยังมีการอบรมอีกอย่างหนึ่ง ที่จะเพิ่มพูนทักษะหรือความสามารถ เรียกว่า On-the-job Training การอบรมขณะที่ทำงาน นี่ต้องมีการอบรม การอบรมส่วนนี้มีทั้งนักวิชาการมาช่วยอบรมในขณะทำงาน และมีทั้งการอบรมโดยผู้บังคับบัญชาที่จะช่วยชี้แนะว่าทำอย่างนี้ อย่าทำอย่างนั้นเพราะถ้าทำอย่างนั้นแล้วจะมีปัญหาอย่างนั้น ๆ เพราะฉะนั้นจงทำอย่างนี้ จะได้ปลอดจากปัญหาอย่างนั้น ๆ หรือว่าควรจะทำอย่างนี้จะได้ผลดีกว่าอย่างนั้น นี่นี้เป็น On-the-job Training ฝึกกันไป ทำงานกันไป เพื่อให้เกิดทักษะเพื่อให้เกิดความสามารถสูงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อบุคคลใดแต่ละระดับ ได้รับความรู้ความสามารถด้วยการศึกษาอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการจัดการอบรมมาก่อนมาเข้าทำงานและทั้งการอบรมในขณะทำงานที่เรียกว่า On-the-job Training แล้วมาก ๆ เข้า บุคคลนั้นจะเกิดปัญญาด้วยความรอบรู้ ความรอบรู้นี้เป็นความรู้ทั่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ตัวทำนั้น **ต้องรอบรู้ในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ** เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการโยกย้ายในแต่ละครั้ง ก็จะต้องไปเรียนรู้ในงานใหม่ ๆ นั้นโดยเฉพาะ **จึงต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ทั้งงานนั้นโดยเฉพาะ** และ**ความรอบรู้ในส่วนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่เราจะได้ให้**หรือ**จะได้รับความช่วยเหลือ ความร่วมมือ ความประสานงานซึ่งกันและกันกับผู้อื่น ให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง**

"ความรอบรู้" ดังกล่าวนี้ เมื่อกระทำมากเข้าในงานที่เรากระทำอยู่ก็จะกลายเป็น **"ความรู้แจ้ง"** เห็นแจ้งหมดว่างานอย่างนี้ ถ้าทำอย่างนี้จะมีปัญหาอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้นแล้วจึงไม่มีปัญหา หรือหลีกเลี่ยงปัญหาได้ด้วยวิธีอย่างนี้ๆ มองเห็นหมด กลายเป็น **"ความรู้แจ้งแทงตลอด"** คือทะลุปรุโปร่ง เมื่อมีความรู้แจ้งแทงตลอดทะลุปรุโปร่งทั้งในงานที่เราทำ และงานที่เกี่ยวข้องที่เราจะต้องให้ความช่วยเหลือ หรือขอความช่วยเหลือหรือในการร่วมมือประสานงานซึ่งกันและกัน เมื่อได้ความรู้อย่างนี้เกิดปัญญาอย่างนี้แล้วก็จะมี**"ความเฉลียวฉลาด"** คือ**ฉลาดในอุบายแห่งความเจริญ** และ**ความเสื่อม** นี่**กล่าวโดยส่วนรวมทั้งชีวิต**เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน้าที่การงานทั้งการงานใน**ระดับปฏิบัติ** (ผู้ปฏิบัติ) และ**ในระดับผู้บริหาร จะรู้แจ้งในอุบายแห่งความเจริญ**และ**ความเสื่อม** ว่า **ทำอย่างนี้จะมีความสำเร็จจะมีความเจริญรุ่งเรือง ไม่ตกต่ำ แต่ถ้าทำอย่างนี้จะประสบความล้มเหลวหรือความเสื่อมทั้งในปัจจุบัน** และ**ต่อไปในอนาคต** ดังจะขอยกตัวอย่างเบา ๆ ว่า บางท่านทำงานด้วยใจไม่เป็นกลาง มักไปเข้าข้างหรือว่าไปสนิทสนมกับผู้มีอำนาจจนเกินเหตุเกินหน้าที่รับผิดชอบของตน ถ้าบุคคลใดที่มักทำอย่างนี้ ยังไม่จัดว่าเป็นผู้ฉลาดในอุบายแห่งความเจริญและความเสื่อม เพราะขึ้นชื่อว่า **"อำนาจ"** ไม่ว่าอำนาจในทางการเมือง หรืออำนาจของผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่ได้รับอำนาจมาโดยกฎหมายหรือมีอำนาจนอกกฎหมาย อำนาจทั้งหลายเหล่านั้นล้วนตกอยู่ใน

สัจธรรม คือ กฎเกณฑ์ธรรมชาติ **ว่าเป็นสิ่งไม่เที่ยง ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยอยู่เสมอ ใครเข้าไปยึดมั่น ถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ** คือ**ความหลงผิดคิดว่าเป็นตัวตน บุคคล เรา เขา ของเรา ของเขา** ถ้าหลงไปอย่างนั้นแล้วเมื่อไรจะเป็นทุกข์สักวันหนึ่งไม่ช้าก็เร็ว เพราะเหตุไร **เพราะความไม่เที่ยงของอำนาจนั้น ๆ ของผู้นั้น ๆ** นั่นแหละ จะทำให้สูญเสียสิ่งคือลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญ สุข ที่ตนหลงรักหลงหวงแหน หลงยึดติดนั้นไป ในที่สุดก็ไม่มีอะไรเป็นของใครที่เที่ยงแท้ถาวรจริง

เมื่อเกิดความไม่เที่ยงขึ้นก็ต้องหลุดจากอำนาจนั้น หลุดเมื่อไรผู้ที่เข้าไปสนิทสนมเกินเหตุจนเสียความทรงตัวในการทำงานตามหน้าที่โดยชอบนั้นก็จะต้องเสียใจ เพราะจะต้องมีผลกระทบ นี่เรียกว่า **มีความฉลาดที่จะหาความเจริญใส่ตัวเหมือนกัน แต่ขาดเฉลียว** ขาดเฉลียวตรงที่ว่า "อำนาจ" เป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ลงท้ายไม่มีอะไรเป็นของใคร ๆ ที่แท้จริงแน่นอนตลอดไปเลย** เพราะฉะนั้น สำหรับผู้**ที่มีปัญญาต้องมีทั้งความเฉลียว**และ**ความฉลาด** คือต้องมีความฉลาดด้วย แล้วต้องมีเฉลียวด้วย **ถ้ามีแต่ฉลาดกลับขาดเฉลียว สักวันหนึ่งก็ย่อมพลาดได้**

นี่ก็เป็นเรื่องราวทั้งหลายในส่วนของบุคคลที่จะมีความเจริญในชีวิต หรือบุคคลที่เราต้องการอยู่ในอุดมการณ์ว่า **อย่างนี้เป็นบุคคลที่มีสมรรถภาพสูง** หรือ**มีความสามารถสูง ต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ทำงาน ให้เกิดปัญญารอบรู้ รู้แจ้งแทงตลอด** รวมเป็นมี**ความเฉลียวและฉลาดในอุบายแห่งความเจริญและความเสื่อม** นี่จะต้องทำให้มีอยู่ในตัวอย่างนี้

เท่านี้ยังไม่พอ ต้องเป็นคนมี **"คุณธรรม" คุณธรรม** แปลว่า **คุณความดีที่มีอยู่ในจิตสันดานที่จะไม่กระทำความชั่ว เพราะรู้ว่าความชั่วเป็นทางแห่งความเสื่อม ทำอยู่แต่ในคุณความดีนำชีวิตไปสู่ความเจริญ** และ**สันติสุขด้วย** บางคน**เจริญรุ่งเรืองแต่ไม่สันติ มีความสุขด้วยโภคยทรัพย์หรือเกียรติยศแต่ไม่สันติ ตัวเองจึงสุก ๆ ดิบ ๆ เพราะไม่สันติ แล้วยังพลอยพาให้คนใกล้เคียงนั้นเป็นไปอย่างนั้นด้วย ยิ่งเป็นผู้ใหญ่เท่าไร ยิ่งนำความทุกข์**หรือ**ความไม่สันติมาสู่สังคม ตั้งแต่สังคมย่อยคือครอบ-ครัว ไปถึงสังคมใหญ่ในวงงานในวงสังคม** และ**ประเทศชาติ** เพราะฉะนั้นคุณธรรมเป็นเรื่องสำคัญ **เป็นคุณความดีที่ปรากฏมีอยู่ในจิตสันดานที่จะไม่ทำความชั่ว คิด พูด ทำ อยู่แต่ในทางที่เป็นคุณความดี ที่จะนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข** และ**มีจิตใจที่ผ่องใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ**

คุณธรรมมี ๓ ประการนี้ คือ **ไม่กระทำชั่ว ๑** แต่**กระทำอยู่ในคุณความดี ๑ ด้วยจิตใจที่ผ่องใส ๑ ก่อให้เกิดปัญญาแจ้งชัดในทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริงเมื่อมีอะไรมากระทบ ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม ย่อมมีสติสัมปชัญญะยับยั้งชั่งใจ พิจารณาเหตุสังเกตุผลก่อน ระลึกได้ก่อนว่า นี่มันทางเจริญหรือทางเสื่อม** ถ้าเราจะคิดจะพูดจะทำอย่างนี้ระลึกได้ก่อนคิด พูด ทำ เรียกว่า **"มีสติ"** ขึ้นชื่อว่าปุถุชน ยังไม่ถึงขั้นเป็นอริยเจ้าหรือพระอริยบุคคล ความขาดสติย่อมมี มากน้อยตามส่วนของแต่ละคนไม่เท่ากัน เผลอคิดหรือพูดหรือทำ ดีบ้างชั่วบ้าง ถูกบ้าง ผิดบ้าง ถ้าคนที่มีคุณธรรมประจำใจก็จะไประลึกได้ขณะคิด พูด ทำว่า "เออ ! ที่เรากำลังคิดอยู่ พูดอยู่หรือทำอยู่นี้มันไม่ถูกนะ" ที่กล่าวนี้กล่าวรวม ๆ ในการดำเนินชีวิตทั่ว ๆ ไป

แต่ถ้ากล่าวเฉพาะไปถึงโครงงาน **ก่อนที่จะดำเนินโครงงานก็ต้องคิดก่อนว่าโครงงานที่ดี จะดำเนินไปด้วยดีควรจะเป็นอย่างไร ภายใต้ทรัพยากรกำลังมนุษย์ ทรัพยากรอื่น ๆ เงื่อนเวลา** และ**สิ่งแวดล้อม** หรือ**ปัจจัยแวดล้อม เมื่อเราตั้งโครงงาน**และได้**บริหารงานตามโครงงานนั้นแล้ว เราต้องสำรวจผลของงาน ในขณะที่เรากระทำไป** เรียกว่า **การติดตามผลงาน** (Follow-up) การติดตามผลงานหรือ**การทำวิจัยและประเมินผลงานนั้นว่า ขณะที่ทำไปได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงแค่ไหน มีปัญหาอย่างไร ควรจะแก้ไขหรือหลีกเลี่ยงปัญหานั้นอย่างไร งานเราจึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพสูง** คือ **ด้วยค่าลงทุนที่ต่ำหรือประหยัดแต่ให้ได้ประสิทธิภาพสูงมาก ๆ**

นี้ในส่วนของโครงงาน เป็นอย่างเดียวกับการดำเนินชีวิตโดยส่วนรวม ว่า**จะต้องมีสติระลึกได้ก่อนคิด พูด ทำ** หรือ**มีสติ-สัมปชัญญะในขณะคิด พูด ทำ** หรือ**แม้หลังคิด พูดทำแล้วว่า สิ่งที่เราคิด** หรือ**เรื่องเราคิด เราพูด เราทำ อยู่นั้น ดีหรือชั่ว ผิดหรือถูก เป็นคุณหรือเป็นโทษ เป็นทางเจริญหรือทางเสื่อม เรารู้ตัวเมื่อไร** เรียกว่า "**มีสติ**" แต่ถ้าไปรู้ตัวเอาขณะทำหรือภายหลังทำ เรียกว่า **"มีสัมปชัญญะ" เมื่อรู้จักยับยั้งชั่งใจด้วยสติสัมปชัญญะ พิจารณาให้รอบคอบ การดำเนินชีวิตของเราไม่มีปัญหา ไปแต่ใน**

ทางดี ในทางเจริญไม่ไปทางเสื่อม ไม่เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือด-ร้อน และแม้**การดำเนินโครงการในการทำหน้าที่รับผิดชอบของเราก็จะต้องเป็นอย่างนั้นเหมือนกัน จะต้องได้รับผลสำเร็จ** และมี**ประสิทธิภาพสูง**ให้เป็นที่แน่นอน

นี้กล่าวโดยหลักทั่วไป โดยธรรมชาติที่ว่า เราต้องการคนประเภทไหน ? **ที่เราจะมาพัฒนาคุณธรรม**และ**สมรรถภาพก็เพื่อต้องการได้คนประเภทที่มีความรู้ความสามารถ จากประสบการณ์มีปัญญามีคุณธรรม** แล้ว**รวมเป็นสติสัมปชัญญะด้วยปัญญาที่รอบรู้รู้แจ้งแทงตลอด** และ**ทั้งเฉลียวฉลาดในอุบายแห่งความเจริญ**และ**ความเสื่อม**นั่นเอง

ท่านทั้งหลายเมื่อประสงค์บุคคลประเภทนี้ อาตมภาพได้เคยกล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่า **เราจะปฏิบัติตามรัฐประศาสโนบาย**หรือ**รัฏฐาภิปาลนโยบาย** กล่าวคือ**นโยบายหรืออุบายของการปกครองและการบริหารแผ่นดิน** ตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างไร พระดำรัสของพระองค์ท่านนั้นเมื่อมารวมกันแล้ว ก็อยู่ในหลักธรรมที่ชื่อว่า "**ทศพิธราชธรรม**" ซึ่งท่านทั้งหลายเคยได้ยินได้ฟังมาแล้วนั่นเอง แต่ว่าอาตมาจะยกมากล่าวพอเป็นเครื่องเตือนความทรงจำของพวกเราทั้งหลายเท่านั้น และจะเพิ่มเติมหัวข้อธรรมะอื่น ๆ เท่าที่พอมีเวลา เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้มองเห็นภาพพจน์ของ**การส่งเสริมเพิ่มพูนคุณธรรมและสมรรถภาพของผู้ทำงาน**

ในข้อ "**สมรรถภาพของบุคคลผู้ทำงาน**" ในส่วนสำคัญก็คือ**ความรู้ความสามารถ**และ**สติปัญญาในการทำงาน**นั้น อาตมภาพได้กล่าวไปพอสมควรแล้ว ต่อไปนี้จะเน้นเรื่อง**คุณธรรมตามหลักธรรม**คือ **ทศพิธราชธรรม** ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่ดีที่ชอบของท้าวพระยามหากษัตริย์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราพระองค์นี้ ได้ทรงปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด** และ**อย่างสมบูรณ์อีกด้วย** ท่านทั้งหลายคงพอจำได้

ประการที่ ๑ **ทาน** ณ ที่นี้หมายเอาการแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นด้วยจิตใจโอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นคนอื่นตกทุกข์ได้ยากเราช่วยเหลือ นี้เข้ากับหลักการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงอื่น ๆ ก็เช่นกันคือ**การให้การบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน การให้**นี้แหละ ในเบื้องต้นก็หมายถึงการให้ด้วยวัตถุสิ่งของ หรือวิชาการ ความรู้ในการทำมาหากิน ความรู้ในโทษแห่งการดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกต้อง ก็ท่านต้องให้ด้วย และการให้ที่ว่านี้ ในส่วนของการให้ทั้งวิชาการความรู้ในการประกอบอาชีพ และให้ทั้งข้อแนะนำทางเจริญทางเสื่อมแก่ประชาชนนั้น **ท่านทั้งหลายต้องทำเองด้วย เป็นตัวอย่างที่ดีด้วย** นั่นแหละ**จึงจะเป็นการให้ที่ถูกต้อง** เรียกว่า **ให้ธรรมเป็นทาน** เพราะฉะนั้นการให้มี ๒ อย่างคือ

ให้ด้วยทรัพย์สิ่งของนี้เป็นอามิสทาน

ให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบสัมมาอาชีวะ ในการดำเนินชีวิตโดยชอบไม่ก้าวล่วงไปสู่ความเสื่อมเช่นอบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น นี้เป็นการให้ธรรมเป็นทาน ชื่อว่า "**ธรรมทาน**" อาตมาขอเน้นข้อนี้ว่า **ท่านทั้งหลายพึงให้แก่ประชาชนเรื่องนี้ให้มากทุกรูปแบบ** และประการสำคัญที่สุดคือ**ตัวท่านเองทั้งหลายพึงตั้งใจกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เขา**

ถ้าว่ามีตัวอย่างที่ไม่ดีเกิดขึ้น ท่านจงชี้ให้เห็นตามที่เป็นจริง ยกตัวอย่าง เช่นการเลือกตั้ง อาจมีการหาเสียงด้วยวิธีการอันไม่ชอบ เช่นการใช้เงินซื้อเสียง ใช้เล่ห์กระเท่เพทุบาย และแม้ใช้อาวุธคือกระสุนปืนเป็นเครื่องกำหนดชัยชนะของตน ขอให้ได้ อย่างนี้ เป็นต้น ท่านทั้งหลายพึงชี้ให้ประชาชนเห็นให้ชัดเจน ตัวท่านจงอย่าได้ปฏิบัติลำเอียงเข้าข้างใคร จงมองเห็นคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตยจริง ๆ ไม่เห็นแก่อะไรทั้งสิ้น แต่ว่าท่านต้องใช้สติปัญญาปฏิบัติด้วยความเหมาะสม เพราะสิ่งแวดล้อมก็มีเหตุปัจจัยที่

ไม่ดีมากระทบรุนแรงสำหรับบุคคลที่จะกระทำความดีและที่จะป้องกันความชั่วด้วยเหมือนกัน แม้แต่อาตมาที่เป็นพระ ที่จะชี้ผิดชี้ถูกก็ต้องระวังเนื้อระวังตัวพอสมควร ระวังปากพอสมควร เช่นเดียวกันกับท่านเหมือนกัน

ฉะนั้นเรื่องทานนี้ อาตมาจึงกล่าวให้ละเอียดลงไปถึงการให้ธรรมทานมากสักหน่อยเพราะขณะนี้บ้านเมืองของเราแย่แล้ว แย่มากๆ ท่านทั้งหลายทราบดี ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งชาวโลกกำลังเป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ นี่มีอันตรายมากจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีมาก ๆ ขอให้ท่านช่วยกันสะกัดกั้นให้มาก ๆ ขณะนี้การปล่อยใจไปตามอารมณ์หรือตามอำนาจใฝ่ต่ำคือกิเลสกำลังเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงไหลบ่ามาท่วมทับจิตใจของประชาชนในชีวิตประจำวันของประชาชนเราแล้ว จึงขอให้ท่านจงให้ธรรมทานให้มาก ๆ โดยตรง โดยอ้อม บางทีให้ท่านสังเกตุตัวอย่าง บางทีชาวโลกซึ่งรวมทั้งหน่วยราชการและผู้มีส่วนช่วยสังคมนั้นแหละ **แก้ปัญหาไม่ตรงประเด็น เสียเงินเสียทองไปมากมาย เสียงบประมาณเสียกำลังคน เสียเวลาไปมากมาย** เช่นการป้องกันแก้โรคเอดส์ ขณะนี้ยังมีโรคเพิ่มเข้ามาอีกแล้ว **"วัณโรค"** นะท่านอย่าลืม เป็นโรคที่รุนแรงร้ายแรงใหม่ เกิดที่ไหน ? เกิดที่บุคคลหมกมุ่นลำส่อนในกาม ติดอยู่ในอบายมุข ในสังคมอย่างนั้นๆ และยาเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเหล่านี้ล้วนเป็นเพราะเหตุปัจจัยให้เกิดอันตรายแก่ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์และหลงเข้าไปติดอยู่อย่างมาก ท่านทั้งหลายจงช่วยกันในข้อนี้ แต่เขาใช้เงินใช้ทองกันมากมายในเรื่องนี้ มากมายก่ายกองทีเดียว เจ้าหน้าที่คนดี ๆ พวกเราไม่ทันกับพวกมิจฉาทิฏฐินี้หรอก มีวิธีป้องกันแก้ไขที่ง่ายมากที่สุด และได้ผลดีที่สุดที่ควรจะกระทำ คือการรณรงค์ให้ประชาชนตั้งอยู่ในศีลในธรรมอย่างน้อยให้อยู่ในเบญจศีลเบญจธรรม ให้พากันเลิกละอบายมุข อย่าไปยอมให้มีแหล่งอบายมุขที่ร้าย ๆ อาตมาจะไม่กล่าวรายละเอียด ท่านทั้งหลายทราบดีอยู่แล้ว เดี๋ยวนี้ที่ใดมีโต๊ะสนุ๊ก ที่นั่นเป็นที่มั่วสุมของเด็กวัยรุ่นและผู้ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่งมั่นคง เป็นแหล่งยาเสพติด ที่ใดมีไนท์คลับ มีเธค มีผับ มีคาราโอเกะ ที่นั่นเป็นที่หมกมุ่นมั่วสุมของคนไม่มีงานทำหรือพวกมิจฉาชีพ พวกนักเรียนหรือเยาวชนที่ไม่คิดอนาคตของตัวเองไปมั่วสุมอยู่ คนดี ๆ เขาไม่ไปหรอก ไม่รู้ไปทำไม แค่เข้าไป

เจอควันบุหรี่ก็แย่แล้ว เรายังไม่นับต่อไปว่าหมกมุ่นในกิเลสกามเป็นอย่างไรอะไรมันจะเกิดขึ้น และแม้แต่เดี๋ยวนี้อย่างเช่นเรื่องวัณโรคเห็นได้ง่าย ๆ เลยว่ากำลังระบาดอยู่นั้น เพียงแต่นั่งใกล้ชิดกันหายใจรดกันก็ถ่ายทอดเชื้อและรับเชื้อกันได้ง่ายอยู่แล้ว ถ้ามีคนมีเชื้ออย่างนั้นอยู่ใกล้ผู้ใด ผู้นั้นก็มีโอกาสติดเชื้อได้มาก แม้แต่บุหรี่ซึ่งคนทั้งหลายก็เห็นว่า สูบก็ไม่เห็นเป็นไร นั่นเป็นการหยดยาพิษลงในชีวิตของตนเองวันละน้อยวันละน้อย จนกระทั่งปอดอักเสบบ้าง เป็นโรคถุงลมโป่งพองบ้าง ปอดไม่มีความแข็งแรง หมดกำลังแล้วก็เป็นบ่อเกิดแห่งโรคต่าง ๆ ตามมาอีกมากมายเป็นโทษอย่างมาก จึงขอท่านทั้งหลายจงช่วยกันรณรงค์เถิด ถ้าท่านรณรงค์ให้เขามีศีลมีธรรม เลิกละอบายมุขต่างๆ อย่างจริงจัง ก็ไม่ต้องเสียเงินมากและจงชักนำประชาชนเข้าไปสู่การปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมที่เขาสั่งสอนดี ๆ ปฏิบัติดี ๆ มีอยู่ อย่าไปคิดว่ามีแต่พระไม่ดีหรืออะไรอย่างนั้นคนไม่ดีมีเป็นตัวอย่างเพียงหนึ่งหรือสองในแสน แต่พระดี ๆ มีเยอะ วัดดี ๆ ก็มีมากทำไมไม่พากันเข้า และอาตมาได้กล่าวไว้แต่เบื้องต้นว่า เมื่อท่านจะนำคนอื่นไปสู่คุณความดี ด้วยการให้ธรรมเป็นทานอย่างนั้น ท่านต้องทำตนเป็นตัวอย่างด้วย ท่านจงนำครอบครัวไปประกอบการกุศลความดีมีการบริจาคทานรักษาศีลเจริญภาวนา และฟังธรรมตามกาลด้วย วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรีน่ะตั้งอยู่ติดถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวกนะ แต่ไม่ค่อยเห็นพวกเราไปเท่าไหร่หรอก ก็ขอเชิญไปกันมาก ๆ หน่อย นี่ชวนไปร่วมกิจกรรมนี่อย่างน้อยต้องการให้ท่านได้ไปสัมผัสการบุญ การบุญการกุศลไม่ได้มุ่งหวังอะไรมาก ต้องการให้ท่านได้ไปสัมผัสไปดูไปรู้ไปเห็นเออ ! ความดีเขาทำอย่างนี้ เมื่อจิตใจน้อมเข้าไปอย่างนั้นแล้ว ท่านทั้งหลายก็ไปบำเพ็ญกุศลคุณความดีด้วยตนเอง เมื่อเข้าไปด้วยตนเองแล้วก็สามารถจะชักนำประชาชนเข้าไปได้โดยไม่ยาก

เพราะฉะนั้น **การที่ท่านจะทำหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนจงกระทำจงแก้ที่ต้นตอ** คือการปฏิบัตินำและชักนำให้เขาเลิกละความประพฤติที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่ผิดศีลผิดธรรมที่หลงติดอยู่ในอบายมุขต่าง ๆ เหล่านั้นนั่นแหละ ความประพฤติที่ไม่ดีอย่างนั้นนั่นแหละที่เป็นโทษแก่ตนเอง และแก่ผู้อื่น ซึ่งขณะนี้นับเป็นโทษที่แพร่ระบาดอยู่ในสังคมอย่างมากมาย จนไม่รู้ว่าจะแก้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่มีข้อแก้ไขง่ายนิด

เดียว คือเพียงแต่ท่านปฏิบัติเอง และรณรงค์ให้ทุกคนถือศีล ๕ และเบญจธรรมคือธรรมข้อปฏิบัติที่ดีงาม ๕ ประการ และงดเว้นอบายมุข เท่านั้นแหละ ไม่ต้องเสียเงินเสียทองเป็นสิบล้านร้อยล้านไปแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเหมือนอย่างเดี๋ยวนี้ แล้วไม่ได้ผลอะไรหรือได้ผลน้อย ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะไปแก้ที่ปลายเหตุ อาตมาจึงขอฝากไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ประการที่ ๒ "**ศีล**" ศีลนี่ท่านทั้งหลายทราบดีว่า **เป็นข้อห้ามความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดี ที่ไม่ชอบ ที่กระทบกระเทือนเบียด-เบียน ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายทั้งแก่ร่างกาย ทรัพย์สิน**และ**จิตใจทั้งแก่ตนเอง**และ**แก่ผู้อื่น** ในเบื้องต้นนี้การรักษาศีลการงดเว้นการประพฤติปฏิบัติ**ที่ไม่ดีทางกายทางวาจา** ที่จะเป็นโทษแก่ตนเองและผู้อื่น ด้วยความเข้าใจแจ่มแจ้งว่าถ้าประพฤติปฏิบัติผิดศีล มีโทษอย่างไร **เมื่อท่านเห็นโทษในการประพฤติผิดศีลแต่ละข้อๆซาบซึ้งด้วยปัญญาของตน ก็สามารถทั้งปฏิบัติด้วยดีเอง** และ **แนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติด้วยดีได้อย่างง่ายดาย** แต่ถ้าใครผู้ใดละเลยไม่เอาใจใส่ ไม่พิจารณาเหตุสังเกตผลว่า ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิดศีล แต่ละข้อ ๆ นั้นให้โทษอย่างไร หรือพอทราบได้แต่ไม่อยากจะทราบ ไม่อยากจะยอมรับประพฤติตาม เพราะการปฏิบัติผิดศีลเช่นข้อกาเมสุมิจฉาจาร หมกมุ่น สำส่อนในกิเลสกามและเสพสิ่งเสพติดมึนเมาต่าง ๆ นี้ มันสนุกในรสนิยมของปุถุชน ทางโลกถือว่าสนุก โดยไม่คำนึงถึงว่าจะนำความทุกข์มาสู่โดยไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวก็สายเสียแล้ว ผู้นั้นก็จะไม่เห็นโทษของความประพฤติผิดศีลและย่อมไม่เห็นคุณค่าของการปฏิบัติอยู่ในศีล เดี๋ยวนี้บ้านเมืองของเราปั่นป่วนเพราะคนประพฤติผิดศีลใน ๕ ข้อกันมาก

ข้อ (๑) ผิดศีลข้อปาณาติปาต ไร้เมตตาปรานีต่อกัน ประหัตประหารกัน ผิดใจกันนิดหน่อยเอาแล้ว จิตใจน่ะบางทีต่ำทรามกว่าสัตว์เดรัจฉานเสียอีกสัตว์เดรัจฉานนั้นโดยมากมันกัดกัน มันแย่งชิงกันแค่กินอิ่ม แต่คนแย่งชิงกันไม่ใช่แต่เพียงอิ่มนะ ไม่มีขอบเขตจำกัด ด้วยความโลภโมโทสันไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งหวงแหนสิ่งที่ตนมีอยู่ และทั้งตะเกียกตะกายให้ได้มาเพื่อตนเองและพรรคพวกของตนเองให้มากที่สุด ไม่ได้ด้วยเล่ห์ก็เอาด้วยกล ไม่ได้ด้วยมนต์ก็ด้วยคาถา และลงท้ายบางรายก็ถึงกับเข่นฆ่ากัน เดี๋ยวนี้เป็นอย่างนั้น ซึ่งอาตมาเคยได้ยินข่าวเป็นข่าวนะว่าการเลือกตั้ง สส. มีการแจกเงินให้เงินหัวคะแนนไป ถ้า

หัวคะแนนไปทำแล้ว ไม่ได้ผล มีการคิดบัญชี เรียกว่า "เช็คบัญชี" หรือ "เช็คบิล" อะไรกันก็แล้วแต่ บางรายถึงตายนะ นี่อาตมาได้ยินข่าวมาอย่างนี้ จริงเท็จไม่รู้นะ ถ้าว่าหัวคะแนนใด รับเงินไปแล้วคะแนนในหมู่บ้านนั้น หรือเขตนั้นไม่ได้ตามกำหนด และถ้าหากเขาสงสัยว่า หัวคะแนนจะอมคือเอาไปใช้ส่วนตัวหมด ผู้ใช้เงินที่มีอิทธิพลก็เอาโลงไปตั้งไว้หน้าบ้านของหัวคะแนนคนนั้นแหละ ถึงบอกไว้เลยว่า สองวันหรือสามวันก็เตรียมตัวเข้าโลงได้ เท่านั้นแหละ แล้วพอสัก ๒-๓ วันก็เป็นจริงอย่างนั้น แต่แล้วกรรมก็ตามทันผู้ที่สั่งฆ่าเขานั้นอีกแหละ คือตัวเองก็กลับถูกคนใกล้ชิดฆ่าตายต่อไปอีก เรียกว่าทันตาเห็น ไม่นานเกินรอ กรรมก็ตามทันในชาตินี้เป็นต้น นี่คือโทษของการผิดศีล

ข้อ (๒) ผิดศีลข้ออทินนาทาน โทษของการกบฏคดโกงคนอื่น เรื่องกบฏคดโกงนี่ยาวเหยียดเลย คงไม่ต้องบรรยาย เพราะว่าข่าวต่าง ๆ บอกชัดแจ้งเป็นประจำวัน ท่านทราบดีอยู่แล้ว การคดโกงน้อย ๆ ก็พอทำเนา แต่ถ้ากินบ้านโกงเมืองแล้วก็เป็นปัญหายุ่งเลย ประชาชนส่วนมากไม่รู้เรื่อง แต่ผู้ที่รู้ก็ต้องหวานอมขมกลืนทนกันไปอย่างนี้ ทู่ซี้กันไปอย่างนี้ ท่านทั้งหลายก็คงทราบดี

ข้อ (๓) ผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉาจาร หมกมุ่นในกิเลสกาม ซึ่งเป็นเอามาก ๆ เลยในยุคปัจจุบันนี้ อาตมาจะแจ้งโทษให้ทราบ **โทษของการหมกมุ่นในกิเลสกาม นับตั้งแต่ผู้ใหญ่** นี่แหละเป็นเหตุให้**ครอบครัวแตกแยก** เพราะความรักจืดจาง ความจงรักภักดีจืดจาง ผลก็คือ**หาความสันติสุขในครอบครัวไม่ได้ ลูกหลาน ก็ขาดความอบอุ่น มีปัญหาทางจิตใจและทางสังคม** ไปตามลำดับ กระทบกระเทือนกันหมด

เลย เกี่ยวพันกันอย่างลูกโซ่ นี่เรื่องสำคัญ เมื่อพฤติกรรมนี้มีมากเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนที่นำมาในยุคโลกาภิวัตน์นี่แหละ เคเบิลทีวีบ้าง มีวีดีโอหนังเอ็กซ์บ้าง มีหนังจากต่างประเทศ มีหนังอะไรต่อมิอะไร อาตมาไม่ได้ดูนะ เขาเล่าให้ฟัง เขาเล่าให้ฟังมาเมื่อไม่นานมานี้แหละ เคเบิลทีวีนั่นแหละ เขาว่ามีละครหรือหนังอะไร ๆ พอเปิดดูไปไม่เท่าไร ไม่ช้าไม่นานเดี๋ยวก็เป็นเรื่องเซ็กซ์ทั้งสิ้น พวกฝรั่งดูชินจนด้าน พอมาถึงเมืองไทยมันก่อให้เกิดความเสียหายได้มาก เพราะเด็กเยาวชนได้เห็นตัวอย่างที่ยั่วยุกามารมณ์มอมเมากันด้วยกามารมณ์เข้าในจิตใจของผู้ชม ไม่ว่าเด็ก ไม่ว่าผู้ใหญ่ เหล่านี้เป็นต้น ผลจะเป็นอย่างไรต่อไปท่านทั้งหลายทราบดี เด็ก ๆ หมกมุ่นในกิเลสกามก็เรียนไม่สำเร็จ เยาวชนหญิงไม่น้อยที่ท้องโดยไม่ได้ตั้งใจที่จะมี แก้ปัญหาไม่ได้ก็ต้องไปรีดลูก บางครั้งหนังสือพิมพ์ถ่ายภาพมาเห็นแล้วอนาถใจนัก เห็นภาพสถานพยาบาลหรือคลีนิครับรีดลูก เขาถ่ายภาพมาเห็นแล้วทั้งน่าเศร้า น่าอนาถใจ แล้วชีวิตของเด็กเหล่านี้จะเป็นอย่างไร สังขารร่างกายของเด็กเหล่านี้ เมื่อทำแท้งบ่อย ๆ จะเป็นอย่างไร เด็กผู้ชายขาดความรับผิดชอบไปเอาอย่างฝรั่ง ฝรั่งบางทียังไม่ได้ถามกันเลยมามีชื่อแซ่ เป็นใครมาจากไหน บางทีเห็น ๆ กันเดี๋ยวเท่านั้นแหละ ก็จูงมือพากันเข้าโรงแรมเสียแล้ว นั่นพวกฝรั่ง เขาไม่ได้มีความสุขจริงหรอก มันเป็นเพียงสนองตัณหาชั่วคราว เมื่อเกิดความเคยชิน ก็อยากจะมีอะไร ๆ ที่ให้รู้สึกว่านั่นแหละสะใจของตนต่อ ๆ ไปอีก แต่ตัณหาเหล่านี้พวกรู้ไม่เท่าถึงการณ์หาทราบไม่ว่ามีเกิดแล้วก็ดับ ๆ ไม่มีอะไรเป็นแก่นสารเลย ไม่มีเลย ไม่ใช่เป็นของจำเป็นสำคัญสำหรับชีวิตแต่ประการใด เพราะฉะนั้นวันนี้ คนไม่รู้ก็หลงผิด เป็นโทษ เพราะฉะนั้น **โทษของกาเมสุมิจฉาจาร** ซึ่งขยายความไปถึง**ความลำส่อนในกิเลสกาม ความไม่สันโดดในคู่ครองของตน**นั้นมีมากเหลือเกิน กระทบกระเทือนไปหมดทั้งสังคม

ข้อ (๔) การโกหกพกลม กล่าวร้ายให้โทษผิดศีลข้อมุสา กลั่นแกล้งกันต่าง ๆ นานาจนคนดีก็พลอยจะอยู่ดีมีสุขไม่ได้ เพราะคนดีนี่ไม่ค่อยกล้ายกย่องตนเอง และพูดความชั่วของคนอื่น แต่คนชั่วมักชอบพูดความชั่วของคนอื่น สังเกตดูให้ดีจะเห็นได้ง่ายว่าคนชั่วชอบพูดความชั่วคนอื่น แม้เรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ ขุดคุ้ยมันอยู่นั่นแหละ เรื่องไม่เป็นเรื่องก็เอาเป็นเอาตายกัน หรือว่าให้เสียหายยับเยินไปข้างหนึ่ง แต่ปกปิดความชั่วของตนเองแม้มีมาก แล้วก็โอ้อวดความดีของตัวเอง แม้มีเล็กน้อย เลยกลายเป็นเวรจองเวรกันไป เวรจึงไม่ระงับด้วยการไม่จองเวร ก็เลยไปใหญ่ไปโต ผลเสียอยู่แก่เขาเหล่านั้นเสียด้วย และผลเสียตกอยู่แก่สังคมและประเทศชาติด้วย

ข้อ (๕) ความประพฤติผิดศีลข้อสุราเมลัย ความประพฤติผิดศีลข้อสุราเมลัยคือสิ่งเสพติดมึนเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ที่ร้ายที่สุดในขบวนทั้ง ๕ ประการ คือ **การผลิต การจำหน่าย แจกจ่าย** การเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท นับตั้งแต่บุหรี่ไปจนถึงเหล้า เบียร์ กัญชา ยาบ้า ยาอี อะไรต่าง ๆ **ทั้งกระบวนการผลิต กระบวนการจำหน่าย กระบวนการเสพต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่** มีใครเป็นเหตุเป็นปัจจัยท่านทั้งหลายทราบดีกว่าอาตมา แต่อาตมาก็พอทราบบ้างพอสมควร จึงได้ทำหน้าที่ของอาตมาแล้วคืออย่างไร ? **หน้าที่ของอาตมา** คือ**แนะนำสั่งสอนให้เห็นโทษของการเสพและทั้งการผลิต การจำหน่ายสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลายว่ามีโทษมากเป็นการฆ่าตนเอง** และ**ฆ่าผู้อื่นอย่างเลือดเย็นที่สุด** เพราะฉะนั้นจงอย่าทำถ้าเคยทำก็เลิกละเสีย นี่แนะนำสั่งสอนประชาชน รวมทั้งข้าราชการ พลเรือน ทหาร ตำรวจ เยาวชน นิสิต นักศึกษา คณะครูอาจารย์ ผู้ไปขอเข้ารับการอบรมที่ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม รุ่นละมาก ๆ เฉลี่ยแล้วระหว่าง ๒๐๐-๖๐๐ คนต่อรุ่น เดือนหนึ่งหลาย ๆ รุ่น** จนต้องขอว่า เอาเพียง ๒ รุ่นเถอะนะ ไม่งั้นเราตายแน่ กำลังไม่พอ วัดนี้เป็นวัดหนึ่งที่เราได้เสียสละทำหน้าที่ของพระอย่างเต็มที่ อย่างนั้นอาตมาขอเชิญชวนท่านทั้งหลายว่า จงเข้าไปศึกษาปฏิบัติธรรมที่วัดให้ซาบซึ้งด้วยตน แล้วจะได้ช่วยกันสนับสนุนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้ อันเป็นปัญหาใหญ่ของประชาชนของสังคมและประเทศชาติด้วย ธรรมโอสถมีเบญจศีล เบญจธรรม และภาวนาธรรม เป็นต้น แล้วอาตมายังจะช่วยด้วยธรรมโอสถที่ลึกซึ้งลงไปยิ่งกว่านี้ ซึ่งพระก็ได้ช่วยได้กระทำไปก็เพื่อสังคมและประเทศชาติอยู่แล้ว

กล่าวโดยสรุปประการที่ ๒ ควร**ที่จะส่งเสริมคุณธรรม**และ**สมรรถภาพของข้าราชการ** และ**พนักงานรัฐวิสาหกิจ** หรือ**ทุกคน**นั่นแหละ ก็คือ **พึงเป็นผู้มีศีล** และ**พึงเป็นผู้มีระเบียบวินัย** ซึ่งหมายถึง **กรอบขอบเขตของการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ออกตามกฎหมายนั้น ๆ**

ประการที่ ๓ บริจจาคะ คือ **การเสียสละ** ตรงนี้แหละที่อาตมาใคร่ขอเน้นแก่ท่านทั้งหลายว่า **จงมีความเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขของสังคมและประชาชนโดยส่วนรวม ทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่ ตามขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของตนเองให้สมบูรณ์ด้วย แล้วยังขยายไปช่วยเหลือสังคมด้วย "ความเสียสละ"** เช่นว่านี้ ณ ที่นี้หมายเอาการเสียสละ**ความสุขส่วนตัว เพิ่มเติมจากหน้าที่รับผิดชอบของเราโดยตรง เพื่อช่วยเหลือสังคมประเทศชาติ** นี่แหละที่อาตมาบ่งถึง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราได้กระทำมาแล้ว และได้ทรงกระทำอยู่ตลอดระยะเวลาที่พระองค์ท่านเสด็จเถลิงถวัลย์สิริราชสมบัติมาจนปัจจุบัน ไม่ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยาก อาตมาเคยดูข่าวทีวี ว่าแม้ทรงพระประชวรมีพระกำลังอ่อน แต่เมื่อมีปัญหาในเรื่องน้ำท่วมกรุงเทพ ฯ ก็ทรงหอบแฟ้มมาชี้แจงแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ทรงคิดได้ทรงกระทำด้วยความเสียสละความสุขส่วนพระองค์ แทบจะเรียกได้ว่าไม่ทรงห่วงพระพลานามัยของพระองค์เอง นี้เป็นตัวอย่างที่ดี และอาตมาก็ได้เห็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจหลายท่านที่ได้กระทำแล้วอย่างนั้นเหมือนกัน อาตมาต้องขอชมเชยว่าท่านได้ทำหน้าที่ถูกต้องตามรัฐประศาสโนบายที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ได้ทรงกระทำนำไปอยู่แล้วเป็นปกติ

ประการที่ ๔ "อาชวะ" นี้ถ้าจะกล่าวเป็นอังกฤษ ที่พอจะได้เนื้อความตรงกับคำนี้ มีอยู่ ๒ คำ คือ Honest **มีความซื่อตรง** กับ Sincerity **มีความจริงใจต่อตนเอง จริงใจต่องาน จริงใจต่อประชาชน** เมื่อบุคคลผู้ทำงานในหน่วยราชการก็ดี ในรัฐวิสาหกิจก็ดีทุกระดับไปจนถึงระดับการเมือง ถ้ามีความซื่อสัตย์ซื่อตรงต่อตนเอง ต่อหน้าที่การงานต่อประชาชน ด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว ประเทศชาตินี่จะสันติสุขมาก ขอเอาชัก ๗๕% เถอะก็เรียกว่า นำประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขได้มาก แต่**เดี๋ยวนี้ถ้าเราฟังข่าว**หรือ**บางท่านอาจจะทราบความจริงว่าคืออย่างไร มีตื้นลึกหนาบางแค่ไหน** ว่า **ความซื่อตรง ความจริงใจ ต่อหน้าที่การงาน ต่อประชาชน ของบุคคลระดับต่างๆ มีกี่เปอร์เซ็นต์** ในระดับล่าง ๆ จะมีมาก ในระดับสูง ๆ ข้าราชการประจำก็มีมาก **แต่อื่นนอกนั้นบางที บางกลุ่ม ก็อาจจะมีน้อยจนเป็นที่น่าวิตก ที่อ้างว่าเชิดชูประชาธิปไตยนั้น ที่ว่ามีความจริงใจ มีความซื่อตรงอย่างแท้จริงนั้นมีกี่เปอร์เซ็นต์** อาตมาขอฝากไว้เท่านี้แก่ท่านทั้งหลาย สำหรับข้าราชการประจำนั้น ไม่ใช่แกล้งพูด อาตมาได้สัมผัสเห็นความจริงใจ เห็นความซื่อตรงของข้าราชการในขณะนี้ว่ามีมาก หากจะมีที่ไม่จริงใจและไม่ซื่อตรง ก็คงจะมีบ้างแต่เป็นส่วนน้อย เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายพึงช่วยกันป้องกันแก้ไขภัยจากความไม่จริงใจไม่ซื่อตรงนี้ด้วย

ข้อที่ ๕ **"มัททวะ" ความอ่อนโยน ไม่มีทิฏฐิคือไม่ถือเนื้อถือตัวกับลูกน้องผู้ใต้บังคับบัญชา และกับประชาชนที่เราเกี่ยวข้องด้วย** ถ้าว่ามีความถือตัว ผู้น้อยจะให้ความเคารพผู้ใหญ่ก็คงยากหรือถ้ามีความถือตัวกับประชาชน การปฏิบัติต่อเขาก็ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ เป็นข้อปฏิบัติที่ดีข้อหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ท่านเจริญรุ่งเรืองในชีวิต คือ**พึงลดมานะละทิฏฐิให้เป็นปกติ** คือปฏิบัติตนวางตนให้พอเหมาะตามฐานะ อาตมาไม่ได้หมายความว่า ผู้ใหญ่ต้องมาอ่อนน้อมกับผู้น้อย แต่พึงให้รู้จักปฏิบัติต่อกันให้เหมาะสมตามฐานะ มีความอ่อนโยนพอเหมาะพอดีตามฐานะ รู้เขารู้เรา รู้บุคคล รู้สังคม ปฏิบัติตนให้พอเหมาะพอดีตามฐานะเป็นอันใช้ได้

ประการที่ ๖ "ตบะ" หมายถึง **มีความแก่กล้าในจิตสันดาน ที่จะละความชั่วไม่ประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ ที่เป็นบาปอกุศล** หรือไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ไม่ประพฤติผิดศีล** และให้**ประพฤติปฏิบัติดีมีคุณธรรมความดีอยู่ในจิตตสันดาน ด้วยความหมั่นชำระจิตใจให้ผ่องใส เพื่อให้เกิดปัญญาแจ้งชัด รู้อุบายความเจริญทางเสื่อมตามที่เป็นจริง** อย่างนี้ละก็ **การดำเนินชีวิตของท่านย่อมเป็นไปด้วยความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขแต่ส่วนเดียวเท่านั้น**

ประการที่ ๗ "อโกธะ" ไม่เป็นคนฉุนเฉียว เจ้าอารมณ์ ไม่ใช่มีอะไรหรือใครทำอะไรผิดใจหน่อยก็โกรธ พยาบาทอาฆาตจองเวร **รู้จักยับยั้งช่างใจ เห็นอกเห็นใจคนอื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา** นี้เป็นหลักธรรมที่ท่านทั้งหลายพึงมีไว้ **ไม่ถือโกรธ แล้วก็แล้วกันไป เพราะการถือโกรธพยาบาทนั้น ความทุกข์ไม่ได้อยู่ที่คนอื่น แต่อยู่ที่ตนเอง ยิ่งผูกโกรธผูกพยาบาทเท่าไร ก็ยิ่งทุกข์เท่านั้นแหละ ไม่มีใครทุกข์ด้วย** เพราะฉะนั้นเรื่อง**ความไม่โกรธ** หรือไม่ผูกโกรธ **เป็นคุณธรรมที่สูง** และ**กลายเป็นคนใจดี มีเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจคนอื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา** เมื่อเป็นคนอย่างนี้ได้ ไม่มีปัญหาเลย **อยู่ที่ไหนก็สบายที่นั่น ตัวเองก็สบาย คนอื่นทั้งผู้บังคับบัญชา ทั้งผู้เสมอกัน** และผู้**อยู่ใต้บังคับบัญชา** และ**ประชาชนที่มาเกี่ยวข้องก็สบายใจ**

รวมทั้งบุคคลในครอบครัวของเรา ก็สบายใจ ด้วยกันทั้งหมด

ประการที่ ๘ "อวิหิงสา" ไม่เบียดเบียนผู้อื่น พูดเท่านี้ท่านเข้าใจได้เลย อาตมาคงไม่กล่าวมากเรื่องการไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีตัวอย่างเรื่องการเบียดเบียนผู้อื่นเยอะ แต่ว่าอาตมาจะเล่าเรื่องที่ฟังแล้วก็ขำดีสักเรื่องหนึ่ง เมื่อสมัยที่อาตมาเรียนชั้นปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ยินว่าคณะนักศึกษารุ่นพี่ปีหนึ่ง ได้นำปัญหาเรื่องการเบียดเบียนนี่แหละมาสู่การพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารราชการแผ่นดินได้ยกตัวอย่าง ๆ หนึ่ง ซึ่งอาตมาจะขอนำมาเล่าสู่กันฟัง โดยจะขอโอกาสเรียนเสียงสำเนียงที่เขาพูดด้วยเพื่อให้เห็นภาพพจน์ว่าเมื่อประมาณกว่า ๒๐ ปีมาแล้ว สมัยนั้นก็มีชาวญวนอพยพมาอยู่ที่จังหวัดหนองคายมาก อยู่มาวันหนึ่ง ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดในสมัยนั้นท่านกำลังจะย้ายไปอีกจังหวัดหนึ่ง ก็มีการเลี้ยงส่งกัน หัวหน้าชาวญวนอพยพก็ได้รับเชิญให้มาร่วมด้วยในฐานะเป็นนายกสมาคมของเขาเหมือนกับสมาคมอื่น ๆ ขณะที่มีการรับประทานเลี้ยงกันอยู่นั้น ก็มีการลุกขึ้นกล่าวคำสดุดี ท่านผู้ว่าผู้กำลังจะย้ายไปที่อื่น ครั้นถึงโอกาสที่หัวหน้าชาวญวนอพยพถูกเชิญให้กล่าว ก็ลุกขึ้นมาพูด (อาตมาจะขอเลียนเสียง) เขาลุกขึ้นแล้วก็ยกมือไหว้นอบน้อมเป็นอันดี แล้วก็ขึ้นต้น "ข้าน้อยเหมือนต้นหย่า ท่านผู้ว่าเหมือนส่นตีน" ท่านผู้ว่าพอได้ยินก็คงจะโกรธชนิดควันออกหู เลยผลุดลุกขึ้น หัวหน้าชาวญวนนั้นจึงพูดขึ้นว่า "ผู้ว่าอย่าเพิ่งเฝ้า ให้ข้าน้อยพูดจบซะก่อน" อย่าเฝ้า ก็แปลว่าอย่าเพิ่ง รอให้กระผมพูดจบเสียก่อน ผู้ว่าก็ลังเล โมโหก็คงยังไม่หาย แต่ก็นั่งลง หัวหน้าชาวญวนนั้นก็พูดซ้ำอีก "ข้าน้อยเหมือนต้นหย่า ผู้ว่าเหมือนส่นตีน จะเหยียบย่างข้าน้อยทุกมื้อเช้ามื้อแลงก็ได้" แปลว่ากระผมเหมือนต้นหญ้า ผู้ว่าเหมือนส้นเท้า (แต่แกพูดคำว่าเท้าไม่เป็น หรือว่าจะมีเจตนาอย่างไรก็ไม่ทราบ แกเรียกว่าส้นตีน) จะเหยียบย่ำเกล้ากระผมทุกเช้าทุกเย็นก็ได้ นี่ตอนหนึ่ง แล้วก็พูดลงท้ายสรุปให้ฟัง ท่ายที่ซุ้ดหนี่ ขอให้ท่านผู้ว่าจงได้เป็นนายอำเภอซะ" เห็นไหมว่าท้ายที่สุดขอให้ท่านผู้ว่าจงได้เป็นนายอำเภอเสียเถิด ซึ่งความจริงแล้วแกน่าจะรู้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดย่อมเป็นข้าราชการผู้ใหญ่กว่านายอำเภอ แต่กลับสำคัญสู้นายอำเภอไม่ได้เพราะเหตุใดนายอำเภอจึงมีอะไรที่ดีกว่าผู้ว่า ? **เพราะอยู่ใกล้ประชาชนกว่า** นี่เขาเอามาถกกันในวงวิชาการรัฐประศาสนสตร์ ก็มีเหตุมาแต่เรื่องการเบียดเบียนประชาชนนั่นแหละ นี่เป็นเรื่องนานมากว่า ๒๐ ปีแล้ว

เพราะฉะนั้นเรื่องการเบียดเบียนทุกกรณี จงพยายามช่วยกันแนะนำให้หลีกเลี่ยงเสีย ต้องพยายามไม่เบียดเบียนทั้งตนเองด้วยและไม่เบียดเบียนผู้อื่นด้วย เบียดเบียนตนเองเป็นอย่างไร ? ผู้ใดเสพสุราหรือสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นทั้งตั้งแห่งความประมาทเยอะ ๆ นั่นผู้นั้นเบียดเบียนตนเองแล้ว ฆ่าตัวเองให้ตายวันละน้อย ๆ ไม่ช้าก็เร็ว ส่วนการเบียดเบียนผู้อื่นก็คงไม่ต้องอธิบายมาก จะขอกล่าวเพียงว่าจงไม่เบียด-เบียนผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนหรือว่าลูกน้อง ให้ทุกข์ยากโดยเหตุอันไม่สมควร

ประการที่ ๙ "ขันติ" ความอดทน อดกลั้น ต่อคำพูดที่ก้าวร้าวหรือล่วงเกินต่าง ๆ หรือว่ามีความอดทนอดกลั้นต่อการที่จะเลิกละความไม่ดี เช่น ท่านที่เคยสูบบุหรี่ก็พยายามอดทนเลิกละเสียให้ได้ อย่าสูบเลย มีแต่โทษ และจงบอกใครต่อใครว่าจงอย่าสูบ จงละให้ได้ด้วยความอดทนอดกลั้น นี่เรียกว่า **อดทนอดกลั้นเลิกละความไม่ดี** และ **อดทนต่อการที่จะกระทำความดี** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง** และ **ต่อผู้อื่นในสังคมทั้งตามหน้าที่รับผิดชอบ** และ**นอกเหนือหน้าที่รับผิดชอบที่ท่านเห็นว่าควรกระทำเพื่อช่วยการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้** และ

ประการที่ ๑๐ "อวิโรธนะ" ก็แปลว่า **ไม่คลาดจากธรรม ธรรม** คือ**ข้อปฏิบัติที่ดี** จงอย่าละเว้นที่จะปฏิบัติตาม **เมื่อเรียนรู้ว่าอะไรเป็นข้อปฏิบัติที่ดีจงกระทำ อะไรไม่ดี จงอย่าทำ**

ข้อที่ดีที่ควรกระทำ อย่างเช่นหลักของผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่จะ

เป็นผู้นำน่ะท่านทั้งหลายก็คงได้ยินมาแล้ว "**สัปปุริสธรรม ๗**" ประการ คือ **ข้อปฏิบัติที่ดีของคนดี** เรียกว่า **ธรรมของสัปบุรุษ** คือ **ต้องเป็นคนรู้จักตัวเองตามที่เป็นจริง ไม่หลงตัวเองด้วยมานะทิฏฐิของตน** คนหลงตัวเองนี่ยุ่งเหมือนกัน เป็นเหตุให้เดือดร้อนทั้งตัวเองทั้งผู้อื่น เพราะฉะนั้นอย่าหลงตนเอง แต่จงรู้ฐานะที่เป็นจริงของตน แล้วก็รู้จักคนอื่นด้วยว่าเขามีฐานะอย่างไรตลอดทั้งอัธยาศัยใจคอนะ ถ้าท่านรู้จักอัธยาศัยใจคอของคนอื่น เมื่อรู้เขาและรู้เราแล้ว ถ้าเป็นการสงครามก็แปลว่าได้ชัยชนะไปกว่าครึ่ง ถ้าเป็นการคบกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราได้ ก็สบายได้เลย แต่บางคนจะพูดจะทำอะไรไปบาดหมางใจคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ก็ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย ชีวิตก็ลำบากเพราะจะมีแต่อุปสรรคขัดข้องไปหมด

อาตมายกตัวอย่างนิดหนึ่ง ว่าอาตมาเคยทำงานเมื่อจบมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ ก็มีเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งเป็นมุสลิม เราชอบพอกันมาก ไปไหนเราก็ไปด้วยกัน ไปรับประทานอาหารด้วยกัน บางครั้งพวกเราก็พากันไปรับประทานก๋วยเตี๋ยว ก๋วยเตี๋ยวราดหน้าบ้าง ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ เส้นเล็กบ้าง น้ำบ้างแห้งบ้างอะไรอย่างนั้น แน่ละก๋วยเตี๋ยวนั้นก็คือก๋วยเตี๋ยวหมู เพื่อนที่เป็นมุสลิมก็ไปรับประทานด้วยกัน เราจะสั่งอาหารอะไร ๆ เพื่อนก็ไม่ว่า ว่ายังไงว่าตามกัน เพื่อนรับประทานไปด้วย เราก็สันนิษฐานว่าเพื่อนมุสลิมคงจะไม่เคยรับประทานก๋วยเตี๋ยว ครั้นเมื่อรับประทานเข้าไปแล้วก็แล้วไป วันหลังเพื่อนก็ไปรับประทานด้วยกันอีกนั่นแหละ พวกเราทุกคนก็เฉยเพื่อให้เพื่อนเป็นสุขไม่เคอะเขิน แต่อยู่มาวันหนึ่งเพื่อนเจ้ากรรมอีกคนหนึ่ง เป็นคนปากสว่าง ชอบจี้ปมด้อยของคนอื่น พอเห็นเจ้าเพื่อนมุสลิมปล่อยให้เพื่อนชาวพุทธสั่งก๋วยเตี๋ยวหมูด้วย ก๋วยเตี๋ยวราดหน้าด้วย ดังที่เคยรับประทานกันมาตั้งหลายวันแล้ว แต่วันนั้นเผอิญเจ้านี่ไปเห็นเข้า ก็พูดแทงใจดำเจ้าเพื่อนมุสลิมว่า "เฮ้ เอ็งกินได้ไง ? นั่นมันเนื้อหมู" เจ้าเพื่อนมุสลิมก็เลยเขินไม่กล้ารับประทาน หลังจากนั้นเจ้าเพื่อนมุสลิมเลยไม่กล้ารับประทานอาหารกับพวกเราอีกเลย เป็นการตัดรอนความสามัคคี ความรักใคร่ปองดองในหมู่คณะ ท่านเห็นไหมว่า เราต้องรู้จักตน และรู้จักคน เมื่อรู้จักเขาแล้ว เราก็อย่าไปจี้ปมด้อยของคนอื่นเขา บางคนชอบเหลือเกินเรื่องจี้ปมด้อยของคนอื่นนี่ แสดงว่าฉันนี่เก่งฉลาดกว่าคนอื่นเขา บางคนก็ชอบแสดงปมเด่นของตนเองออกมาโอ้อวดจนเกินเหตุ

จึงคบกับใคร ๆ ก็ไม่ยืด เพราะไม่มีใครอยากจะคบค้าด้วย เพราะฉะนั้นจงรู้จักตน จงรู้จักคน และจงรู้จักสังคม อันนี้ท่านก็คงทราบดีละนะ

นอกจากนั้นต้องเป็นคนรู้**หลักการในการทำงาน** หลักธรรมศีลธรรมก็ต้องรู้ **รู้เหตุแห่งความเจริญ รู้เหตุแห่งความเสื่อม ตามที่เป็นจริง** และ**รู้ผลว่า** ถ้าทำอย่างนี้ หรือ**ตัดสินใจอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร** จะได้รับผลดีหรือชั่ว **กิจการงานนี้จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ** แล้วก็ต้อง**รู้จักในการประมาณตน ในการแสวงหาทรัพย์โดยชอบ มีอาชีพชอบ สัมมาอาชีโว** หรือ **สัมมาอาชีวะ** และ**สัมมากัมมันโต ทำงานโดยชอบ อย่าทำผิด** และ **ก็อย่าแกล้งผิดด้วย** ดังตัวอย่างการแกล้งทำผิดที่เขาอภิปรายกันในสภา เราอาจจะเห็นชัด ๆ ว่าแกล้งผิด หรือ**ทำผิดทั้ง ๆ ที่รู้** โดยยกเอาเหตุผลที่ไม่สมเหตุสมผลมาอ้าง เพราะฉะนั้นการทำงาน **ต้องทำตามหลักการและเหตุผล และเหตุผลที่ควรจะเป็น ไม่ใช่เพียงแต่จะเอามาอ้างว่า "มีเหตุผล** (Reasonable)" เหตุผลใคร ๆ ก็มี แต่จะสมเหตุสมผลสมหลักการหรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เช่น สมมติว่าเด็กคนหนึ่งเลี้ยงน้องอยู่ เกิดว่าตัวพี่ที่เลี้ยงน้องอยู่นั้นมีของกินหรือขนมแต่น้องเป็นเด็กไม่เดียงสา น้องอาจจะมาแย่งของกินไป พี่คนนั้นก็ตีน้องตีหนักด้วย สมมติอย่างนั้น ถ้าจะมาถามพี่ว่า ที่ตีน้องหนัก ๆ น่ะ **มีเหตุผลไหม** ? ตอบได้ว่า "**มี**" เพราะอะไร เพราะน้องมาแย่งขนมไปกิน แต่ว่าสมเหตุสมผลไหม ? Rational ไหม ? สมเหตุสมผล สมหลักการไหม ? ตรงนี้สำคัญ **ไม่ใช่แค่เพียง** Reasonable คือ**มีเหตุมีผลเท่านั้น หามิได้** เพราะเหตุผลบางทีอ่อน **ต้อง** Rational **สมเหตุสมผล สมหลักการ** นี้แหละ **สุปบุรุษ จะต้องมีคุณธรรมข้อนี้** และ**รู้จักประมาณตน** ก็คือว่า **รู้จักประกอบสัมมาอาชีวะ รู้จักกระทำการงานชอบ** (สัมมากัมมันตะ) ไม่อ้าขาผวาปีกจนเกินเหตุ แม้การจับจ่ายใช้สอยเงินทองของตน ที่ทำมาหาได้โดยชอบ ต้องรู้จักประมาณตน

ครอบครัวที่พ่อบ้านแม่เรือนเป็นผู้รอบคอบ รู้จักประมาณตน เขาทำอย่างนี้ **รายได้ของครอบครัวมีเท่าไร เอามาจัดสรรว่า** จะทำบุญเท่าไร จะเอาไปให้พ่อแม่เท่าไร ค่ากับข้าวเท่าไร สำรองค่าเจ็บไข้ได้ป่วยเท่าไร สะสมไว้บ้าง ถ้าเงินไม่มากพอก็เก็บเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อจะเอาไว้ไปเที่ยวเท่าไร พากันไปหาความบันเทิงตามสมควร ไปเที่ยวที่ไม่เป็นโทษและถ้าจะใช้จ่ายซื้อของเงินผ่อน เงินผ่อนเท่าไรจัดไว้หมด เงินงบประมาณที่ได้มา

รายได้ที่ได้มาก็เอามาจัดสรร แล้วเหลือฝากธนาคารไว้เท่าไร เมื่อทำได้อย่างนี้ เดินตามนี้ต่อเดือนไม่มีพลาด มีพลาดน้อยที่สุด ชีวิตก็จะสบาย แต่ถ้าใช้จ่ายไม่ดูงบประมาณ ไม่รู้จักประมาณตน ชีวิตก็คงจะไม่สวัสดี ต้องเดือดร้อนเรื่อยไป นี้เป็นเรื่องธรรมดา **รู้จักกาล**หรือ**กาละ**ว่า เมื่อไรควรจะทำอะไร แม้แต่การจะเข้าหาผู้ใหญ่ ก็ต้องรู้จักเวลาที่ควรจะเข้าไปหาท่าน ตอนไหนผู้ใหญ่จะใจดีพอสมควร ดูโอกาสที่ท่านได้พักผ่อนให้หายเหนื่อย ให้อยู่ในอารมณ์พอเหมาะที่เราควรจะเข้าไปหา ถ้าเป็นโอกาสที่อารมณ์ไม่พอเหมาะก็ควรรอก่อน หรือว่า **โครงการต่างๆ ควรจะทำระยะไหนอย่างไร** อย่างนี้อาตมาคงไม่ต้องพูดมาก ท่านทั้งหลายชำนาญดีแล้ว รู้ดีแล้ว จะต้องให้สอดคล้องกับงบประมาณที่จะได้รับหรือที่พอมีและระยะเวลา กำลังคน สิ่งแวดล้อม ก็ต้องพิจารณาว่า **What, When, Where, Why, How ?** จะทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน อย่างไร ท่านทราบดี ในการวางโครงงานแต่ละโครงงาน นี้ก็เป็นคุณธรรมของคนดีที่เรียกว่า "**สุปบุรุษ**"

แต่อาตมาอยากจะยกเอาคุณธรรมอีกข้อหนึ่ง ซึ่งตรงจุดตรงหัวใจของเรื่อง "**การพัฒนาคุณธรรม**" นี้อย่างยิ่ง ซึ่งเป็นคุณธรรมรวบยอดมาจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั่นเอง ท่านเรียกว่า "**อริยทรัพย์**" เป็น**ทรัพย์อันประเสริฐอยู่ภายใน เป็นคุณธรรมอยู่ภายในจิตใจของคนดี "อริยทรัพย์"** มี ๗ ข้อคือ

ข้อ ๑ ถึงพร้อมด้วย "**ศรัทธา**" ความที่รู้จักเชื่อในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรเชื่อ ควรเชื่อถือ ตรงนี้สำคัญ ถ้าเรารู้ว่าข้อปฏิบัติใดดีแน่ คนปฏิบัติเช่นนั้นก็ต้องเป็นคนดีแน่ เมื่อเราเห็นคุณอย่างนี้แล้ว เรียกว่า ศรัทธาในบุคคลและข้อปฏิบัติหรือสิ่งที่ควรศรัทธาได้แก่ความศรัทธาในคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นต้น ท่านที่มีคุณธรรมข้อนี้ก็แปลว่าท่านเป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ คือมี**ข้อปฏิบัติที่ดีอยู่ในใจของท่านแล้ว** เพราะ**คนศรัทธาบุคคลและข้อปฏิบัติที่ดีที่ควรศรัทธาไม่เป็น** ก็แปลว่า **ไม่มีคุณธรรมอยู่ในหัวใจ คือไม่รู้ว่าข้อปฏิบัติอย่างไหนดีอย่างไหนไม่ดี จึงไม่สามารถที่จะเห็นคุณค่าของข้อปฏิบัติที่ดีอย่างนั้น ๆ ไม่เห็นคุณค่าของบุคคลที่ทรงคุณธรรมและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอย่างนั้น ๆ ถ้าเมื่อไม่เห็นคุณค่าอย่างนั้นแล้ว ผู้นั้นก็ย่อมเป็นคนที่ไม่มีคุณธรรมประจำใจเป็นธรรมดา**

ข้อที่ ๒ "**มีศีล**" **ถึงพร้อมด้วยศีล** ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ข้อที่ ๓ "**มีหิริ**" บวกเพิ่มไปอีกข้อหนึ่ง "**โอตตัปปะ**" เป็นข้อที่ ๔ **มีความละอายมีความเกรงกลัวต่อบาปอกุศล** คือ **ความชั่ว** พอจะทำแล้วเกิดความรู้สึกละอายอย่างเช่นเขาอภิปรายกันว่า**ผู้แทนราษฎรต้องมีสำนึกตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ**ว่า **เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร**ของทั้งประเทศมิใช่เป็นผู้แทนราษฎรเฉพาะของจังหวัดที่เลือกตนเข้ามา เมื่อมีสำนึกตรงนี้การที่จะแบ่งเฉลี่ยหรือแบ่งเป็นงบประมาณไปยังจังหวัดต่าง ๆ ท้องที่ต่าง ๆ พึงทำด้วยความเหมาะสม (Rational) ด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยความบริสุทธิ์ใจและด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ แน่ละปุถุชนอาจจะมีอคติด้วยรักหรือเห็นแก่ท้องถิ่นของตนบ้าง แต่อย่าให้เห็นแก่ตนแก่พวกพ้องจนเกินเหตุ ให้มีความละอายว่า "แหมเราทำไมเอาเปรียบเขาจัง ในขณะที่เรามีอำนาจ ? เมื่อคนหนึ่งทำได้ อีกคนหนึ่งก็เอาบ้างใครขึ้นมามีอำนาจคนนั้นก็จะทำอย่างนั้นเพื่อท้องที่ของตัว ทำไมล่ะ ? **ก็เพราะจะได้สร้างความรักความผูกพันกับประชาชนในท้องที่นั้น โดยไม่เป็นธรรมต่อประชาชนในท้องที่จังหวัดอื่น** เพื่อตนจะได้รับการเลือกตั้งทุกที ประชาชนเขาอาจจะไม่เข้าใจลึกซึ้งเหมือนอย่างเรา เขาก็หลง(เห็นว่าดีหมด) ถ้า สส. ทำอะไรให้ก็ว่าดีหมดแหละ แต่รู้ไม่ว่าเบื้องหลังนั้นจะมีผลเป็นยังไงต่อไป ข้อนี้ประชาชนไม่ทราบ เมื่อความโลภความเห็นแก่ตัวอยู่ในจิตใจของใครแล้ว ต่อไปมือใครยาวก็สาวได้สาวเอา ทั้งประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์รวมเฉพาะพื้นที่ในเขตจังหวัดของตน เพื่อพรรคพวกของตน ก็ดำเนินไปในแนวเดียวกันนั้นแหละ นี่เพราะขาดหิริโอตตัปปะ คือขาดความละอายและเกรงกลัวต่อบาปอกุศล ถ้าผู้มีอำนาจทำกันอย่างนี้ เมื่อไรมีอำนาจทำอย่างนี้มันก็ยุ่งเหยิงอย่างนี้ เพราะฉะนั้นถ้าใครมีคุณธรรมข้อหิริโอตตัปปะประจำใจและเป็นคนดีแน่นอนเป็นคุณธรรมระดับ "**เทวธรรม**" สูงกว่า "**มนุษยธรรม**" ถ้าใครมีหิริโอตตัปปะ มีความละอายมีความเกรงกลัวบาปอกุศลอยู่ในจิตตสันดาน คนนั้นมีคุณธรรมระดับเทวธรรม ตายแล้วไปเกิดเป็นเทวดา ถ้าอยู่ในโลกมนุษย์ก็เป็นคนชั้นสูง คือย่อมได้รับความเคารพนับถือ มีความสามัคคีปองดองในที่ที่ตนอยู่ ไปที่ไหนไม่มีใครรังเกียจ นี่เป็นเรื่องธรรมดา ถ้าใครมีคุณธรรมข้อนี้จึงชื่อว่ามี "**อริยทรัพย์**" เป็นทรัพย์ประเสริฐของคนที่เจริญแล้ว

ข้อที่ ๕ "**พาหุสัจจะ**" หรือ **พหูสูต ความเป็นผู้เรียนรู้มามาก** ก็ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า **เสริม**

สร้างความรู้ ความสามารถ และ **ประสบการณ์ในการทำงาน** เรากล่าวจำเพาะข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่เข้ามาทำงานแล้ว **ต้องเรียนรู้ อย่าละเลย ต้องให้รู้จริง ให้รู้แจ้ง รู้ให้แทงตลอดในกิจการงานของเรา** และ**รอบรู้โดยทั่ว พร้อมที่จะเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นไป** ไม่มีการขัดข้องต้องเรียนรู้นะ **เรียนรู้ในเรื่องวิชาการทางโลกด้วย แล้วต้องเรียนรู้ทางธรรมด้วย** อย่างน้อยเบื้องต้น **ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล** ทำใจให้เป็นสมาธิให้จิตสงบดีมีคุณอย่างไร ถ้าไม่ทำมีโทษอย่างไร ให้เข้าใจลึกซึ้งตรงนี้ ให้มีคุณธรรมเหล่านี้อยู่ในจิตตสันดาน จงปฏิบัติด้วยตัวของเราเอง จะมีแต่ความสันติสุขและร่มเย็นทั้งในครอบครัว ในสังคมในวงงานและประเทศชาติ จงเรียนรู้ด้วยการได้ฟังธรรม ได้อ่าน และปฏิบัติธรรม แล้วเมื่อได้เห็นคุณค่าของธรรมปฏิบัติ ซาบซึ้ง ในผลของการปฏิบัติดีแล้ว สิ่งไม่ดีก็จะไม่เกิดแก่เรา ถ้าไม่พยายามสนใจเรียนรู้หรือพอรู้บ้าง แต่มองข้ามไป ไม่สนใจไม่เห็นความสำคัญ กลับไปปฏิบัติข้อปฏิบัติที่เป็นโทษ ก็เป็นโทษของท่าน เช่น **การเสพสิ่งเสพติดมึนเมา เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ไม่พึงกระทำ สุรานั้นแม้แต่หยดเดียวไม่มีคุณค่าแก่ชีวิต อบายมุขทุกชนิด ไม่พึงเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะไม่มีคุณเลย** แต่ถ้าจะไปบ้าง เพื่อความรู้ เพื่อประสบการณ์ ก็จงไปสักแต่ไป รู้สักแต่รู้ เห็นสักแต่เห็น อย่าไปติด อย่าไปนำคนอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านที่เป็นผู้ใหญ่ เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นหัวหน้างาน ถ้าตัวเองประพฤติไม่ถูกต้อง การที่จะได้รับความเคารพนับถือศรัทธาเลื่อมใสในครอบครัว ในสังคม ในวงงานก็หย่อนไปตามลำดับ จะเหลือแต่การเคารพกราบไหว้ ที่เป็นสักแต่กิริยาที่เขาจำเป็นต้องทำให้

ซึ่งอาจจะเห็นอยู่ภายนอก แต่จิตใจเขาจะหย่อนศรัทธาในผู้นำเช่นนั้นไปมาก

ข้อที่ ๖ **"จาคะ"** คือ การเสียสละ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ข้อที่ ๗ **"ปัญญา"** ปัญญานี้หมายถึง **ปัญญารู้ทางเจริญทางเสื่อมตามที่เป็นจริง รู้บาปบุญคุณโทษตามที่เป็นจริง** เท่านี้แหละเอาตัวรอดได้ เมื่อมีปัญญา รู้ทางเจริญ ทางเสื่อม เมื่อรู้บาปบุญคุณโทษแล้ว ตั้งใจปฏิบัติธรรมให้สงบกาย วาจา ด้วยการรักษาศีลให้สงบใจด้วยการภาวนาเจริญสมาธิ เพื่อชำระใจให้ผ่องใส ทำบ่อย ๆ เข้า พร้อมด้วยการเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรม รวมกันเข้าเป็น **"สติสัมปชัญญะ" ความระลึกได้** ก่อนคิด พูด ทำ ว่าเป็นความดี ความชั่ว ความเจริญ ความเสื่อม นี้ชื่อว่า **"สติ"** ถ้าได้คิด พูด หรือทำผิดไปแล้ว มารู้สึกตัวว่า เผลอคิด พูด ทำอะไรที่ไม่ถูกต้องไปแล้ว ก็ระงับยับยั้งช่างใจเสีย เปลี่ยนวิถีชีวิต หรือการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องนั้นให้ไปในทางที่ถูกต้องที่ควร เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัว เป็นผู้นำที่ดีของวงงาน และสังคม และประเทศชาติ ถ้าว่าใครประพฤติปฏิบัติได้เช่นนั้น เป็นอันแน่นอนได้ว่าผู้นั้นได้รับการพัฒนาคุณธรรมและสมรรถภาพด้วยตัวของตัวเองโดยธรรมแล้ว ชีวิตของผู้ประพฤติเช่นนั้นก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขอย่างเดียว ไม่ไปอื่นรับรองได้

สุดท้ายนี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงได้โปรดดลบันดาลอภิบานคุ้มครองท่านผู้ได้รับการอบรม ทั้งข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจทุกระดับ ทุกท่าน จงปราศจากความทุกข์โศกโรคภัย และอันตรายทั้งปวง จงมีอายุมั่นขวัญยืน เจริญรุ่งเรืองในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกิจการงานโดยชอบ จงคิดถูก มีความเห็นถูก ตามธรรมนองคลองธรรม พูดชอบ ประกอบการโดยชอบและมีอาชีพชอบ มีความเพียรพยายามชอบ มีสติสัมปชัญญะชอบ และมีสมาธิชอบ ให้ได้รับความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขในชีวิตตลอดกาล ทุกท่านทุกคนเทอญ.

■ ■ ■ ■

การรู้จักลดตัว-ถ่อมตน

โดย

พระมหามนตรี ขนฺติสาโร ป.ธ.๙ พธ.บ.

ความถ่อมตน คือความเสงี่ยมเจียมตน ไม่เย่อหยิ่ง จองหอง ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น ลักษณะตรงกันข้ามกับความถ่อมตน ก็คือความเป็นผู้จองหอง พองตน ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น ท่านอุปมาคนเย่อหยิ่งเหมือนลูกโป่ง เพราะลูกโป่งนั้นพองขึ้นเพราะแรงลมที่อยู่ภายใน เมื่อลมออกหมดแล้วลูกโป่งนั้นก็แฟบลงอย่างเดิม

ผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต้องกำจัดทิฏฐิมานะคือความสำคัญตัวว่าเป็นผู้วิเศษกว่าผู้อื่น กล่าวคือต้องกำจัดความแข็งกระด้างลงเสีย ยอมลดตัวลงมาเสมือนผ้าสำหรับเช็ดเท้า ประหนึ่งงูพิษที่ถูกถอนเขี้ยว เป็นเช่นเดียวกับโคเขาหัก เมื่อปฏิบัติได้เช่นนี้ ชื่อว่าเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ตัวอย่างบุคคลผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนที่เรา ๆ ท่าน ๆ เห็นกันอยู่เนืองนิตย์ ก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกคราวที่ประทับอยู่ต่อหน้าพสกนิกร พระองค์ทรงสนทนากับประชาชนที่มารอรับเสด็จอย่างเป็นกันเอง โดยไม่ทรงถือพระองค์ ในโอกาสที่เสด็จไปเยี่ยมเยียนราษฎรในสถานที่ต่าง ๆ

การประพฤติถ่อมตน เป็นการสร้างความดีด้วยการประพฤติอ่อนน้อม เป็นความสุภาพอ่อนโยน เจียมตัว ไม่มีกิริยากระด้าง ไม่อวดดี โดยเฉพาะเป็นการอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่หรือต่อบุคคลผู้มีคุณงามความดี

การประพฤติถ่อมตน เป็นหลักการสร้างคุณงามความดีอีกอย่างหนึ่ง อันเป็นการแสดงความเคารพนบนอบ ไม่แข็งกระด้าง ไม่ดื้อด้านด้วยอำนาจทิฏฐิมานะ อันเป็นการแสดงความสุภาพเรียบ-ร้อย ในฐานะที่จะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล ๓ ประเภทในสังคม คือ ผู้ใหญ่เหนือตน ๑ คนเสมอกับตน ๑ คนต่ำกว่าตน ๑ โดยเฉพาะประเภทผู้ใหญ่เหนือตนแบ่งออกเป็น ๓ จำพวก คือ

๑. ชาติวุฑฺโฒ ผู้ใหญ่โดยชาติ ได้แก่พระมหากษัตริย์ และราชตระกูล

๒. วยวุฑฺโฒ ผู้ใหญ่โดยอายุ ได้แก่ผู้สูงอายุ อย่างเช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย

๓. คุณวุฑฺโฒ ผู้ที่ทรงคุณงามความดี เจริญโดยคุณสมบัติ แม้จะมีอายุน้อยกว่าแต่ก็เป็นที่เคารพนับถือของคนส่วนมาก อย่างเช่น พระภิกษุสามเณร แม่ชี รวมทั้งนักบวชอื่น ๆ จัดเป็นผู้ใหญ่ได้

สำหรับผู้ใหญ่ดังกล่าวก็ดีคนเสมอกันก็ดี ตลอดจนคนที่ต่ำกว่าควรมีหลักการอบรมตนให้มีความสุภาพอ่อนน้อมตามความเหมาะสมแก่ฐานะและภาวะ เช่น กราบไหว้ผู้ใหญ่ ไม่ยกตนข่มคนเสมอกัน แม้คนที่ต่ำกว่าตนก็ไม่ควรนึกกว่าตนสูงกว่าเขา ทำตนให้เข้ากับเขาได้หมด

ความอ่อนน้อมถ่อมตนที่ได้บรรยายมาแล้วแต่ต้น นำมาจากหลักธรรมที่วิธุรบัณฑิตโพธิสัตว์กล่าวสอนข้าราชการผู้รับใช้ใกล้ชิดฉลองพระบาทพระมหากษัตริย์ให้เป็นผู้รู้จักฐานะและภาวะของตน รู้จักที่สูงที่ต่ำ รู้จักกาลเทศะ กาลที่เหมาะ สถานที่ควร เพื่อให้รู้จักลดตัวถ่อมตนเมื่อติดตามไปกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างเช่นไม่เดินบนลาดพระบาท แม้จะได้รับอนุญาตก็ไม่สมควรอย่างยิ่ง อีกประการหนึ่งเพื่อให้รู้จักสิ่งของที่ตนใช้สอย อย่าให้ทัดเทียมกับผู้ใหญ่

รวมความว่า ผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนย่อมเป็นที่น่ารักใคร่แก่คนทั่วไปในที่ทุกสถาน ดังพรรณนามาแล้วด้วยประการฉะนี้ ฯ

■ ■ ■ ■

หนังสืออ้างอิง
๑ พระไตรปิฎกบาลี ชาดก มหานิบาต (ขุ.ชา.มหา.๒๘/๙๖๐/๓๓๖)
๒ มงฺคลตฺถทีปนิยา ทุติโย ภาโค (อรรถกถามงคลสูตร ภาคที่ ๒)
๓ คู่มือครูจริยศึกษา ชั้นมัธยมปีที่ ๕ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษา-ธิการ.

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์

ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

พระเทพญาณเมธี
หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล
พระสมาน กุสลจิตฺโต
หจก.ประวัติยนต์
คุณวุฒิชัย พานิชย์
คุณอุดม เรืองสุรัตน์
โรงเรียนอนุบาลสุนรา
คุณนัทธมน เลิศมหโชค
คุณสุเมธ วงศ์พิภพมงคล
คุณประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล
บริษัทแสงศิริการแพทย์ จำกัด
คุณประจวบ-คุณจันทนา สุวรรณแสง
คุณวริษฐ-คุณเรียม มงคลศรี และครอบครัว
คุณสุทัศน์-คุณสุนีรัตน์-ด.ญ.สุชญา นิ่มกุลรัตน์
คุณจันทร์ศรี-คุณระเบียบ สิงห์น้อย และครอบครัว
คุณสุรพันธ์ - คุณทำนุ วีระอำไพพงศ์ และครอบครัว

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘

บ.บางกอกสลักภัณฑ์ และ บ.อิทธิผลอุตสาหกรรม 1993 จก. เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่ารถรับสาธุชนไปปฏิบัติธรรม
ทุกวันเสาร์ต้นเดือน ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท

พระราชพิธีเปิดอาคารโรงเรียนปริยัติธรรม

สำนักศาสนศึกษา วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

เมื่อวันพุธที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๐ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้**พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ** เสด็จแทนพระองค์ ทรงเปิดอาคารโรงเรียนปริยัติธรรม **"อาคารเฉลิมพระเกียรติ ร.๙"** และ **"อาคารมงคลเทพมุนี"** สำนักศาสนศึกษา วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ในการนี้**เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์** เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ **พระเทพสุธี** เจ้าคณะภาค ๗ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **พระเทพปริยัติโมลี** เจ้าคณะภาค ๑๕ วัดพิชยญาติการาม **พระเทพสุวรรณมุนี** เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี พร้อมด้วยพระมหาเถระทรง สมณศักดิ์รวม ๑๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์

มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาเฝ้ารับเสด็จและร่วมพิธี อาทิ **นายมานิต ศิลปอาชา** ผู้ว่าราชการจังหวัดฯ **พล.อ.บัณฑิตย์ มลายอริศูนย์** ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก พร้อมด้วยผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี ฯลฯ เป็นต้น

การบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันเกิด หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๐

ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ องค์ประธานในพิธี กำลังรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับพระพุทธรูปพญาเหล็ก ปางมารวิชัย และพระธรรมกายหินผลึกที่ญาติโยมสาธุชนเป็นเจ้าภาพถวายหลวงพ่อเจ้าอาวาส พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ในโอกาสวันคล้ายวันเกิด

*เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ องค์ประธานในพิธี ถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระเถรานุเถระผู้เจริญพระพุทธมนต์ ในภาพ **พระมหาทองคำ เถรานนฺโท** (ป.ธ.๙, ศน.บ.) วัดเบญจมบพิตร เลขานุการเจ้าคณะภาค ๖ และผู้ช่วยเลขานุการ แม่กองบาลีสนามหลวง ประธานสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์*

*ตามลำดับจากซ้ายไปขวา **เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์** องค์ประธานในพิธีเททอง และมี**พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หลวงพ่อเจ้าอาวาส พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** และ**พระสมาน กุสลจิตฺโต** ร่วมในการเททองและอธิษฐานจิต หล่อพระธรรมกายทองคำ และเงิน ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว*

***พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ** ได้มีรับสั่งให้เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง เชิญแจกันดอกไม้มาถวายสักการะแด่หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิด ยังความปลื้มปิติแก่ศิษยานุศิษย์ในหลวงพ่อเจ้าอาวาส ที่เสด็จพระองค์หญิงทรงมีพระเมตตาคุณต่อหลวงพ่อเจ้าอาว่าสเป็นอย่างยิ่ง*

**อนึ่ง เฉพาะการหล่อพระพุทธปฏิมาธรรมกายทองคำ ขนาดหน้าตัก ๗ นิ้ว ในวันดังกล่าว มีผลงานที่สำเร็จไม่เรียบร้อย จึงต้องประกอบพิธีหล่อใหม่ เป็นพระธรรมกายทองคำและเงิน หน้าตัก ๙ นิ้ว อย่างละองค์ สำเร็จเรียบร้อย เมื่อ ๑๓ พฤษภาคม ปีเดียวกัน*

*พิธีหล่อพระพุทธปฏิมาปางมารวิชัยแบบศิลปะพม่าด้วยโลหะเงิน ขนาดหน้าตัก ๑๔ นิ้ว ๑ องค์ เพื่อประดิษฐานไว้ในอุโบสถให้ครบชุดพระสามกษัตริย์ (ซึ่งมีพระพุทธรูปโบราณอยู่เดิม ๒ องค์) และหล่อพระพุทธปฏิมาธรรมกายปางสมาธิ จีวรพริ้ว ขนาดหน้าตัก ๗ นิ้ว และ ๕ นิ้ว ด้วยโลหะเงินอย่างละ ๑ องค์ ซึ่งสาธุชนพุทธบริษัท ร่วมเป็นเจ้าภาพ กับหล่อพระพุทธปฏิมาธรรมกายทองคำ ขนาดหน้าตัก ๗ นิ้วอีก ๑ องค์ โดยพระสมานกุสลจิตฺโตกับญาติโยมสาธุชนเป็นเจ้าภาพ โอกาสนี้ **เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์** (องค์ที่ ๒ จากซ้าย) เป็นประธานในพิธีเททองหล่อพระ โดยมี**หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** (รูปที่ ๑ นับจากซ้าย) **หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาส และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **หลวงพ่อพระเทพญาณมุนี** วัดช่องลม เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี และ**พระสมาน กุสลจิตฺโต** วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม (เจ้าภาพใหญ่พระธรรมกายทองคำ) รูปที่ ๓-๔-๕ (นับจากซ้าย) ตามลำดับ ได้ร่วมในพิธีเททองในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๐ ด้วย*

***พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (องค์ขวามือ) ผู้เป็นครูหลวงพ่อเจ้าอาวาส ได้มาร่วมในพิธีบำเพ็ญกุศลที่สำคัญด้วยเมตตาจิตในศิษย์ทุกครั้ง (ในภาพ) ขณะกำลังกรวดน้ำ*

พิธีเททองหล่อพระธรรมกายทองคำและเงิน ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม และวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐ ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

*เมื่อพิธีเททองหล่อ พระธรรมกายทองคำและเงิน สำเร็จเรียบร้อยแล้ว **เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์** กำลังกรวดน้ำ แผ่เมตตา และอุทิศส่วนกุศล*

*พระเถรานุเถระ มี**พระเมธีรัตโนดม** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ประธานสงฆ์ เจริญพระพุทธมนต์*

มุมหนึ่งของบริเวณพิธีมีพระภิกษุ สามเณร และสาธุชนเข้าร่วมอนุโมทนากันเป็นจำนวนมาก

โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อเยาวชนภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๔๐

ประกอบด้วย (๑) **โครงการบวชสามเณร** และให้อยู่ศึกษาอบรมศีลธรรมและภาวนาธรรม ระหว่างวันที่ ๑-๒๓ เมษายน ปรากฏว่ามีเยาวชนผู้สมัครบวชเป็นสามเณรจำนวน ๒๔๒ รูป ปรากฏผลว่าปฏิบัติได้ผลดีมาก (ถึงธรรมกาย) ๖๕ รูป ได้ผลดี (ถึงดวงธรรมถึงกายละเอียด แต่ยังไม่ถึงธรรมกาย) ๗๘ รูป ได้ผลพอใช้ได้ (ใจสงบ แต่ยังไม่ถึงดวงธรรม) ๙๙ รูป

(๒) **โครงการบวชเนกขัมมจาริณี** และให้อยู่ปฏิบัติธรรมระหว่างวันที่ ๑-๑๕ เมษายน ปรากฏว่ามีเยาวชนหญิงสมัครบวชเนกขัมมจาริณี (ถือศีล ๘) อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรมศีล-สมาธิ-ปัญญารวม ๑๕๓ คน ปรากฏว่าปฏิบัติได้ผลดีมาก (ถึงธรรมกาย ๓๐ คน ได้ผลดี (ถึงดวงธรรมกายละเอียดแต่ยังไม่ถึงธรรมกาย) ๑๔ คน ได้ผลดีพอใช้ (ใจสงบ) ๑๓๑ คน

ผู้บวชทั้ง ๒ โครงการ (สามเณรและเนกขัมมจาริณี) อยู่กลด ศึกษาอบรมศีล สมาธิ ปัญญา ทั้งให้ได้รับการอบรมส่วนรวมร่วมกันและแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีพระวิทยากรคอยควบคุมใกล้ชิด

พระเดชพระคุณพระเทพญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ได้เมตตามาเป็นประธาน ปิดการอบรม แจกวุฒิบัตรและประทานโอวาท

แต่ละวันจัดให้มีการอบรมศีลธรรมและภาวนาธรรมโดยส่วนรวมร่วมกัน (สามเณรอยู่ส่วนหน้า–เยาวชนหญิงผู้บวชเนกขัมมจาริณีอยู่ส่วนหลัง)

*เสร็จแล้วก็พากันมาปล่อยปลา ให้ชีวิตเป็นทาน ร่วมกับหลวงพ่อเจ้าอาวาส **พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** และครูอาจารย์*

ส่วนเยาวชนหญิงผู้บวชเนกขัมมจาริณี (ถือศีล ๘) ก็อยู่กลด เช่นเดียวกันกับสามเณร แต่แยกกันอยู่คนละส่วน

ทบทวนและสรุป หลักสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง และปฏิปทาเพื่อความหลุดพ้น

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงประทานหลักสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อทำนิพพานให้แจ้งไว้ดังนี้ต่อไปนี้

"ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ที่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ตามประกอบความพอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ เป็นผู้พอใจในหมู่, ยินดีในหมู่, ตามประกอบความพอใจในหมู่ อยู่แล้วหนอ **เธอนั้นจักมาเป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ได้เป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว **จักถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิตได้นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ได้ถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิตแล้ว **จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์แล้ว **จักยังสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์แล้ว **จักละสัญโญชน์ทั้งหลายนั้นข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ละสัญโญชน์ทั้งหลายแล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้งนั้นข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้เลย.**

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ที่ไม่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่ตามประกอบความพอใจในหมู่ อยู่แล้วหนอ **เธอนั้น จักมา**

เป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.

เมื่อเป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว **จักถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตและวิปัสสนาจิตได้นั้นข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตและวิปัสสนาให้บริบูรณ์แล้ว **จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์แล้ว **จักยังสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์แล้ว **จักละสัญโญชน์ทั้งหลายได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อละสัญโญชน์ทั้งหลายได้แล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้งได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้แล.**[๑]

อนึ่ง **ท่านพระอานนท์ พระพุทธอุปัฏฐาก ได้แสดงปฏิปทาเพื่อความหลุดพ้นด้วยสมถะ**และวิปัสสนากัมมัฏฐาน และท่านพระสารีบุตรได้อธิบายความไว้ ดังต่อไปนี้[๒]

(๑) เจริญวิปัสสนา โดยมีสมถะเป็นเบื้องต้น ธรรมภาษิตว่า

"ดูก่อนอาวุโสทั้งหลาย ภิกษุในศาสนานี้ ย่อมเจริญวิปัสสนาอันมีสมถะเป็นเบื้องต้น เมื่อภิกษุนั้นเจริญวิปัสสนาอันมีสมถะเป็นเบื้องต้นอยู่ มรรคย่อมเกิด ภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้น เมื่อภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้นอยู่ ย่อมละสัญโญชน์ได้ อนุสัยย่อมสิ้นไปฯ"

ท่านพระสารีบุตรได้อธิบายความไว้ว่า

"ภิกษุเจริญวิปัสสนามีสมถะเป็นเบื้องต้นอย่างไร ?

ความที่จิตมีอารมณ์เดียวไม่ฟุ้งซ่านด้วยสามารถแห่งเนกขัมมะเป็นสมาธิวิปัสสนาด้วยอรรถว่าพิจารณาเห็นธรรมที่เกิดในสมาธินั้นโดยความเป็นสภาพไม่เที่ยง โดยความเป็นอนัตตา ด้วยประการดังนี้ สมถะจึงมีก่อน วิปัสสนามีภายหลัง เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า เจริญวิปัสสนามีสมถะเป็นเบื้องต้น...

ความที่จิตมีอารมณ์เดียวไม่ฟุ้งซ่านด้วยสามารถความไม่พยาบาท เป็นสมาธิ ความที่จิตมีอารมณ์เดียวไม่ฟุ้งซ่านด้วยสามารถแห่งอาโลกสัญญา เป็นสมาธิ ฯลฯ ความที่จิตมีอารมณ์เดียวไม่ฟุ้งซ่านด้วยสามารถความเป็นผู้พิจารณาเห็นความสละคืนหายใจออก ด้วยสามารถความเป็นผู้พิจารณาเห็นความสละคืนหายใจเข้า เป็นสมาธิวิปัสสนาด้วยอรรถว่าพิจารณาเห็นธรรมที่เกิดในสมาธินั้น โดยความเป็นสภาพไม่เที่ยง โดยความเป็นทุกข์ โดยความเป็นอนัตตา ด้วยประการดังนี้ สมถะจึงมีก่อน วิปัสสนามีภายหลัง เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า เจริญวิปัสสนามีสมถะเป็นเบื้องต้น....

คำว่า มรรคย่อมเกิด ความว่า มรรคย่อมเกิดอย่างไร ?

สัมมาทิฏฐิด้วยอรรถว่า**เห็น**เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมาสังกัปปะด้วยอรรถว่าดำริ** เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมาวาจา**ด้วยอรรถว่า**กำหนด** เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมากัมมันตะ**ด้วยอรรถว่า**เป็นสมุฏฐาน** เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมาอาชีวะ**ด้วยอรรถว่า**ผ่องแผ้ว** เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมาวายามะ** ด้วยอรรถว่าประคองไว้ **เป็นมรรคย่อมเกิด สัมมาสติ**ด้วยอรรถว่า**ตั้งมั่น** เป็นมรรคย่อมเกิด **สัมมาสมาธิ**ด้วยอรรถว่า**ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นมรรคย่อมเกิด** มรรคย่อมเกิดอย่างนี้

เมื่อภิกษุนั้นเสพ เจริญทำให้มากซึ่งมรรคนั้นอยู่ กล่าวคือนึกถึงอยู่ รู้อยู่ เห็นอยู่ พิจารณาอยู่ อธิษฐานจิตอยู่ น้อมจิตไปด้วยศรัทธา ประคองความเพียรไว้ตั้งสติไว้มั่น ตั้งจิตไว้อยู่ ทราบชัดด้วยปัญญา รู้ยิ่งซึ่งธรรมที่ควรรู้ยิ่งอยู่ กำหนดรู้ซึ่งธรรมที่ควรกำหนดรู้ ละธรรมที่ควรละ เจริญธรรมที่ควรเจริญ ทำให้แจ้งซึ่งธรรมที่ควรทำให้แจ้ง ย่อมละสัญโญชน์ได้ อนุสัยย่อมสิ้นไป"

(๒) เจริญสมถะ โดยมีวิปัสสนาเป็นเบื้องต้น ธรรมภาษิตว่า

"ภิกษุเจริญสมถะมีวิปัสสนาเป็นเบื้องต้น เมื่อภิกษุนั้นเจริญสมถะมีวิปัสสนาเป็นเบื้องต้นอยู่ มรรคย่อมเกิดขึ้น ภิกษุนั้นเสพ

---

๑. พระไตรปิฎกบาลีฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๒๒, อังคุตตรนิกาย ฉักนิบาต. ข้อ ๓๓๙, หน้า ๔๗๒-๔๗๓.
(คำแปลจากหนังสือขุมทรัพย์จากพระโอษฐ์ ของกองตำราคณะธรรมทานไชยา พ.ศ.๒๕๑๔, หน้า ๒๘๕-๒๘๖).

๒ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๒๑. อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต, ข้อ ๑๗๐, หน้า ๒๐๐-๒๐๑ และพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๓๑, ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิทามรรค, ข้อ ๕๓๔-๕๔๓, หน้า ๓๑๓-๓๒๕.

เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้น เมื่อภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้นอยู่ ย่อมละสัญโญชน์ได้ อนุสัยย่อมสิ้นไป ฯ"

พระสารีบุตรได้อธิบายความได้ว่า

"ภิกษุนั้นย่อมเจริญสมถะมีวิปัสสนาเป็นเบื้องต้นอย่างไร ?

วิปัสสนาด้วยอรรถว่าพิจารณาเห็นโดยความเป็นสภาพไม่เที่ยงโดยความเป็นทุกข์ โดยความเป็นอนัตตา ความที่จิตมีการปล่อยธรรมทั้งหลายที่เกิดในวิปัสสนานั้นเป็นอารมณ์ เพราะความที่จิตมีอารมณ์เดียวไม่ฟุ้งซ่านเป็นสมาธิด้วยประการดังนี้ วิปัสสนาจึงมีก่อน สมถะจึงมีภายหลัง เพราะเหตุนั้นท่านจึงกล่าวว่า เจริญสมถะวิปัสสนาเป็นเบื้องต้นฯ"

(๓) เจริญสมถะและวิปัสสนาคู่กัน ธรรมภาษิตว่า

"ภิกษุเจริญสมถะและวิปัสสนาคู่กันไป เมื่อภิกษุนั้นเจริญสมถะและวิปัสสนาคู่กันไป มรรคย่อมเกิด ภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้น เมื่อภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้นอยู่ ย่อมละสัญโญชน์ได้ อนุสัยย่อมสิ้นไป ฯ"

พระสารีบุตรได้อธิบายความไว้ว่า

"ภิกษุย่อมเจริญสมถะและวิปัสสนาคู่กันไปอย่างไร ?

ภิกษุย่อมเจริญสมถะและวิปัสสนาคู่กันไปด้วยอาการ ๑๖ คือ ด้วยความเป็นอารมณ์ ๑ ด้วยความเป็นโคจร ๑ ด้วยความละ ๑ ด้วยความสละ ๑ ด้วยความออก ๑ ด้วยความหลีกไป ๑ ด้วยความเป็นธรรมละเอียด ๑ ด้วยความเป็นธรรมประณีต ๑ ด้วยความหลุดพ้น ๑ ด้วยความไม่มีอาสวะ ๑ ด้วยความเป็นเครื่องข้าม ๑ ด้วยความไม่มีนิมิต ๑ ด้วยความไม่มีที่ตั้ง ๑ ด้วยความว่างเปล่า ๑ ด้วยความเป็นธรรมมีกิจเป็นอันเดียวกัน ๑ ด้วยความไม่ล่วงเกินกันและกัน ๑ ด้วยความเป็นคู่กัน ๑..."

(๔) ธัมมุทธัจจวิคคหิตมนัส

การเจริญภาวนาที่จิตใจของผู้ปฏิบัติถูกชักให้เขวด้วยธัมมุทธัจ หรือ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ ประการ แต่ครั้นถึงคราวเหมาะที่จิตนั้นตั้งแน่วแน่สงบสนิทลงได้ ณ ภายในเด่นชัดเป็นสมาธิ มรรคก็เกิด (วิธีเอาผิดเป็นครู)

"ภิกษุมีใจนึกถึงโอภาสอันเป็นธรรมถูกอุทธัจจะกั้นไว้ สมัยนั้น จิตย่อมตั้งมั่นสงบอยู่ภายในเป็นธรรมเอกผุดขึ้น ตั้งมั่นอยู่ มรรคย่อมเกิดแก่ภิกษุนั้น ภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้น เมื่อภิกษุนั้นเสพ เจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้นอยู่ ย่อมละสัญโญชน์ได้ อนุสัยย่อมสิ้นไป"

■ ■ ■ ■

ประวัติและการบริหารวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงคฺโล ป.ธ.๖, รป.ม. (ม.ธ)

๒. ฝ่ายการเรียนการสอนภาคปริยัติธรรม

ข้าพเจ้าเองเป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา ซึ่งในต้นปีนี้ (พ.ศ. ๒๕๓๘) **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ได้รับเลือกและเสนอให้เป็น**โรงเรียนปริยัติธรรมประจำอำเภอดำเนิน-สะดวก จังหวัดราชบุรี** อีกด้วย

ได้จัดให้**มีการเรียนการสอนทั้งแผนกนักธรรม**และ**แผนกบาลี** สืบต่อมาจากการดำเนินงานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยได้มอบหมายให้

พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต มีหน้าที่รับผิดชอบในการอาราธนาและดูแลต้อนรับอาจารย์สอนบาลีจากสำนักเรียนวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

พระมหาศักดา สุมโน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำทะเบียนประวัติและสถิติพระภิกษุ สามเณร นักเรียนปริยัติธรรม และจัดหาอุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือตำราเรียนต่าง ๆ

พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอนทั้งแผนกนักธรรมและบาลีให้พอเหมาะ ไม่ซ้ำซ้อนเวลากัน

อนึ่ง **ได้มีนโยบายที่จะให้มีโครงการสอนภาษาต่างประเทศ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ในโอกาสต่อไป สำหรับพระภิกษุสามเณรที่ได้เรียนปริยัติธรรมจบชั้นสูงสุดที่ตนสามารถจะเรียนได้ และ

ได้มีนโยบายสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร ได้มีโอกาสเรียนสูงขึ้นไปถึงระดับชั้นปริญญาตรี-โท-เอก ในสาขาวิชาที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานวัดเท่าที่สามารถทำได้

เฉพาะการเรียนการสอนปริยัติธรรมในปีการศึกษา ๒๕๓๘ นี้

๒.๑ แผนกนักธรรม

มีพระภิกษุ สามเณร เรียนชั้นนักธรรมตรี-โท-เอก และชั้นนวกภูมิ รวม ๖๓ รูป ประกอบด้วยนักเรียนชั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชั้นเรียน	รวม	จำนวนนักเรียน	
		พระภิกษุ	สามเณร
ชั้นนักธรรมเอก	๑๖	๙	๗
ชั้นนักธรรมโท	๑๔	๑๐	๔
ชั้นนักธรรมตรี	๙	๕	๔
ชั้นนวกภูมิ	๒๔	๒๐	๔
รวม	๖๓	๔๔	๑๙

มีครูสอน แยกตามชั้นเรียนและวิชาที่สอน ดังต่อไปนี้

ชั้นนักธรรมเอก

วิชา	*ผู้สอน*	*วุฒิ*	*กำลังเรียนบาลี*
ธรรม	**อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล**	**ป.ธ.๖**	**ป.ธ.๗**
พุทธานุพุทธ	**พระจิราพันธ์ วรเกตุ**	**น.ธ.เอก**	**ป.ธ.๓**
วินัย และ พ.ร.บ.คณะสงฆ์	**พระธุวันต์ ปญฺญาวณฺโณ**	**น.ธ.เอก**	**ป.ธ.๓**
กระทู้ธรรม	**อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล**	**ป.ธ.๖**	**ป.ธ.๗**

ชั้นนักธรรมโท

วิชา	*ผู้สอน*	*วุฒิ*	*กำลังเรียนบาลี*
ธรรม	**พระอัทธวัจน์ นนฺทิโย**	**น.ธ.เอก**	**ป.ธ.๓**
อนุพุทธ	**พระนพพร คนฺธสีโล**	**น.ธ.เอก**	**ประโยค ๑-๒**
ศาสนพิธี	**พระอธิโชค สุโชโต**	**น.ธ.โท**	**ป.ธ.๓**
วินัย	**พระสายชล กิตฺติชญฺโญ**	**น.ธ.เอก**	**ป.ธ.๓**
กระทู้ธรรม	**อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล**	**ป.ธ.๖**	**ป.ธ.๗**

ชั้นนักธรรมตรี

วิชา	*ผู้สอน*	*วุฒิ*	*กำลังเรียนบาลี*
ธรรม	**พระสุบรรย์ สุธีโร**	**น.ธ.โท**	**ประโยค ๑-๒**
พุทธประวัติ	**พระสมชาย จนฺทสาโร**	**น.ธ.โท**	**ป.ธ.๓**
ศาสนพิธี	**พระมณฑล อตฺตทนฺโต**	**น.ธ.โท**	**ป.ธ.๓**
วินัย	**พระเล็ก สุวณฺโณ**	**น.ธ.เอก**	**ประโยค ๑-๒**
กระทู้ธรรม	**อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล**	**ป.ธ.๖**	**ป.ธ.๗**

๒.๒ แผนกบาลี

มีพระภิกษุ สามเณร เรียนชั้นต่าง ๆ รวม ๕๒ รูป ประกอบด้วยนักเรียนชั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชั้นประโยค	รวม	จำนวนนักเรียน	
		พระภิกษุ	สามเณร
ป.ธ.๘	๑	๑	-
ป.ธ.๗	๔	๔	-
ป.ธ.๖	๑	๑	-
ป.ธ.๕	๑	-	๑
ป.ธ.๔	๕	๓	๒
ป.ธ.๓	๑๑	๑๐	๑
ประโยค ๑-๒	๑๒	๘	๔
บาลีไวยากรณ์	๑๗	๑๑	๖
รวม	๕๒	๓๒	๑๔

มีครูสอนแยกตามชั้นเรียน ดังต่อไปนี้

ชั้นประโยค ป.ธ.๕-๖-๗-๘

อาจารย์พระมหามนตรี ขนฺติสาโร	**(ป.ธ.๙)**

ชั้นประโยค ป.ธ.๔

อาจารย์พระมหามนตรี ขนฺติสาโร	**(ป.ธ.๙)**
อาจารย์พระมหาเกลื่อน กิตฺติโก	**(ป.ธ.๖)**
อาจารย์พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต	**(ป.ธ.๗)**

ชั้นประโยค ป.ธ.๓

อาจารย์พระมหาบุญธรรม ปญฺญา- วชิโร	**(ป.ธ.๗)**
อาจารย์พระมหาศักดา สุมโน	**(ป.ธ.๖)**
อาจารย์พระมหาพิภพ ภูริปญฺโญ	**(ป.ธ.๓)**

ชั้นประโยค ป.ธ.๑-๒

อาจารย์พระมหาศักดา สุมโน	**(ป.ธ.๖)**
อาจารย์พระมหาสัจจา จนฺทวํโส	**(ป.ธ.๓)**

ชั้นบาลีไวยากรณ์

อาจารย์พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ	**(ป.ธ.๕)**

อนึ่ง ในการสนับสนุนให้พระภิกษุ สามเณรได้เรียนชั้นสูงขึ้นไป คือชั้นปริญญาตรี-โท-เอก ตามความรู้ความสามารถที่จะทำได้ ในสาขาวิชาที่จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่การบริหารวัดนั้น ข้าพเจ้ายินดีสนับสนุนให้พระภิกษุได้เรียนในชั้นสูงต่อไปแล้ว คือ

๑. พระมหาสัณห์ธิติ ธมฺมวฑฺฒโน (ป.ธ.๓) กำลังเรียนเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบอยู่ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม

๒. พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต (ป.ธ.๗) และ **พระมหาวิชชา ญาณเมธี (ป.ธ.๖)** กำลังเรียนเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาตรี คณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส กิ่งอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๓. พระมหาศักดา สุมโน (ป.ธ.๖) กำลังเรียนเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาตรีสาขาวิชาศิลปศาสตร์ วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ส่วน**โครงการการให้เรียนภาษาต่างประเทศยังไม่พร้อม** เพราะพระภิกษุ สามเณร แทบทุกรูปกำลังอยู่ระหว่างการเรียนการสอนภาคปริยัติธรรม และมีกิจกรรมการให้การการอบรมธรรมปฏิบัติหนักมากอยู่ ยังไม่มีเวลาพอที่จะเรียนอย่างอื่นได้อีก ต่อเมื่อมีผู้เรียนจบชั้นสูงสุดที่สามารถจะทำได้ มีจำนวนมากพอที่จะเปิดการเรียนภาษาต่างประเทศได้ ก็จะค่อย ๆ เปิดในโอกาสหน้าต่อไปตามความเหมาะสม

๓. ฝ่ายบริหารงานบุคคลและการปกครอง

การบริหารงานบุคคลและการปกครองนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง ที่จะช่วยสร้างและพัฒนาคุณวุฒิของพระภิกษุและสามเณร **ให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ทั้งปริยัติสัทธรรม** และ**ให้ใฝ่หาประสบการณ์จากทั้งปฏิบัติพระสัทธรรมให้เป็นผู้ตั้งใจปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ อยู่ในระเบียบวินัยและศีลธรรม มีวัตรปฏิบัติที่ดีงาม** ให้อยู่ร่วมกันด้วยความสมัครสมานสามัคคี ด้วยพรหมวิหารธรรม ด้วยสาราณียธรรมและอปริหานิยธรรม

การบริหารงานบุคคล และ**การปกครอง**นี้ ก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะในกรณีของวัดต้องจัดการโดยคณะสงฆ์ผู้ใหญ่ของวัดและโดยสมภารเจ้าวัด ข้าพเจ้าจึงขอแยกกล่าวเป็น ๒ ตอน ภายใต้หัวข้อใหญ่เดียวกันนี้

๓.๑ การบริหารงานบุคคล (Personnel Administration)

ก. การรับสมัครบุคคลเข้ามาเป็นพระภิกษุสามเณรอยู่ในสังกัด

นับตั้งแต่การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ามาบวชเป็นพระภิกษุสามเณร ก็มีปัญหาในเรื่องการพิจารณาคัดเลือกเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดี ๆ เข้ามาเป็นพระภิกษุสามเณร ที่วัดของเราตั้งแต่ต้นทีเดียว

ทุกวัดย่อมต้องการกุลบุตรที่จะมาขอบวชเข้าเป็นพระภิกษุสามเณร ที่มีสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และคุณธรรม อย่างน้อยก็เป็นผู้มีศีล ๕ มีวัยและบุคลิกที่ดี และเป็นผู้ตั้งใจที่จะบวชเข้ามาศึกษาปฏิบัติธรรมเพื่อสลัดตนออกจากทุกข์และเพื่อทำนิพพานให้แจ้ง สมตามคำขอบรรพชาอุปสมบทว่า

"สพฺพทุกฺขนิสฺสรณนิพฺพาน สจฺฉิกรณตฺถาย" และ เพื่อทำประโยชน์ตนประโยชน์ท่านผู้อื่นด้วยตลอดชีวิต ด้วยกันทั้งนั้น

แต่โอกาสที่จะได้เลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวมาบวชเป็นพระภิกษุสามเณรปฏิบัติพระศาสนาเพื่อประโยชน์ตนประโยชน์ท่านผู้อื่นด้วยตลอดไปนั้น มีน้อยนัก ปัญหาข้อนี้ย่อมเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าวชี้แจงแสดงเหตุผลในรายละเอียดอีก

จึงตกเป็นภาระหน้าที่รับผิดชอบและความสามารถของสมภารเจ้าวัดหรือเจ้าอาวาสที่จะต้องหาวิธีให้ได้คนดีมีความรู้สติปัญญาสามารถ มีคุณธรรม คือมีศีลธรรมขั้นพื้นฐาน มีวัยและบุคคลิกที่ดีพอสมควร ที่จะให้การศึกษาอบรมแนะ นำ สั่ง และสอน พระธรรมวินัยและศีล ให้ยังประโยชน์ตนประโยชน์ท่านผู้อื่นให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ เรื่องนี้ไม่ง่ายเลย เพราะขึ้นอยู่ที่บุญบารมีของสมภารเจ้าวัดแต่ละท่านซึ่งสร้างสมอบรมมาไม่เท่ากันและก็ยังมีข้อสังเกตต่อไปอีกว่า

ผู้มีบุญบารมีสูง ย่อมจะมีคนดีมาสู่และมาอยู่บำเพ็ญบารมีด้วยมาก ส่วนผู้มีบุญบารมีปานกลางหรือบุญบารมีน้อย ก็ย่อมจะมีคนดีปานกลางหรือคนดีน้อยมาสู่และมาด้วยเป็นธรรมดา เพราะสัตว์ย่อมคบค้าสมาคมกันโดยธาตุ ดังที่พระผู้มีพระภาค เมื่อเสด็จประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตพระนครสาวัตถี ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลาย... แล้วได้ตรัสว่า

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน โดยธาตุเทียวคือ สัตว์จำพวกที่**ไม่มีศรัทธา**ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่ไม่มีศรัทธา สัตว์จำพวกที่**ไม่มีหิริ** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่ไม่มีหิริ สัตว์จำพวกที่**ไม่มีโอตตัปปะ** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่ไม่มีโอตตัปปะ สัตว์จำพวกที่**มีสุตะน้อย** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกันกับสัตว์จำพวกที่มีสุตะน้อย สัตว์จำพวกที่**เกียจคร้าน** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่เกียจคร้าน สัตว์จำพวกที่**มีสติหลงลืม** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกันกับสัตว์จำพวกที่มีสติหลงลืม สัตว์จำพวกที่**มีปัญญาทราม** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่มีปัญญาทรามแม้ในอดีตกาล... แม้ในอนาคตกาล... แม้ในปัจจุบันกาล สัตว์ทั้งหลายย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน โดยธาตุเทียว..."[๑๘]

๑๘ สํ. นิ. ๑๖/๓๗๓/๑๗๕-๑๗๖

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกันกับสัตว์จำพวกที่**มีศรัทธา** สัตว์จำพวกที่มีหิริ ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่**มีหิริ** สัตว์จำพวกที่มีโอตตัปปะ ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่**มีโอตตัปปะ** สัตว์จำพวกที่มี**สุตะมาก** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่มีสุตะมาก สัตว์จำพวกที่**ปรารภความเพียร** ย่อมคบค้ากัน กับสัตว์จำพวกที่ปรารภความเพียร สัตว์จำพวกที่**มีสติมั่นคง** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่มีสติมั่นคง สัตว์จำพวกที่**มีปัญญา** ย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกัน กับสัตว์จำพวกที่มีปัญญา แม้ในอดีตกาล... แม้ในอนาคตกาล... แม้ในปัจจุบันกาล สัตว์ทั้งหลายย่อมคบค้ากัน ย่อมสมาคมกันโดยธาตุเทียว..."[๑๙]

เพราะเหตุนั้น **ผู้รู้จึงมุ่งบำเพ็ญบุญกุศลคุณความดีให้เกิดเป็นบุญบารมีในตนทั้ง ๑๐ ประการ** คือ**ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี** และ **อุเบกขาบารมี ให้มากที่สุด เต็มกำลังสติปัญญา ความสามารถ** และ**กำลังทรัพย์ ไม่ประมาทในกาลทุกเมื่อ**

เมื่อทำตนให้ดีเองได้เพียงไร คนดี ของดี ธรรมที่ดี ก็จะเกิดขึ้นกับตน มีอยู่กับตนมากเองเพียงนั้น

ข้าพเจ้านั้นอยู่ในระหว่างการบำเพ็ญบุญบารมีเหมือนกับท่านทั้งหลายที่กำลังบำเพ็ญบารมีอยู่ยังไม่มีบุญบารมีแก่กล้าอะไร เพียงแต่มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำและนำทำกิจกรรมที่ดี จึงได้พระภิกษุสามเณรผู้กัลยาณมิตรมาสู่และมาอยู่บำเพ็ญบารมีร่วมกันเพิ่มขึ้นทีละน้อย ๆ พอให้การบริหารกิจกรรมของวัดเพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านผู้อื่นให้สำเร็จได้พอสมควร และแม้ได้ผลดีเพียงเท่านี้

๑๙ สํ. นิ. ๑๖/๓๗๔/๑๗๖

ข้าพเจ้าก็มีความภูมิใจและพอใจในพระภิกษุและสามเณรของข้าพเจ้าเพียงเท่านี้

การบริหารงานบุคคลของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม นับตั้งแต่ได้มีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการตั้งเป็นวัดเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๔ เป็นต้นมาถึงปัจจุบันนี้ ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่มีมาตั้งแต่ยังมีฐานะเป็นสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนั้นแล้ว เมื่อมีฐานะเป็นวัด ข้าพเจ้าจึงได้กำหนดระเบียบวิธีการคัดเลือกบุคคลให้ได้คุณสมบัติที่ดีพอสมควร เพื่อรับบวชเข้ามาเป็นพระภิกษุสามเณรให้แก่คณะพระภิกษุที่ข้าพเจ้าได้แต่งตั้งขึ้น ให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบใช้เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจรับกุลบุตรเข้ามาบวช เมื่อรับบวชเข้ามาแล้วก็ต้องดูความประพฤติ ดูศีลาจารวัตรและดูอัธยาศัยใจคอกันก่อน ๑ พรรษา เมื่อได้พรรษาแล้ว หากประสงค์จะอยู่สังกัดวัดนี้เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรมต่อไป ก็ให้แสดงความจำนงขอสมัครอยู่ต่อกับคณะกรรมการสงฆ์เพื่อพิจารณาว่าสมควรรับให้อยู่ต่อไปหรือไม่อีกทีหนึ่ง **ถ้าคณะกรรมการสงฆ์มีมติยังไม่เห็นสมควรรับให้อยู่ในสังกัดต่อไป ก็จะต้องขอให้ท่านหาสังกัดวัดอื่นอยู่ใหม่ นี้เป็นระเบียบปฏิบัติที่สำคัญประการหนึ่งในระเบียบปฏิบัติพิเศษอีกหลายข้อของวัดนี้ที่จะแจ้งให้กุลบุตรผู้ที่ได้รับการพิจารณารับเข้ามาบวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณรแล้วให้รับทราบ ก่อนที่จะตัดสินใจบรรพชาอุปสมบทเป็นสามเณร และ/หรือเป็นพระภิกษุที่วัดนี้**

ระเบียบปฏิบัตินี้ ดูเผิน ๆ ก็เหมือนเหี้ยมโหดแต่แท้ที่จริงแล้วเรามีไว้เพื่อป้องกันเฉพาะผู้ที่แสร้งทำดีภายนอก หรือผู้ที่เราไม่แน่ใจว่าจะตั้งใจปฏิบัติดีจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งจะพิจารณาเห็นได้จากพฤติกรรมของการร่วมอยู่ ร่วมฉันกับเพื่อนพระภิกษุด้วยกันในระหว่างที่อยู่จำพรรษาอย่างน้อย ๓ เดือน แต่**ถ้าเป็นคนดีจริงหรือใฝ่ดีแล้ว ระเบียบนี้มิได้เป็นอุปสรรคแก่ท่านที่ตั้งใจปฏิบัติดีแต่ประการใดเลย เพราะผู้ที่มีความตั้งใจปฏิบัติดีตามระเบียบที่เรากำหนดเป็นมาตรฐานไว้ดีแล้วนี้ คือพระภิกษุ สามเณรผู้ที่วัดต้องการอยู่แล้ว ผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติดีจริง ๆ จึงไม่ต้องวิตกกังวลแต่ประการใด กลับจะได้อยู่อย่างสันติกับเพื่อนกัลยาณมิตรเสียอีก**

เพื่อให้การพิจารณารับกุลบุตรเข้าขอบรรพชาอุปสมบท และการรับพระภิกษุสามเณรเข้ามา อยู่และสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม ข้าพเจ้าจึงได้แต่งตั้งพระภิกษุดังต่อไปนี้[๒๐]

๑. เป็นกรรมการพิจารณากุลบุตรผู้บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว และ/หรือ เข้ามาอยู่ ณ วัดนี้

๑.พระอุบล สนฺตมโน เป็นกรรมการ
๒.พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต เป็นกรรมการ
๓.พระมหาศักดา สุมโน เป็นกรรมการ
๔.พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ เป็นกรรมการ
๕.พระมหาสุจิตต สุจิตฺโต เป็นกรรมการ
๖.พระมหาสัจจา จนฺทวํโส เป็นกรรมการ

๒. เป็นกรรมการพิจารณารับกุลบุตรเข้ามาบรรพชาเป็นสามเณร และ/หรือเข้ามาอยู่ วัดนี้

๑.พระอุบล สนฺตมโน เป็นกรรมการ
๒.พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต เป็นกรรมการ
๓.พระมหาสัจจา จนฺทวํโส เป็นกรรมการ
๔.พระสายชล กิตฺติชญฺโญ เป็นกรรมการ
๕.พระนพพร คนฺธสีโล เป็นกรรมการ
๖.พระสมชาย จนฺทสาโร เป็นกรรมการ
๗.พระนิติศักดิ์ อุปสโม เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณา คุณสมบัติของกุลบุตรผู้มาขอบรรพชาอุปสมบท และ/หรือสังกัดวัด ว่าสมควรจะรับบรรพชาอุปสมบท ให้อยู่และ/หรือสังกัด ณ วัดนี้ หรือไม่ **เสนอต่อเจ้าอาวาส เพื่อพิจารณาอนุมัติรับบรรพชาอุปสมบท รับเข้าอยู่** และ/หรือสังกัดวัดนี้ต่อไป

อนึ่ง เพื่อให้การจัดพิธีบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร ผู้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้รับบรรพชาอุปสมบทได้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่ตั้งให้

๑. พระมหาศักดา สุมโน เป็นผู้จัดพิธีบรรพชาอุปสมบท
๒. พระเล็ก สุวณฺโณ เป็นผู้ช่วยจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท
๓. พระสุบรรย์ สุธีโร เป็นผู้ช่วยจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท
๔. พระมณฑล อตฺตทนฺโต เป็นผู้จัดอัฏฐบริขาร (ในกรณีที่เจ้าภาพขอให้วัดจัดให้)
๕. พระวิวรรธน์ชัย รกฺขิตธมฺโม เป็นผู้ช่วยจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท
๖. พระมหาวิชชา ญาณเมธี เป็นผู้ช่วยจัดพิธีบรรพชาอุปสมบท

ข. ระเบียบปฏิบัติที่กุลบุตรผู้บวชเข้ามาเป็นพระภิกษุ สามเณรจะพึงรับปฏิบัติโดยเคร่งครัด

เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้มีความเจริญรุ่งเรืองในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งปริยัติสัทธรรม ปฏิบัติสัทธรรม และปฏิเวธสัทธรรม และให้ได้มี

๑๙ *สํ. นิ. ๑๖/๓๗๔/๑๗๖*

ความเป็นอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย งดงามด้วยศีลาจารวัตร มีความสมัครสมานสามัคคีกัน ให้เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาปสาทะของสาธุชน เพื่อปิดประตูอบายแก่พระภิกษุและสามเณร และเพื่อความวัฒนาถาวรแห่งบวรพระพุทธศาสนา

ข้าพเจ้าจึงได้มีระเบียบปฏิบัติสำหรับพระภิกษุและสามเณรในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็นคำสั่งที่ ๑/๒๕๓๔ และได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำสั่งที่ ๑/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๕[๒๑]

ให้พระภิกษุและสามเณรในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และพระภิกษุสามเณรในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายที่ยังมิได้ย้ายสังกัดมาอยู่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติสำหรับพระภิกษุสามเณรดังต่อไปนี้ เพิ่มเติมจากพระธรรมพระวินัยและศีลอันพึงต้องปฏิบัติอยู่โดยปกติ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ระเบียบปฏิบัตินี้ ไม่ใช้บังคับแก่พระภิกษุและสามเณรผู้อาคันตุกะ ครูผู้สอนภาคปริยัติ ครูผู้อบรมและผู้เข้ารับการอบรมภาคปฏิบัติชั่วคราว ซึ่งมิได้สังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และที่มิได้อยู่ในโครงการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย แต่ไม่ตัดสิทธิ พระภิกษุสามเณรดังกล่าวผู้มีจิตศรัทธาที่จะร่วมปฏิบัติตามระเบียบนี้ และขออนุโมทนาด้วยอย่างยิ่ง

มีความย่อดังต่อไปนี้

๑. ให้พระภิกษุและสามเณรทุกรูปตั้งใจศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรม ด้วยความอุตสาหะเต็มกำลังสติปัญญา ทั้งแผนกนักธรรมและแผนกบาลี และทั้งวิชาการที่จะเป็นอุปการะโดยตรงแก่การปฏิบัติและการเผยแพร่พระสัทธรรม

พระภิกษุหรือสามเณรรูปใดแผนกนักธรรมชั้นตรี-โท-เอก และแผนกบาลี ชั้นประโยค ๑-๒ และประโยค ป.ธ.๓ ไม่ได้เลื่อนชั้นใดชั้นหนึ่งเป็นเวลา ๓ ปี โดยไม่มีเหตุอันสมควร จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสงฆ์ผู้ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากเจ้าอาวาสว่าสมควรจะให้อยู่ในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามนี้หรือไม่ คณะกรรมการสงฆ์ดังกล่าวมีมติเช่นไรก็ให้ปฏิบัติตตามนั้น ทั้งนี้ ให้นับรวมทั้งพระภิกษุสามเณรในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ก่อนวันออกคำสั่งนี้ด้วย

๒๑ คำสั่งที่ ๑/๒๕๓๕ ในภาคผนวก

๒. ให้พระภิกษุและสามเณรทุกรูปใฝ่ใจ ตั้งใจปฏิบัติธรรม คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมถวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ที่พระเดชพระคุณ**หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ท่านได้ปฏิบัติและสั่งสอนไว้ เพื่อกำจัดกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน **"เพื่อสร้างพระในใจตน"** เพื่อสลัดตนออกจากทุกข์ เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ และเพื่อช่วย **"สร้างพระในใจคน(อื่น)"**

ตามกำลังสติปัญญา ความสามารถ และภูมิธรรมของแต่ละท่าน ที่พอจะช่วยอนุเคราะห์คนอื่นได้

๓. ไม่พึงสะสมทรัพย์สินส่วนตัวได้แก่พระบูชาทุกขนาด วัตถุมงคลต่างๆ ตลอดทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น จนเกินจำเป็น ห้ามสะสมทรัพย์สินต่าง ๆ ได้แก่พระบูชาทุกขนาด วัตถุมงคลต่าง ๆ ตลอดทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ เป็นต้น **เพื่อการซื้อ-ขาย-แลกเปลี่ยน เพื่อเป็นผลประโยชน์ส่วนตนโดยเด็ดขาด**

ผู้ฝ่าฝืนนี้นอกจากจะมีความผิดตามพระวินัยแล้ว ยังจะได้รับการตักเตือน หากไม่เชื่อฟัง จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสงฆ์ของวัด ว่าจะสมควรให้อยู่ในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามต่อไปหรือไม่ คณะกรรมการสงฆ์มีมติเช่นไรก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

๔. ให้ทุกท่านปฏิบัติต่อกันโดยธรรม คือ ศีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา ด้วยพรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ สาราณียธรรม ๖ อปริหานิยธรรม ๗ และด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ลำเอียงด้วยอคติ ๔ เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง**พระภิกษุและสามเณรต้องปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพนับถือ และแสดงสามีจิกรรมต่อกันโดยลำดับพรรษา** เว้นแต่ในขณะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้า ทำหน้าที่ผู้นำในพิธีหรือในที่ประชุมสงฆ์ หรือในขณะทำหน้าที่สั่งสอน อบรม หรือ แสดงธรรม

๕. ให้พระภิกษุและสามเณรในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และพระภิกษุสามเณรในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ที่ยังมิได้ย้ายสังกัดมาอยู่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติพิเศษเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๕.๑ เมื่อประชุมก็ให้พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และให้พร้อมเพรียงกันช่วยเหลือกิจกรรมของวัดหลวงพ่อสดฯ และสถาบันฯ ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังสติปัญญา และความสามารถ ไม่

ทอดทิ้งหรือวางธุระเสีย ห้ามขาดประชุมโดยไม่มีเหตุจำเป็น หรือเหตุอันสมควร

๕.๒ ให้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของวัดหลวงพ่อสดฯ และสถาบันฯ เสมือนหนึ่งวิญญูชนพึงรักษาทรัพย์สินของตนเอง

ห้ามดัดแปลง ต่อเติม ทำลาย หรือรื้อถอน เสนาสนะ อาคาร และเครื่องใช้ประจำเสนาสนะและอาคารนั้นโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาส

๕.๓ ปัจจัยเอกลาภใดอันเกิดแก่สงฆ์และ/หรือแก่พระภิกษุและสามเณรของวัดหลวงพ่อสดฯ และของสถาบันฯ แห่งนี้ ที่ทายกทายิกามิได้มีเจตนาถวายให้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉพาะเจาะจงแก่พระภิกษุหรือสามเณรรูปใด ให้พระภิกษุหรือสามเณรผู้ได้รับปัจจัยเอกลาภนั้น ส่งปัจจัยเอกลาภนั้นเข้าเป็นสมบัติส่วนกลางของสงฆ์วัดนี้ ในทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อไว้บริโภคใช้สอยร่วมกัน เช่นปัจจัยที่ได้รับจากการถวายสังฆทานทั้งจากภายในและภายนอกวัด ปัจจัยที่ได้รับถวายเนื่องแต่การรับนิมนต์หรืออาราธนาให้ประกอบศาสนกิจ มีการแสดงพระธรรมเทศนา บรรยายธรรม สอนภาวนาธรรม ทั้งในและนอกวัด เว้นแต่ค่ายานพาหนะและค่าภัตตาหารที่ทางวัดมิได้ทดรองจ่ายให้

ปัจจัยและ/หรือทรัพย์สินส่วนตนอันมีอยู่ก่อนมาเข้าสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามหรือสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายที่ยังไม่ได้ย้ายสังกัดอย่างเป็นทางการ รวมทั้งผลประโยชน์หรือสิทธิ์ในทรัพย์สินอันได้มาเนื่องแต่มีความผูกพันในผลประโยชน์ หรือในสิทธิ์ในทรัพย์สินตั้งแต่เมื่อก่อนมาเข้าสังกัดดังกล่าวข้างต้น แม้ผลประโยชน์หรือทรัพย์สินเหล่านั้นจะเกิดขึ้นภายหลังก็ตาม ตัวอย่างเช่น ทรัพย์สินจากกองมรดก เงินบำเหน็จ/บำนาญ เงินปันผล ดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นต้น ไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบปฏิบัติข้อนี้

ปัจจัยเอกลาภ อันรวมเข้าเป็นสมบัติส่วนกลางของสงฆ์เหล่านี้ ให้พระภิกษุสามเณรสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และในโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เบิกใช้ได้ตามความจำเป็นและตามระเบียบว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของวัดฯ

เมื่อเสร็จกิจอันเกี่ยวด้วยการใช้จ่ายเงินนั้นแล้ว ให้รายงานย่อการใช้จ่ายเงิน และหาก**มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายดังกล่าว ก็ให้ส่งเงินคืน** ต่อ**พระภิกษุผู้ทำหน้าที่การเงินสวัสดิการสงฆ์ ในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้**

๕.๔ ห้ามภิกษุหรือสามเณรรูปใดมีเครื่องรับโทรทัศน์และตู้เย็นไว้ใช้เป็นการส่วนตัว เว้นแต่จะมีเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ดูเฉพาะข่าวและสารคดีที่น่ารู้ มีรายการธรรมเป็นต้น และตู้เย็น ไว้ใช้เป็นส่วนรวมร่วมกันตามจุดศูนย์รวมพระภิกษุและสามเณรต่าง ๆ ตามแต่หมู่พระภิกษุสงฆ์ผู้บริหารของวัดจะมีมติเห็นสมควร

๕.๕ ไม่พึงเป็นผู้ชอบท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่อโคจร โดยไม่มีเหตุอันสมควร หากจำเป็นจะต้องไปประกอบศาสนกิจในที่เช่นนั้น ก็ให้ประพฤติปฏิบัติด้วยความสังวรระวังเป็นพิเศษ

๕.๖ ห้ามสะพายกล้องถ่ายรูป และทำการถ่ายรูปเองในที่สาธารณะ

๕.๗ ห้ามมีและห้ามสูบบุหรี่ ห้ามมีและเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในทุกที่

๕.๘ ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด

๕.๙ ห้ามบอกหรือใบ้หวย ห้ามพยากรณ์ผลการปฏิบัติธรรม และพูดอวดอุตตริมนุษยธรรมแม้มีในตน เว้นแต่จะเป็นการให้การศึกษาวิชาความรู้ระหว่างครูกับศิษย์ และระหว่างเพื่อนสหธรรมิกโดยเจตนาบริสุทธิ์ มิได้เป็นไปเพื่อมุ่งหวังลาภสักการะส่วนตน

๕.๑๐ ห้ามเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับสตรี โดยการพูดจากต่อสตรีโดยตรง หรือ

โดยทางโทรศัพท์ การติดต่อกันโดยทางจดหมาย หรือสื่ออย่างอื่น เช่น ส่ง ส.ค.ส. หรือให้รูปภาพแก่สตรียินดีรับและมีรูปภาพของสตรีหรือ ส.ค.ส. ที่สตรีส่งให้ไว้ด้วยความสัมพันธ์ทางชู้สาวหรือคนรัก หรือโดยการบันทึกเทปส่งสื่อสารให้กันและกัน ฯลฯ เป็นต้น

๕.๑๑ ห้ามแสวงหา โดยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน โดยการเช่าหรือยืม หรือแม้โดยการให้เปล่าเพื่ออ่าน-ดู-ฟัง-หรือสัมผัส ซึ่ง

เรื่องราว รูปภาพหรือรูปเหมือนและเสียงที่เป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์และการศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ เทป คัสเซทหรือวีดีโอเทป-เพลง-ดนตรี-ภาพยนต์ และการละเล่นต่าง ๆ อันลามกหรือไร้สาระ รูปภาพโป๊เปลือย หรือหนังสือภาพการ์ตูนแสดงเรื่องต่าง ๆ อันลามกหรือไร้สาระ หนังสือเรื่องลามก หรือนวนิยายอันกระตุ้นกามารมณ์หรือชักนำให้เกิดราคะ โทสะ โมหะ ฯลฯ เป็นต้น

๕.๑๒ ห้ามก่อการวิวาท ชกต่อย และยุแยกให้แตกสามัคคีในหมู่พระภิกษุและสามเณรโดยเด็ดขาด และ

ห้ามเรียนไสยศาสตร์ ห้ามทำ ห้ามแสวงหา ห้ามมี ห้ามพกติดตัว และห้ามใช้วัตถุอัปมงคลต่าง ๆ เช่น ปลัดขิก กุมารทอง วัตถุคุณไสย-เสน่ห์ยาแฝด-ยาสั่ง และอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ

ผู้ฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติข้อใดๆ ใน ๑๒ ข้อนี้ จะได้รับการตักเตือน หากไม่เชื่อฟังจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสงฆ์ของวัดฯ ว่า สมควรจะให้อยู่ในสังกัดวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามนี้หรือไม่ หากคณะกรรมการสงฆ์ของวัดฯ มีมติเช่นไร ก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

๓.๒ การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร

การปกครองดูแลพระภิกษุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระนวกภิกษุและสามเณรให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยที่ดี ให้อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ด้วยสามัคคีธรรม คือ ด้วยศีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา และ มีอัธยาศัยใจคอที่ดี ให้ใฝ่เรียนรู้ปริยัติสัทธรรม และพากเพียรปฏิบัติภาวนาธรรม ตามวัตถุประสงค์และนโยบายของวัด เป็นเรื่องยากมาก เพราะกุลบุตรผู้ที่บวชเข้ามาเป็นพระภิกษุและสามเณรนั้นมาจากต่างครอบครัว ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจ ทางการศึกษา และทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอบรมบ่มนิสัยมาแตกต่างกัน กว่าที่จะให้การอบรมบ่มนิสัยให้ได้ตามมาตรฐานของพระภิกษุสามเณรที่ดี พอที่จะให้สามารถยังประโยชน์ตนเองและประโยชน์ท่านผู้อื่นให้สำเร็จได้ดีพอสมควรนี้ จึงยากนัก

จริงอยู่ ได้มีคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของกุลบุตรผู้ที่มาขอบวชเป็นพระภิกษุสามเณรแล้วชั้นหนึ่ง แต่นั้นก็เป็นการพิจารณาแต่เพียงผิวเผินในตอนแรกที่พบกันและได้สอบถามความประพฤติปฏิบัติบางอย่างจากเจ้าตัวและจากพ่อแม่ที่จำมาฝากเท่านั้น และแม้โดยมากจะขอให้มาอยู่ที่วัดระยะเวลาหนึ่งก่อนบวช ก็ได้เห็นความประพฤติปฏิบัติส่วนหนึ่งที่ยังนับว่าผิวเผิน-ไม่ลึกซึ้งนัก

ต่อเมื่อบวชเข้ามาแล้ว ทางวัดได้จัดพระพี่เลี้ยงคอยปกครองดูแลให้คำแนะนำสั่งสอนในวัตรปฏิบัติในการร่วมอยู่ร่วมฉันและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้จัดพระวิทยากรให้การอบรมพระธรรมพระวินัยตามหลักสูตรนวกภูมิ และให้ได้รับการอบรมพระกัมมัฏฐานแล้วตลอด ๑ พรรษา จึงจะสามารถเห็นอัธยาศัยใจคอของแต่ละท่านได้ชัดเจนขึ้นว่า ท่านได้พัฒนาตนเองให้มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติดีปฏิบัติชอบขึ้นเพียงไร ในช่วงนี้จึงเป็นช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการสงฆ์ซึ่งประกอบด้วยพระสังฆาธิการของวัดจะได้คอยสังเกตดูพฤติกรรมวัตรปฏิบัติ อัธยาศัยใจคอของแต่ละท่านว่า เมื่อออกพรรษาแล้ว ท่านได้แสดงความจำนงที่จะขออยู่ต่อก็จะได้รับการพิจารณาลงมติจากคณะกรรมการสงฆ์ว่าสมควรจะได้รับให้อยู่สังกัดวัดหลวงพ่อสดฯ นี้ต่อไปหรือไม่ และก็จะได้รับการแจ้งผลการลงมติของคณะกรรมการสงฆ์ภายใน ๒-๓ วัน นับแต่วันออกพรรษา

ที่ว่าเป็นเรื่องยากอีกประการหนึ่งก็คือ **"บุคคลิกภาพ"** (Personality) **ของพระผู้ปกครอง**และ**พระพี่เลี้ยง ที่จะ "สมพงศ์"** คือ **เข้ากันได้ เป็นอุปการะ สามารถช่วยแก้ไขปรับปรุงอัธยาศัยใจคอ** และ**ความประพฤติปฏิบัติ ของพระภิกษุและสามเณร ได้ดีเพียงใด เป็นเรื่องที่สมภารเจ้าวัดหรือเจ้าอาวาสจะต้องคอยดูแล แนะนำ สั่ง สอน อย่างใกล้ชิดและภายในเวลาที่เหมาะสม ทั้งพระผู้ปกครองและพระพี่เลี้ยง ในวิธีการปกครองดูแล พระนวกภิกษุและสามเณรผู้น้องให้เหมาะสมและทั้งคอยตักเตือนพระภิกษุและสามเณรใดที่พิจารณาเห็นควรจะต้องตักเตือนสั่งสอนเองโดยตรง**

นั่นหมายความว่า **สมภารเจ้าวัดจะต้องใช้ทั้งสภาวะของความเป็นผู้นำหรือประมุขศิลป์** (Leadership) และ**ทั้งสมรรถภาพของการบริหาร** (Administrative Competence) **ซึ่งเป็นทั้งศาสตร์**และ**ศิลป์** (Science and Arts) **ปฏิบัติต่อพระภิกษุและสามเณรทั้งวัดพอสมควร ด้วยความถูกต้อง** ตามพระธรรมและพระวินัยและกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ๑ **ด้วยความเหมาะสม** กับสถานการณ์และอัธยาศัยใจคอของแต่ละบุคคล ๑ **ด้วยความบริสุทธิ์ใจ** มุ่งตรงต่อความเอื้อเฟื้อในพระธรรมพระวินัย ต่อการช่วยสร้างพระในใจคน และต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๑ **ด้วยความยุติธรรม** ไม่ลำเอียงด้วย ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ และภยาคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน (Put the Right Hands on the Right Jobs) **เป็นเรื่องสำคัญมากที่สุด ประการหนึ่ง**

เพื่อให้การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร ภายในวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าอาวาส และเพื่อฝึกวิธีการบริหารและการปกครองแก่พระภิกษุสังฆาธิการ ให้มีประสบการณ์พอที่จะทำหน้าที่สืบต่อบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคงต่อไป ข้าพเจ้าจึงได้แต่งตั้งพระภิกษุสงฆ์ให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการปกครองดูแลพระภิกษุและสามเณร ดังต่อไปนี้

ก. พระวินัยธร และ คณะอนุกรรมการวินัยธร

เพื่อให้การดูแลวัตรปฏิบัติและความประพฤติต่อกัน ตามพระวินัยและศีล และตามกฎระเบียบของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามของพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ภายในวัด และสาธุชนพุทธบริษัทผู้เข้ามาศึกษาอบรมธรรมปฏิบัติ อันเป็นโครงการหรือกิจกรรมของวัด ณ ภายนอกวัด เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และด้วยความสมัครสมานสามัคคีปรองดองกัน จึงแต่งตั้งให้

พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต เป็น "พระวินัยธร"

ทำหน้าที่ดูแล แนะนำตักเตือน และพิจารณาตัดสินปัญหาในข้อวัตรปฏิบัติ สีลาจารวัตร และความประพฤติปฏิบัติต่อกันของพระภิกษุ สามเณร อุบาสกอุบาสิกาภายในวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และของสาธุชนพุทธบริษัทที่มาเข้ารับการอบรมธรรมปฏิบัติอันเป็นโครงการหรือกิจกรรมของวัดนี้ ณ ภายนอกวัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และด้วยความสมัครสมานสามัคคีปรองดองกัน และแต่งตั้งให้

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสทุกรูป และพระอุบล สนฺตมโน เป็น "คณะอนุกรรมการวินัยธร" โดยมีพระวินัยธร เป็นประธานคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาปัญหาที่สำคัญ อันอาจจะเป็นผลเสียแก่วัดหรือแก่พระพุทธศาสนาโดยส่วนรวม แล้วนำมติความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการวินัยธรนั้นเสนอแก่เจ้าอาวาส เพื่อพิจารณาตัดสินและสั่งการต่อไป

โดยวิธีการแต่งตั้ง**พระวินัยธร**

และ **คณะอนุกรรมการวินัยธร เพื่อพิจารณาตัดสินปัญหาข้อวัตรปฏิบัติ ศีลาจารวัตร** และ **ความประพฤติปฏิบัติต่อกัน ทั้งของพระภิกษุ สามเณร อุบาสกอุบาสิกาภายในวัด และทั้งญาติโยมสาธุชนจากภายนอก ผู้มาเข้ารับการอบรมธรรมปฏิบัติที่วัด** เช่นนี้ **เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระสมภารเจ้าได้เป็นอย่างมากที่สุด** และเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหา **"ถนนทุกสายมุ่งไปสู่ กรุงโรม** All Roads Lead to Rome " **ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย**

เพราะเป็นธรรมดาของบุคคลซึ่งมีระดับภูมิธรรมต่าง ๆ กัน มีพื้นฐานในการอบรมบ่มนิสัยมาต่างกัน แม้จะเป็นผู้มีความตั้งใจมาอยู่ศึกษาปฏิบัติธรรมเพื่อขจัดขัดเกลากิเลสด้วยกัน เมื่อมาอยู่ร่วมกันชั่วคราวแม้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก็ดี หรือเป็นระยะเวลานานก็ดี ก็อาจมีปัญหาไม่เข้าใจกัน กระทบกระทั่ง

หรือขัดข้องกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ ปัญหาเช่นนี้ถ้าไม่รีบแก้ไขให้สงบระงับโดยวิธีการอันแยบคาย ย่อมจะเป็นเหตุให้เกิดความแตกร้าวในหมู่คณะและจะเป็นปัญหาลุกลามใหญ่โตก่อให้เกิดความเสียหาย เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงของหมู่คณะหรือของวัดได้มาก

จึงตกเป็นภาระหน้าที่รับผิดชอบของสมภารเจ้าวัดหรือเจ้าอาวาสจะต้องคอยพิจารณาแก้ไขระงับเหตุดังกล่าวให้สงบอยู่เสมอ คนมาอยู่ร่วมกันยิ่งมาทั้งพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ฯลฯ ปัญหาก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น จึงตกเป็นภาระหนักอยู่ที่สมภารเจ้าวัด เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกฝ่ายก็มุ่งแต่จะไปหาสมภาร อุปมาดั่งถนนทุกสายของจักรวรรดิโรมันต่างมุ่งไปสู่กรุงโรมอันเป็นนครหลวงที่ประทับของจักรพรรดิ์ ฉันใด ผู้มีปัญหาน้อยใหญ่ทั้งหลายก็มุ่งไปสู่สมภารเจ้าวัดฉันนั้น

ข้าพเจ้าผู้เป็นสมภารเจ้าวัดซึ่งจะต้องมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในการปกครอง และ**การบริหารกิจการทุกอย่างของวัด** และ**ทั้งต้องดูแลรับผิดชอบในวิชาการ ทั้งการเรียนการสอนภาคปริยัติ** กับ**ทั้งการให้การศึกษาอบรมและเผยแพร่ธรรมภาคปฏิบัติอีกมากมายหลายด้าน จึงต้องมี "เขตปะทะ** (Buffer Zone)"**ไว้ช่วยรับหน้าก่อน**หรือมี "**เขตกลั่นกรอง** (Filter Zone)" **ไว้ช่วยกลั่นกรองปัญหาเสียชั้นหนึ่งก่อน ก่อนที่จะให้ถึงสมภารหรือเจ้าอาวาสซึ่งมีภาระหนักมากอยู่แล้ว เพื่อให้ช่วยแบ่งเบาภาระปัญหา** ดังที่กล่าวข้างต้น

มิฉะนั้นแล้ว สมภารเจ้าวัดจะต้องมีปัญหายุ่งยากใจให้ต้องพิจารณาแก้ไขเองจากทุกด้าน จนจะหาเวลาพักผ่อนและที่จะปฏิบัติกิจที่สำคัญ ได้แก่ การเรียนการสอนภาคปริยัติ การปฏิบัติเองและการให้การศึกษาอบรมในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา และการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติ **อันเป็นแก่นสารสาระสำคัญของชีวิตที่แท้จริงของพระภิกษุแทบจะไม่มีเอาเสียเลย การปฏิบัติและการสืบบวร พระพุทธศาสนาเพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านผู้อื่นก็ย่อมจะไม่สำเร็จตามควร**

เพราะเหตุนี้ **การมีเขตปะทะไว้รับหน้าก่อน หรือมีเขตกลั่นกรองปัญหาเสียชั้นหนึ่งก่อนจะถึงสมภารเจ้าวัด จึงมีความจำเป็นมากสำหรับผู้บริหารงานวัด** ด้วยประการฉะนี้

■ ■ ■ ■

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ศีลข้อ ๔

โดย

ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์*

คำ (word) นั่นเองที่ใช้สำหรับสื่อสารความคิดระหว่างมนุษย์ไม่ว่าจะพูดออกมาเขียนลงกระดาษ ใช้มือและแขนใบ้ หรือจะใช้อำนาจอ่านใจผู้อื่นก็ตาม คนเราได้สร้างคำต่าง ๆ ขึ้นและให้ความหมายกับมัน สร้างภาษาที่แตกต่างกันสร้างคำเคารพที่มักจะพูดกับผู้ที่มีบุญคุณกับเราและคำดูหมิ่นที่ถูกสร้างให้เป็นคำที่เสียดสีเบียดเบียนผู้อื่น คำนั้นจะมีประโยชน์กับเราใช้มันให้ถูกแต่จะให้โทษถ้าเราใช้มันผิด ๆ ครับ

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาธิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบทคือเว้นจากการพูดเท็จ (ศีลข้อ ๔) หลวงปู่สด หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านว่าศีลข้อนี้มีเงื่อนไข ๔ ประการครับคือ ๑ เป็นเรื่องที่ไม่เป็นจริงหรือไม่มีจริง ๒ จงใจพูดเรื่องที่ผิดจากความจริง ๓ พูดคำนั้นออกไป ๔ ผู้ฟังเข้าใจความหมายเหมือนอย่างที่พูดออกไป เพื่อหลอกลวงผู้อื่นให้หลงเข้าใจผิด บางคนกลัวว่าบอกไปแล้วจะทำให้ตนเองเป็นทุกข์ และบางคนถึงกับจงใจหลอกทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ การพูดโกหกไม่ว่าสาเหตุใดนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีหมดครับ แม้กระทั่งโกหกกลัวว่าเขาจะเป็นทุกข์ (white lies) ก็ไม่ดีเหมือนกันครับ เพราะเช่นถ้าเราไปโกหกว่าเขาแต่งชุดสวย

นักเรียนชั้น ๓ โรงเรียน Winchester Coiiege, Winchester, England

ทั้ง ๆ ที่ชุดนั้นน่าเกลียด เขาก็จะคิดว่าชุดของเขาสวย เลยแต่งชุดที่น่าเกลียดเช่นนั้นไปเรื่อย ๆ เดินออกนอกบ้านเป็นที่ขายหน้า ถูกผู้อื่นนินทา การกระทำนี้ เมื่อเขาทราบภายหลังว่าไม่เป็นจริงก็จะทำให้เขาโกหกเรา แทนที่เขายินดีกับเราซะอีก

ไม่ใช่การพูดเท็จอย่างเดียวที่เป็นความหมายของศีลข้อนี้ แต่ที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในสัพพลหุสสูตรว่าข้อนี้กินความถึงการพูดส่อเสียด พูดหยาบ และพูดเพ้อเจ้อด้วยครับ แทนที่จะโกหกหรือจะพูดจาด่าว่าถ้าเราเตือนเขาดี ๆ ก็ไม่ผิดตรงไหน ถ้าไม่อยากเตือนก็ไม่ต้องไปบอกอะไร ที่เราไม่บอกอะไรเขาก็อาจจะทำให้เขามีสติรู้สึกถึงความจริงก็ได้ ศีลทุกข้อเป็นข้อห้ามนำทุกข์มาสู่ตนทั้งนั้นครับ ทุกข์ที่ได้รับจากการผิดศีลข้อนี้คือ จะไม่มีใครเชื่อถือ จะสูญเสียความเชื่อมั่นจากผู้อื่น จะนำไปสู่การสูญเสียความเป็นเพื่อน ความรัก ความเคารพ ต่าง ๆ นานา และอาจจะทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ครับ พระศาสดาทรงแสดงโทษว่าเป็นทางไปให้เกิดในนรกในกำเนิดดิรัจฉานและเปรตวิสัย เมื่อเกิดเป็นคนแล้วที่พูดปดจะถูกกล่าวหา ที่พูดคำหยาบจะได้ยินแต่คำอัปมงคลส่วนผู้ที่รักษาศีลข้อนี้ได้ จะมีคำพูดที่น่าเชื่อถือ (ดีสำหรับเป็นผู้นำ) มีเสียงไพเราะและไม่มีกลิ่นปาก เป็นต้น จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายสมัยนี้ก็มาจากการทะเลาะวิวาท พูดส่อเสียดกระทบกระแทกให้แตกแยกกันทั้งนั้นเลยพูดความจริงหรือเตือนดี ๆ นั้นดีกว่า ที่ไปหลอกลวงให้เขาหลงหรือใช้คำพูดเป็นหอกทิ่มแทงกันเยอะครับ มันสะใจแป๊ปเดียวเท่านั้น แต่เดี๋ยวก็มีทุกข์ตามมาอีกหลายเท่า หลวงพ่อสดท่านได้เล่านิทานในหนังสือ "กรรม" จากพระไตรปิฎกซึ่งเกี่ยวกับผลกรรมที่ได้รับจากการ "ปากเสีย" ท่านเล่าว่า

ในอดีตกาล ในศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงนามว่ากัสสปะได้มีภิกษุรูปหนึ่ง ผู้สำรวมทางกาย แต่ไม่สำรวมวาจา ด่าบริภาษภิกษุทั้งหลายมรณภาพแล้วได้ไปบังเกิดในนรก ไหม้ในนรกนั้นแล้วสิ้นพุทธันดรหนึ่งจุติจากนรกนั้นแล้ว ในพุทธปบาทกาลนี้บังเกิดเป็นเปรต ถูกความหิวกระหาย ครอบงำด้วยเศษวิบากของกรรมนั่นแล ณ เชิงเขาคิชฌกูฏใกล้กรุงราชคฤห์

ร่างของเปรตนั้นได้มีสีเหมือนทองคำ แต่หน้าของเปรตนั้นเหมือนหน้าสุกร ท่านพระนารทะ อยู่ที่เขาคิชฌกูฏ ชำระร่างกายแต่เช้าตรู่ ไปบินฑบาตยังกรุงราชคฤห์ พบเปรตนั้นในระหว่างทาง เมื่อถามถึงกรรม

ที่เปรตนั้นทำท่านจึงกล่าวคาถาว่า

"กายของท่านล้วนมีสีดุจทองคำ รัศมีกายของท่านสว่างไสวไปทั่วทุกทิศแต่หน้าของท่านเหมือนสุกรเมื่อก่อนท่านทำกรรมอะไรไว้

เปรตฟังพระเถระถามถึงกรรมที่ตนทำอย่างนี้ เมื่อตอบด้วยคาถา จึงกล่าวว่า

"ข้าแต่ท่านนารทะ เมื่อก่อนข้าพเจ้าได้สำรวมกาย แต่ไม่สำรวมวาจา เพราะเหตุนั้น รัศมีกายและหน้าของข้าพเจ้า จึงเป็นเช่นกับที่ท่านเห็นอยู่นั้น"

เปรตถูกพระเถระถามอย่างนี้ครั้นแก้คำถามนั้นแล้ว เมื่อจะทำความนั้นแหละให้เป็นเหตุตักเตือนพระเถระ จึงกล่าวคาถาว่า

"ข้าแต่ท่านพระนารทะ เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าขอกล่าวแก่ท่านสรีระของข้าพเจ้า ท่านเห็นเองแล้ว ขอท่านอย่าได้ทำบาปด้วยปาก อย่าให้หน้าสุกรเกิดมีแก่ท่านท่านเลย

ท่านพระนารทะ เที่ยวบินฑบาตในกรุงราชคฤห์กลับจากบินฑบาต ภายหลังฉันภัตตาหารแล้วได้กราบทูลเนื้อความนั้นกับพระศาสดา ซึ่งประทับนั่งท่ามกลางบริษัท ๔

พระศาสดาตรัสว่า

"นารทะ! เมื่อก่อนเราได้เห็นสัตว์นั้นแล้ว"

เมื่อทรงประกาศโทษอันน่าต่ำทรามโดยการอาการเป็นเอนกซึ่งอาศัยวจีทุจริต และอานิสงส์อันเกี่ยวด้วยวจีสุจริต จึงทรงแสดงธรรมเทศนานั้น ได้มีประโยชน์แก่บริษัทผู้ถึงพร้อมแล้ว

การพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบคาย และพูดเพ้อเจ้อเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งนั้นครับ โปรดขอให้ทุกท่านถือศีลข้อนี้และข้ออื่น ๆ อย่างแคร่งครัด แล้วผมขอให้ทุกท่านบริจาคทาน และเจริญภาวนาอย่างที่หลวงปู่สดท่านบอกไว้ ชีวิตท่านจะมีความสุขขึ้นมากครับ

■ ■ ■ ■

Sighing softly.....

Some people now a day neglect right and wrong,u
They think think there is on definite moraliy.
When I looked into their eyes, I see false view
Of violence, sex, drugs and villainy.

So I sit there,trying my best to be strong.
I tried much to have calmness and equanimity.
Because I knew how ever I try,
I cannot break through their impurity.

P.Cholvijarn
Winchester College Winchester
England

หลวงพ่อองค์ตื้อ

โดย

เทียมบุญ

ประสบการณ์ที่ผมได้นำมาเล่าต่อไปนี้ เป็นประสบการณ์ที่ได้จากพระผู้ทรงคุณธรรมรูปหนึ่งได้กรุณานำมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นเครื่องประเทืองปัญญาและฉลองศรัทธาในการศึกษาปฏิบัติธรรม และแสดงให้เห็นว่า **การสร้างบุญบารมีนั้นมิใช่จะมีอยู่เฉพาะชาวมนุษย์เท่านั้น** เหล่าเทพยดาก็ขวนขวายใฝ่ธรรมเช่นกัน

เรื่องมีอยู่ว่า ที่อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ มีครูสุภาพสตรีคนหนึ่งสอนอยู่โรงเรียนประจำหมู่บ้าน ขอสมมตินามว่า**คุณครูโคมฉาย** คุณครูจำได้ว่าเมื่อสมัยยังเป็นเด็กอยู่อายุได้ประมาณ ๘ ขวบ ก็เห็นดวงแก้วปรากฏอยู่ที่กลางท้องแล้ว ต่อมาเมื่อเรียนจบชั้นมัธยม ก็ได้เลือกเรียนต่ออาชีพครูและได้กลับมาสอนในภูมิลำเนาของตนในหมู่บ้านที่คุณครูคนนี้อยู่ ไม่ไกลจากหมู่บ้านที่มีวัดเก่าแก่อายุนับพันปี (ตามหลักฐานที่แจ้งไว้อายุประมาณ ๑,๓๐๐ ปี) มีพระพุทธรูปเก่าแก่อยู่ชื่อว่า "**หลวงพ่อองค์ตื้อ**" ซึ่งตามความเข้าใจของพระอาจารย์ที่เล่าเรื่องนี้สันนิษฐานว่ามีรุกขเทวดาที่ปกปักษ์รักษาพระพุทธรูปอยู่ รุกขเทวดานี้ก็ได้เข้าไปสิงร่างของคุณครูโคมฉาย หรือที่เรานิยมเรียกกันว่าเป็นร่างทรง เมื่อเวลาเข้าทรง ครูโคมฉายมักจะพูดไปต่าง ๆ นานา ในเรื่องที่ไม่เคยพูด พูดในเรื่องที่ไม่เคยรู้ นอกจากนี้ถ้ามีคนในหมู่บ้านเจ็บไข้ได้ป่วย ก็จะทำน้ำมนต์รักษาหรือบอกยาสมุนไพรให้ เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่ามีผู้หายจากโรคภัยไข้เจ็บหลายราย นอกจากนี้ก็บอกเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตจนเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านแถวนั้นครูโคมฉายทำหน้าที่เป็นร่างทรงของหลวงพ่อ

องค์ตื้อมานานนับ ๑๐ ปี โดยที่หลวงพ่อองค์ตื้อไม่ได้ทำร้ายครูโคมฉายแต่ประการใด จนอยู่มาวันหนึ่ง มีพระปฏิบัติได้ธุดงค์มาพักในถ้ำไม่ไกลจากหมู่บ้าน พระองค์นี้ท่านปฏิบัติได้ถึงธรรมกายในขณะที่ท่านปฏิบัติธรรมอยู่ ก็ปรากฏเห็นหลวงพ่อองค์ตื้อปรากฏในสมาธิ มาขอนิมนต์ให้พระท่านไปจำพรรษาที่หลวงพ่อองค์ตื้อเพื่อไปสอนธรรมะ ต่อมาพระองค์นั้นท่านก็ได้ออกเดินทางไปตามที่ได้รับนิมนต์ โดยถามหาทางไปวัดดังกล่าวจากวัดชาวบ้านเมื่อพระท่านไปถึงวัดก็ได้เดินสำรวจสถานที่ก็พบพระพุทธรูปตามที่เห็นในสมาธิเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นองค์ใหญ่หน้าตักประมาณ ๒ วาเศษ สูง ๒-๓ วา ข้าง ๆ มีเจดีย์เก่า ๆ อยู่พระธุดงค์ ท่านจึงได้เข้าไปหาพระเจ้าอาวาสซึ่งทั้งวัดก็มีอยู่องค์เดียวขอปักกลดพักอาศัยโดยเลือกทำเลที่อยู่ใกล้ ๆ พระพุทธรูปหลวงพ่อองค์ตื้อนั้น ภายหลังจากที่ได้ปัดกวาดทำความสะอาดรอบกลดและรอบ ๆ พระพุทธรูปหลวงพ่อองค์ตื้อแล้ว ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณบ่าย ๔ โมงเย็น ปรากฏว่ามีชาวบ้านเหมารถสองแถวกันมา ๓-๔ คัน มีญาติโยมประมาณ ๔๐-๕๐ คน จุดประสงค์ของชาวบ้านที่มาก็เพื่อมากราบพระธุดงค์องค์นั้น พระธุดงค์มีความสงสัยจึงถามชาวบ้านว่ามาทำไมและใครบอกให้มา ชาวบ้านจึงเล่าให้ฟังว่าหลวงพ่อองค์ตื้อที่เข้าร่างทรงของครูโคมฉายบอกให้มาที่วัดของหลวงพ่อองค์ตื้อ ตอนนี้มีพระอาจารย์มาแล้วให้มาศึกษาธรรมกับพระอาจารย์จะได้ก้าวหน้ากันจึงเป็นเหตุให้ชาวบ้านยกขบวนมา พระท่านก็เลยสอนธรรมปฏิบัติ ให้รู้จักศูนย์กลางกายและศูนย์กลางดวงก็มีสาธุชนปฏิบัติได้ผลดี โดยเฉพาะครูโคมฉายก็ปฏิบัติด้วยจากดวงที่เคยเห็นอยู่ในสมัยเป็นเด็กก็เข้าสู่ศูนย์กลางกาย ละจากกายที่หยาบเข้าสู่กายที่ละเอียดกว่าละเอียดเข้าไปใช้เวลาไม่เกินครึ่งชั่วโมงก็เข้าถึงธรรมกาย ครูโคมฉายเมื่อปฏิบัติถึงธรรมกายแล้วตั้งแต่นั้นมาหลวงพ่อองค์ตื้อก็ไม่มาเข้าทรงอีกเลย

เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องของเทพยดาผู้มีสัมมาทิฏฐิ ใฝ่ในกุศลผลบุญได้อาศัยครูประชาบาลที่มีพื้นฐานจิตใจดีเป็นที่สร้างบุญบารมี ในโลกมนุษย์ จนกระทั่งเวลาอันสมควรที่ครูคนนี้จะได้เข้าถึงธรรมจึงได้ชักชวนให้มาพบกับพระที่ท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแนะนำให้เข้าถึงธรรมและเป็นกำลังในการเผยแพร่ธรรมต่อไป

■ ■ ■ ■

สร้างคนรักษาธรรม

สถิติพระภิกษุ–สามเณร
วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม (ได้รับการตั้งเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔)
มีพระภิกษุ ๗๖ รูป สามเณร ๒๓ รูป รวม ๙๙ รูป
อยู่จำพรรษา ปีพ.ศ. ๒๕๔๐ นี้ แยกตามประเภทต่าง ๆ

พระภิกษุ สามเณร แยกประเภทตามฐานะการศึกษาบาลี							
แยกตามภูมิพระภิกษุ (อายุพรรษา)	รวม	เปรียญเอก สำเร็จชั้น (ป.ธ.๗)	เปรียญโท สำเร็จชั้น (ป.ธ.๔-๖)	เปรียญตรี สำเร็จชั้น (ป.ธ.๓)	สำเร็จชั้นประโยค ๑-๒	กำลังเรียนชั้นบาลีไวยากรณ์และประโยค ๑-๒	ยังไม่ได้เรียน
พระเถระ (พ้นพรรษา ๑๐)	๖	๒	๒	๑	๑	-	-
พระมัชฌิมะ (พ้นพรรษา ๕-๙)	๙	-	๑	๖	๑	๑	-
พระนวกะ (พ้นพรรษา ๑-๔)	๓๒	๑	๔	๕	๖	๑๔	๒
พระนวกะ (ผู้บวชใหม่ปีนี้)	๒๙	-	-	-	๒	๓	๒๔
สามเณร (พ้นพรรษา ๑๐)	๒๓	-	๒	๑	-	๑๒	๘
รวม	**๙๙**	**๓**	**๙**	**๑๓**	**๑๐**	**๓๐**	**๓๔**
		สำเร็จชั้น ป.ธ. ๗	สำเร็จชั้น ป.ธ. ๖	สำเร็จชั้น ป.ธ. ๓			
เฉพาะพระสังฆาธิการ	๖	๒	๒	๑	๑	-	-

สรุปผลการฝึกอบรมพระกัมมัฏฐาน แก่สาธุชนรวมทุกภาค
ของ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
ระหว่าง เดือน มกราคม-มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐

กรุงเทพฯ และภาคกลาง

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน ประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของ ผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอก วัดหลวงพ่อสดฯ)
● วัดสระเกศฯ ●				
ทุกวันอาทิตย์	พระภิกษุ สามเณรและญาติโยม สาธุชนทั่วไป	๒๕๐	สนง. มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชา ธรรมกาย วัดสระเกศฯ	ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ
ทุกวันจันทร์ และวันพฤหัส	ญาติโยมทั่วไป	๕๐	สนง. มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชา ธรรมกาย วัดสระเกศฯ	ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ
๒, ๙, ๑๖, ๒๓ ๓๐ มค. ๔๐	พนักงานธนาคาร	๕๐-๗๐	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)
๖, ๑๓, ๒๐ ๒๗ กพ.๔๐	พนักงานธนาคาร	๕๕-๗๕	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)
๑๓, ๒๐, ๒๔ มีค. ๔๐	พนักงานธนาคาร	๖๐-๗๐	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)
๓, ๑๐, ๒๔ เมย. ๔๐	พนักงานธนาคาร	๕๕-๖๕	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)
๑๕, ๒๙ พค. ๔๐	พนักงานธนาคาร	๖๐-๖๕	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)
๕, ๑๒, ๑๙, ๒๖ มิย. ๔๐	พนักงานธนาคาร	๖๐-๗๐	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (สนง.ใหญ่)

● วัดหลวงพ่อสดฯ ●

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน ประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของ ผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอก วัดหลวงพ่อสดฯ)
ทุกวันเสาร์ ต้นเดือน	พระภิกษุ สามเณรและญาติโยม สาธุชนทั่วไป	๒๗๕	วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑๕-๑๗ มค. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษาพยาบาล ปี ๔	๗๐	วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี-จักรีรัชฯ จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๓ กพ. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษา คณะครุศาสตร์ ปี ๑	๕๔	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๓-๙ มีค. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษาพยาบาล ปี ๓	๑๐๐	วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี-จักรีรัช จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑๑ มีค. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยมต้น	๑๕๐	ร.ร.ธีรศาสตร์ ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑๓-๑๕ มีค. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษาอาชีวศึกษา	๖๓	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี

โครงการอบรมภาคฤดูร้อน

๑-๑๕ เม.ย. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษาเทคนิค	๒๕	วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๒๕	ร.ร.รัฐราษฎร์อุปถัมภ์ อ.เมือง จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๑๐	ร.ร.ท่ามะกาวิทยาคม อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๒๐	ร.ร.วัดตะคร้ำเอน อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๔๒	ร.ร.วัดสระเกศ กรุงเทพฯ	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๒๕	ร.ร.อัสสัมชัน สำโรง จ.สมุทรปราการ	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี

๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๓๐	ร.ร.ธีรศาสตร์ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	นักเรียนชั้นประถม-มัธยม	๔๕	เยาวชนจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป (บวชสามเณร)	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๒๕	ร.ร.สุไหงโก-ลก อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๒๓ เม.ย. ๔๐	นักเรียน นักศึกษา ชั้นมัธยม-อาชีวศึกษา และบุคคลทั่วไป	๕๐	เยาวชนหญิงจากโรงเรียนทั่ว ๆ ไป (บวชเนกขัมม-จาริณี)	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๓-๙ เม.ย. ๔๐	คณะอาจารย์ นักศึกษา ชั้นอาชีวศึกษา	๑๒๐	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จ.เพชรบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑-๑๕ พ.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร, อุบาสก อุบาสิกา สาธุชน	๔๗๙	ผู้อบรมพระกัมมัฏฐานจากทั่วประเทศ รุ่นที่ ๓๓	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑๙-๒๑ พ.ค. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นมัธยม	๕๐	ร.ร.วัดโพรงมะเดื่อ จ.นครปฐม	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๒๕-๓๑ พ.ค. ๔๐	ข้าราชการครู ในเขตการศึกษา ๑ และเขต ๕	๔๗	คณะครู ในเขตการศึกษา๑, ๕ (รวม ๑๑ จังหวัด)	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๖ มิ.ย. ๔๐ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นประถม	๖๐๐	ร.ร.ดำเนินวิทยา อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๑๓-๑๕ มิ.ย. ๔๐	นักศึกษาพยาบาล ปริญญาตรี	๑๓๐	วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี จักรรัช จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี
๔ ก.ค. ๔๐ เม.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นประถม	๖๐๐	ร.ร.ดำเนินวิทยา อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรม-กายาราม จ.ราชบุรี

● ราชบุรี ●

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวนประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอกวัดหลวงพ่อสดฯ)
๒๒-๒๓ ม.ค. ๔๐	ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี รุ่น ๑	๖๐	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี	อาคารแคสเติลฮิล คันทรีคลับ จ.ราชบุรี
๑๑ ก.พ. ๔๐	ครู-นักเรียนชั้นประถม	๖๐๐	ร.ร.ดำเนินวิทยา อ.ดำเนิสะดวก	ร.ร.ดำเนินวิทยา
๑๒-๑๓ ก.พ. ๔๐	ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี รุ่น ๒	๖๐	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี	อาคารแคสเติลฮิล คันทรีคลับ จ.ราชบุรี

๑๙-๒๐ ก.พ. ๔๐	ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี รุ่น ๓	๖๐	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ราชบุรี	อาคารแคสเติลฮิล คันทรีคลับ จ.ราชบุรี
๒๖ มิ.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นประถม	๒๕๐	ร.ร.วันทามารีอา อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี	ร.ร.วันทามารีอา จ.ราชบุรี
๒๖ มิ.ย. ๔๐	คณะครู นักเรียน ชั้นประถม-มัธยม	๕๐๐	ร.ร.ดอนคลังวิทยา อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชุบรี	ร.ร.ดอนคลังวิทยา จ.ราชบุรี

● จังหวัดอื่น ๆ ●

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวนประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอกวัดหลวงพ่อสดฯ)
๑๗-๒๔ ก.พ. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๖๒	วัดยางทอง ต.บางเจ้าฉ่า อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง	วัดยางทอง จ.อ่างทอง
๒๐-๒๗ เม.ย. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๑๑๗	วัดบ้านทึง อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี	วัดบ้านทึง จ.สุพรรณบุรี
๒๑-๒๒ พ.ค. ๔๐	ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เพชรบุรี	๕๐	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เพชรบุรี	แก่งกระจานคันทรีคลับ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี
๒๕-๒๘ พ.ค. ๔๐	ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หลายจังหวัด	๘๐	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหลายจังหวัด (จัดโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม)	ริเวอร์แคว วิลเลจ โฮเตล จ.กาญจนบุรี

ภาคเหนือ

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวนประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอกวัดหลวงพ่อสดฯ)
๙-๑๒ มิ.ย. ๔๐	อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชน	๗๐	วัดดงป่างิ้ว ต.มะขุนหวาน อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	วัดดงป่างิ้ว ต.มะขุนหวาน จ.เชียงใหม่
๑๑-๑๒ มิ.ย. ๔๐	นักเรียนมัธยม	๕๐	ร.ร.สันป่าตองวิทยาคม อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	วัดดงป่างิ้ว อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวนประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอก วัดหลวงพ่อสดฯ)
๒๖ ธ.ค. ๓๙-๑ ม.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๔๙	วัดหนองหมู อ.บึงกาฬ จ.หนองคาย	วัดหนองหมู จ.หนองคาย
๗-๑๑ มี.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๗๕	วัดเกาะวาลุการาม ต.โจดหนองแก อ.พล จ.ขอนแก่น	วัดเกาะวาลุการาม จ.ขอนแก่น
๑๒-๑๖ มี.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๗๖	วัดดาวเรือง ต.หนองเม็ก อ.หนองหาน จ.อุดรธานี	วัดดาวเรือง จ.อุดรธานี
๑๒-๑๗ มี.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๗๓	วัดบูรพาภิรมย์ ต.สะแบง อ.หนองหาน จ.อุดรธานี	วัดบูรพาภิรมย์ จ.อุดรธานี
๑๔-๒๒ มี.ค. ๔๐	อุบาสก อุบาสิกา	๔๕	วัดสังฆนิมิตร ต.เก่ากลอย อ.นากลาง จ.หนองบัวลำภู	วัดสังฆนิมิตร จ.หนองบัวลำภู
๒๓-๒๖ มี.ค. ๔๐	สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๔๖	วัดศิลาอาสน์ อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู	วัดศิลาอาสน์ จ.หนองบัวลำภู
๑๔-๒๙ เม.ย. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา	๑๖๔	วัดหนองยายพิมพ์ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์	วัดหนองยายพิมพ์ จ.บุรีรัมย์

ภาคใต้

วัน เดือน ปี ที่อบรม	ประเภทบุคคล ผู้เข้ารับการอบรม	จำนวนประมาณ	วัด/หน่วย/สถาบันของผู้รับการอบรม	สถานที่ให้การอบรม (ภายใน/ภายนอก วัดหลวงพ่อสดฯ)
๑๖-๒๒ พ.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร และญาติโยม	๓๔	สำนักวิปัสสนาเทพขจรจิตรอุทิศสามัคคีธรรม อ.เมือง จ.ภูเก็ต	สำนักวิปัสสนาเทพขจรจิตรอุทิศสามัคคีธรรม จ.ภูเก็ต
๒๔-๓๐ พ.ค. ๔๐	พระภิกษุ สามเณร และญาติโยม	๓๘	วัดชัยชนะสงคราม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	วัดชัยชนะสงคราม จ.สงขลา
๒๖-๒๙ พ.ค. ๔๐	นักเรียนชั้นมัธยม	๒๐๗	ร.ร.หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ร.ร.หาดใหญ่รัฐประชา-สรรค์ จ.สงขลา
๓๐-พ.ค. - ๑ มิ.ย. ๔๐	นักเรียน ชั้นมัธยม	๒๕๐	ร.ร.สุไหงโก-ลก อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส	ร.ร.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส

ผ้าป่าสามัคคีวันวิสาขะทอด ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี วันอังคารที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๐

เจ้าภาพรายบุคคล ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

คุณจำนงค์-นงลักษณ์-ณัฏฐชัย พัดเอี่ยม	๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท
คุณนพมงคล-ลัดดา เสนาจักร์	๑๓,๗๕๐.๐๐ บาท
คุณวรพจน์ สถิตสุขสมบูรณ์	๑๒,๐๐๐.๐๐ บาท
คุณประเสริฐ-มัณฑนา มณีโรจน์	๑๑,๓๐๐.๐๐ บาท
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช และครอบครัว	๑๐,๑๐๐.๐๐ บาท
คุณวิชยา-หรรษา-ฉัตรชยา วัฒนานุกิจ	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท
คุณพิชัย-นงคราญ อัชรางกูร และครอบครัว	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท
รศ.ถาวร-พรรณี สุทธิพงศ์	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท
WALTER TROELSEN	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท
คุณศักดิ์ศิลป์-สุภรณ์ สุขะจาติ	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท
คุณประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล	๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท

เจ้าภาพผู้นำบุญ ตั้งแต่ ๗,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

หลวงพระพระภาวนาโกศลเถร และคณะศิษย์	๒๗,๙๕๐.๐๐ บาท
พระสอง ขนฺติสุโต และคณะ	๑๔,๕๔๙.๐๐ บาท
สามเณรเดชาธร น้อยพานิช และคณะ	๑๔,๙๑๐.๐๐ บาท
ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) และลูกค้าของธนาคาร	๕๓๓,๕๘๒.๐๐ บาท
คุณธนภร ตรีนุชจรัสกุล และคณะ	๗๓,๗๑๓.๐๐ บาท
คณะศิษย์หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล	๖๖,๑๖๘.๕๐ บาท

คุณพิม อย่างธารา และคณะ	๓๙,๒๘๐.๐๐	บาท
คุณวิรุฬห์-โกสุม เกรอต และคณะ	๓๗,๔๒๗.๐๐	บาท
คุณสุพล ฝอยหิรัญ และคณะ	๓๐,๑๐๐.๐๐	บาท
คุณบุษดี พานิชเจริญผล และคณะ	๒๗,๒๙๐.๐๐	บาท
พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์ และคณะ	๒๖,๔๐๐.๐๐	บาท
พล.ร.ท.ชนินทร์-ไพเราะ รินทกุล และคณะ	๒๖,๒๐๐.๐๐	บาท
ห.จ.ก.รุ่งจรัสแสงการไฟฟ้า และคณะ	๒๐,๓๒๐.๐๐	บาท
นายแพทย์โสภณ-สุขใจ พานิชพันธ์ และคณะ	๑๖,๗๙๐.๐๐	บาท
พล.ต.พินิจ-อาจารย์จินดา ศุขสายชล และคณะ	๑๖,๐๐๓.๐๐	บาท
จ.ส.อ.เจริญ-ภัทรภร ปิริบัณฑิต และคณะ	๑๕,๘๐๐.๐๐	บาท
อาจารย์อุดม-อาจารย์สุดา ตรีชั้น และคณะ	๑๔,๓๒๗.๐๐	บาท
คุณสุวิชญ โรจนวานิช และคณะ	๑๒,๗๙๐.๐๐	บาท
คุณพวงแก้ว ศุขวัฒนะกุล และคณะ	๑๒,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณวัลลภ พัฒนวิจิตร และคณะ	๑๒,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณสำรวม-สาย เมธีปัญญากุล และคณะ	๑๒,๐๐๐.๐๐	บาท
คณะมงคลอภิธรรม	๑๑,๓๔๘.๐๐	บาท
อาจารย์พยุง ทองกัญญา และคณะ	๑๐,๕๐๐.๐๐	บาท
คุณสุวิทย์-สุวรรณา เลิศวิชชุหัตถ์ และคณะ	๑๐,๐๐๕.๐๐	บาท
ภ.ญ.เพ็ญงาม อรุณไพโรจน์ และคณะ	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณชาย-มาริษา ศรหิรัญ และคณะ	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณดวงกมล สุริยาวงษ์ และคณะ	๗,๗๔๐.๐๐	บาท
พ.อ.(พิเศษ)สนิท-ประไพ สุกกรี และคณะ	๗,๐๐๐.๐๐	บาท
สาธุชนผู้มีจิตศรัทธารายย่อย	๒๐๕,๐๙๔.๒๕	บาท

ในนามคณะสงฆ์วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ขออนุโมทนาต่อท่านทานบดีทั้งหลาย
ทั้งที่ประกาศนามและไม่ประกาศนามทุกท่าน

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง
รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ		ผู้รับ
คุณกิมล้วน แซ่เจี่ย	ถวาย	พระพรหมจริยาจารย์ วัดเบญจมบพิตร ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
คุณนวลน้อย สุทธิพงษ์	ถวาย	พระธรรมกิตติโสภณ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร ป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
คุณสุทธิพร สัจพันโรจน์	ถวาย	พระพิศาลญาณวงศ์ วัดปากน้ำ (ประชาสัมพันธ์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณนงลักษณ์ พัดเอี่ยม	ถวาย	พระมหาประนอม กิตติปญฺโญ วัดปากน้ำ (ตึกมงคลเทพมุนี) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
จ.ส.อ.เจริญ-ภัทรภร ปิริบัณฑิต และครอบครัว	ถวาย	พระมหาสุขคำ สิริมงฺคโล วัดปากน้ำ (คณะเนกขัมม์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
คุณจำนงค์ พัดเอี่ยม	ถวาย	พระมหายุทธนา ปริชาโน วัดปากน้ำ (ตึกพิพัฒน์ธรรคณี) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณณัฏฐชัย พัดเอี่ยม	ถวาย	พระมหาประดิษฐ์ สุเนตโต วัดปากน้ำ (ประชาสัมพันธ์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณเพ็ญโพยม ธนวิโรจน์กุล	ถวาย	พระครูปลัดสุวัฒนศีลคุณ วัดปากน้ำ (ตึกศรีบุญยรัตน์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

คุณวงจันทร์ ฌานวังศะ	ถวาย	พระครูประภัศร์กิจจานุกิจ วัดปากน้ำ (ห้องสมุดมงคลสิริ) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณเช้า เซี่ยงอึ่ง	ถวาย	พระครูภาวนานุวัตร วัดปากน้ำ (คณะเนกขัมม์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
ด.ช.จักรชัย ต้นรัศมี	ถวาย	พระครูธรรมธณพิชัย วัดปากน้ำ (ตึกสังเวคานุสรณ์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณกฤษณา ศรีคำ	ถวาย	พระมหาสำรวย จารุวณฺโณ วัดปากน้ำ (คณะเนกขัมม์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณทำนุ วีระอำไพพงศ์	ถวาย	พระมหาพยุง ปวฑฺฒนธมฺโม วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร ป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
คุณวีรยา วงศ์ชัยชาญ	ถวาย	พระหยี่วเหา ผุฏฐธมฺโม วัดปากน้ำ (คณะเนกขัมม์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณจรัศศรี เข็มทอง	ถวาย	พระสันต์ ทิพฺพสนฺโต วัดปากน้ำ(ตึกวิเศษธรรมกาย) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
คุณกนกพร สัจพันโรจน์	ถวาย	พระอาจารย์มหาสุบิน ธีรวํโส วัดปากน้ำ (ตึกมงคลเทพมุนี) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
ดร.บุญมี อย่างธารา	ถวาย	พระสุนทรกิจจาภิวัฒน์ วัดปากน้ำ (โรงเรียนพระปริยัติธรรมภาวนานุสรณ์) ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม)
ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘

ตอบปัญหาธรรม

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖
เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

คณะครูจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑ และเขตการศึกษา ๕ ผู้ได้มาเข้ารับการอบรมธรรมปฏิบัติ (ศีล สมาธิ ปัญญา) ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ระหว่างวันที่ ๒๕-๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ถามปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

● **ถาม** ขอกราบนมัสการและขอความเมตตาจากหลวงพ่อช่วยตอบปัญหาด้วยค่ะ ดิฉันเคยปฏิบัติเจริญภาวนาธรรมใน**สายอื่น**ที่สอนให้ปล่อยวางจากสิ่งต่าง ๆ แม้เพียง**ตัวตน**ของเรา ก็ไม่ให้**การพิจารณาดูสังขารในสติปัฏฐาน ๔ แม้เพียงนิมิต ก็ไม่ให้เอาเป็นอารมณ์**หรือ**ยึดติด** แต่เมื่อเข้ามาปฏิบัติ ณ สถานที่แห่งนี้ **กลับตรงกันข้าม** แม้เพียงเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ให้มาก็มีข้อความเป็นโดยนัยลักษณะเดียวกัน อย่างนี้จะไม่เป็นการสอนให้**ยึดมั่นถือมั่น**หรือค่ะ เช่น ในหนังสือหลักการเจริญภาวนา (เล่มสีฟ้า) หน้า ๒๒ ระหว่างบรรทัดที่ ๑ ถึงบรรทัดที่ ๑๘ เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม เข้ากลางกายแต่ละกาย ผู้ปฏิบัติจะอย่างนี้เรื่อย ๆ จะถึงกายธรรมอรหัตละเอียด ดิฉันสงสัยว่า จะถูกทางที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ในหลักของมัฌชิมาปฏิปทา และการปล่อยวางต่าง ๆ หรือไม่?

○ **ตอบ** ก่อนอื่นต้องขอทำความเข้าใจ คำว่า **"ยึดมั่น** หรือ **ยึดติด"** คำว่า **"ตัวตน"** คำว่า **"นิมิต"** และ **"ปล่อยวาง"** ให้ดีเสียก่อน ก็จะเข้าใจความหมายคำของหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี สด จนฺทสโร) ได้ง่าย กล่าวคือ

การปฏิบัติสมถวิปัสสนา-กัมมัฏฐาน ในพระพุทธศาสนานั้น มุ่งที่จะอบรมจิตใจให้สงบ และ **ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์** (ธรรมชาติเครื่องเศร้าหมองอันเป็นเครื่องกั้นปัญญา) **ควรแก่งานแล้วพิจารณาสภาวะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** ได้แก่ **อุปา-ทินนกสังขาร** (สังขารที่มีวิญญาณครอง) และ**อนุปาทินนกสังขาร** (สังขารที่ไม่มีวิญญาณครอง) **ทั้งปวง ให้เห็นตามธรรมชาติที่เป็นจริง** ว่า **ไม่เที่ยง (อนิจฺจํ) เป็นทุกข์ (ทุกขํ)** และ**มิใช่ตัวตน** ของใครที่ถาวรแท้จริง **(อนตฺตา) เพื่อให้คลายอุปาทานความยึดถือ** (ยึดมั่น ยึดติด) **ว่าเป็นตัวตน** (มีแก่นสารสาระของความเป็นตัวตนที่แท้จริง) ว่าเป็น **บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา ด้วยตัณหา**และ **ทิฏฐิ** ความหลงผิด (ความคิดว่าเป็นตัวตน) นั้นเสีย

เพราะอุปาทาน คือความยึดถือสังขารธรรมทั้งปวงที่ไม่มีแก่นสารสาระในความเป็นตัวตนที่แท้จริงของใครนั้น **เป็นสภาพไม่เที่ยง**

ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยที่ปรุงแต่งอยู่เสมอ **ด้วยตัณหา** (ความทะยานอยาก) และ**ทิฏฐิ** (ความหลงผิด) จึง**เป็นทุกข์** ดังตัวอย่างพระบาลีว่า **สงฺขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา** กล่าวโดยสรุป **อุปาทานเบญจขันธ์เป็นทุกข์ เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ด้วยตัณหา** และ**ทิฏฐิ** (ความหลงผิดว่าเป็นแก่นสารสาระในความเป็นตัวตน บุคคล เรา-เขา) นั้น **เป็นทุกข์จริง ๆ แท้** (ทุกขสัจ) ตามส่วนแห่งความยึดถือนั้น ยึดมาก ก็ทุกข์มาก ยึดน้อย ก็ทุกข์น้อย ไม่ยึดเลย ก็ไม่ทุกข์เลย

"**อุปาทาน** ความยึดมั่น" ณ ที่นี้หมายถึง **ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เมื่อไปมีอุปาทาน** (ความยึดถือ) คือ **มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งที่ไม่มีแก่นสารสาระ ในความเป็นตัวตนที่เป็นเองโดยธรรมชาติไม่เที่ยง**

ได้เคยมีบางท่านกล่าวว่า **"เพราะบุคคลมีอุปาทาน จึงมีอัตตา ถ้าไม่มีอุปาทาน อัตตาก็ไม่มี"** คำกล่าวเช่นนี้ **ไม่ถูกต้อง**

ฉะนั้น **การพิจารณาดูสังขารในสติปัฏฐาน ๔ ก็เพื่อให้เห็นแจ้งด้วยปัญญาอันเห็นชอบ** คือ **เห็นถูกต้อง** ตามพระพุทธดำรัสต่อไปนี้ ว่า

สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจาติฯ สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง.

สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติฯ สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติฯ ธรรม (สังขารธรรม) **ทั้งปวง มิใช่ตนคือไม่มีแก่นสารสาระในความเป็นตัวตน**

และว่า **ยถา ปญฺญาย ปสฺสติ อถ นิพฺพินฺทติ ทุกฺเข เอส มคฺโค วิสุทฺธิยาฯ**

"เมื่อใดที่พระโยคาวจรเห็นด้วยปัญญา ว่า **สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์**และ **ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตาแล้ว เมื่อนั้น ย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ นั่นเป็นทางแห่งความหมดจด"**

คำว่า **ธรรมทั้งปวง** ณ ที่นี้ หมายเอา**สังขารธรรม** มี**เบญจขันธ์** เป็นต้น **เท่านั้นที่เป็น "อนัตตา" เพราะไม่มีแก่นสารสาระในความเป็นตัวตนที่ถาวรแท้จริงของใคร** และนี้ก็เป็นพระพุทธดำรัสในลำดับ **"นิพพิทานญาณ" ซึ่งเป็นขั้นตอนของการยกเอาสังขารมีเบญจขันธ์** เป็นต้น **ขึ้นพิจารณาเพื่อให้เห็นแจ้งแทงตลอดพระไตรลักษณ์ อันจะนำไปสู่วิราคะ วิมุตติ วิสุทธิ สันติ นิพพาน** จึงยังไม่มีพระนิพพานเป็นอารมณ์ เพราะเหตุนั้นพระพุทธดำรัสว่า **"สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา" ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา** นี้ จึงหมายเอา **"สังขารธรรมทั้งปวง"** หรือธรรมชาติที่เป็นไปในภูมิ ๓ (กามภูมิ-รูปภูมิ-อรูปภูมิ) ทั้งหมดเท่านั้น

ที่หลวงพ่อ (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ท่านสอนว่า **ให้เข้ากลางของกลางแต่ละกาย แล้วให้ผู้ปฏิบัติยึดกาย ที่เข้าถึงเป็นแบบไปอย่างนี้เรื่อง ๆ จนถึงธรรมกายอรหัตละเอียด** นั้นหมายความว่า เมื่ออบรมใจให้หยุดให้นิ่ง จนบริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ด้วย และจิตใจไม่ปรุงแต่งด้วย จึงยิ่งบริสุทธิ์จากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง และจึงถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายต่อ ๆ ไปอย่างนี้จนสุดละเอียด ก็จะถึงกายในกายที่บริสุทธิ์ผ่องใส ณ ภายใน ต่อ ๆ ไปตามลำดับ คือต่อจากกายมนุษย์หยาบ ก็จะถึง**กายมนุษย์ละเอียด** เมื่อถึงแล้ว **ไม่ใช่ให้ดู คือเพียงแต่เห็นเฉย ๆ ถ้าเพียงแต่เห็นเฉย ๆ ธรรมก็ไม่ก้าวหน้า แต่ให้ดับหยาบไปหาละเอียด** คือ **ให้ละอุปาทานกายหยาบ** ได้แก่ **ละความรู้สึกทั้งหมดอันเนื่องด้วย**

กายมนุษย์หยาบ เข้าไป (สวมความรู้สึก)**เป็นกายมนุษย์ละเอียด เพื่อให้ใจของกายมนุษย์ละเอียดที่บริสุทธิ์ยิ่งกว่าของกายมนุษย์หยาบนั้น ทำหน้าที่เจริญภาวนาต่อไปให้สมบูรณ์เต็มที่ เพื่อความเข้าถึง รู้-เห็น** และ**เป็นกายในกาย** (รวมเวทนา-จิต-ธรรม) ที่บริสุทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับ

การเข้าถึง รู้-เห็น และ**เป็นกายละเอียด** (กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายใน) เป็นขั้น ๆ ไปอย่างนี้ เรียกว่า **"ดับหยาบไปหาละเอียด" จนสุดละเอียด ถึงธรรม-กายต่อ ๆ ไปจนสุดละเอียด ถึงธรรมกายอรหัต เป็นขั้น ๆ ไปอย่างนี้** แหละ**ที่หลวงพ่อท่านอธิบายว่า เมื่อปฏิบัติถึงกายละเอียด** (กายในกายที่ละเอียดและบริสุทธิ์) แล้ว **ต้องยึดกายละเอียดที่เข้าถึงนั้นเป็นแบบ** คือ **เป็นแนวทางปฏิบัติภาวนาให้ถึงกาย และธรรมที่ละเอียด ๆ ที่บริสุทธิ์ ผ่องใสยิ่งกว่าเดิมต่อ ๆ ไปตามลำดับ ในทางธรรมปฏิบัติจึงเป็นการละอุปาทาน (ความยึดถือ) สังขารธรรมที่ไม่บริสุทธิ์ เพื่อความเข้าถึง รู้-เห็น** และ**เป็นธรรมที่บริสุทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนถึงธรรมกายอันเป็นกายที่พ้นโลกพ้นความปรุงแต่ง (สังขาร) อันเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ผ่องใส โดยแท้ไม่ใช่ให้ยึดติด**

ที่ว่า "**ให้ยึดกาย ที่เข้าถึงเป็นแบบ**" นั้น หมายถึง **ให้เอาเป็นแนวทาง เป็นพื้นฐานในการเจริญภาวนาให้ถึงธรรมที่บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นต่อ ๆ ไป** เหมือนการขึ้นบันไดทีละขั้น ๆ ไปถึงชั้นบนบ้านได้ก็ต้องอาศัยบันไดขึ้นต่ำที่เราขึ้นไปถึงแล้วนั้น ก้าวขึ้นไปสู่บันไดขั้นสูงยิ่งขึ้นต่อ ๆ ไป ตามลำดับ **จึงเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องที่สุด**

ถ้ามัวแต่ไปเพ่งที่คำพูด แต่ไม่เข้าใจถึงความเป็นไปอันแท้จริงของธรรมปฏิบัติ จึงไขว้เขวได้อย่างนี้มีเยอะ มีแต่นักอ่าน นักพูด

นักวิจารณ์ แต่ไม่เข้าใจถึงความเป็นไปอันแท้จริงของธรรมปฏิบัติ ก็ไขว้เขวได้มาก อย่างนี้ ยิ่งคนดัง ๆ พูดแล้วคนก็เชื่อมากเสียด้วย เพราะฉะนั้น ให้พยายามปฏิบัติต่อไปให้เข้าถึงกายที่ละเอียด ๆ เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม) ถึงธรรมกายต่อ ๆ ไปให้สุดละเอียดถึงพระนิพพาน ก็จะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งไปเอง

เรื่อง **"นิมิต"** นั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ **เป็นขั้นตอนของการเจริญสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง** มีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ฉบับ พ.ศ. ๒๕๒๑ ฉักกนิบาต อังคุตตรนิกาย (องฺ ฉกฺก. ๒๒/๓๙/๔๓๐-๔๓๑) ว่าดังนี้

"ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ที่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ, ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ, ตามประกอบความพอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ, เป็นผู้พอใจในหมู่, ยินดีในหมู่, ตามประกอบความพอใจในหมู่, อยู่แล้วหนอ: **เธอนั้น จักมาเป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่เป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว **จักถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิต วิปัสสนาจิตได้นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ได้ถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตวิปัสสนาจิตแล้ว **จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์แล้ว **จักยังสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์นั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์แล้ว **จักละสังโยชน์ทั้งหลายนั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้.**

เมื่อไม่ละสังโยชน์ทั้งหลายแล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้งนั้น ข้อนี้ก็ไม่เป็นฐานะที่มีได้เลย.**

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ที่ไม่พอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ๆ, ไม่ยินดีในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ ไม่ตามประกอบความพอใจในความคลุกคลีกันเป็นหมู่ ๆ, ไม่เป็นผู้พอใจในหมู่, ไม่ยินดีในหมู่, ไม่ตามประกอบความพอใจในหมู่, อยู่แล้วหนอ: **เธอนั้น จักมาเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดียิ่งในความสงัดเงียบนั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อเป็นผู้โดดเดี่ยวยินดียิ่งในความสงัดเงียบแล้ว **จักถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตและวิปัสสนาจิตได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อถือเอานิมิตแห่งสมาธิจิตและวิปัสสนาจิตได้แล้ว **จักยังสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์**

ได้นั้นข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.

เมื่อทำสัมมาทิฏฐิแห่งวิปัสสนาให้บริบูรณ์ได้แล้ว **จักยังสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์ได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อทำสัมมาสมาธิแห่งมรรคและผลให้บริบูรณ์ได้แล้ว **จักละสังโยชน์ทั้งหลายได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้.**

เมื่อละสังโยชน์ทั้งหลายได้แล้ว **จักทำนิพพานให้แจ้งได้นั้น ข้อนี้เป็นฐานะที่มีได้เป็นได้แล.**"

(คำแปลจากหนังสือขุมทรัพย์จากพระโอษฐ์ ของคณะธรรมทานไชยา พ.ศ. ๒๕๑๔ หน้า ๒๘๕-๒๘๖)

กล่าวโดยสรุป **"นิมิต" เป็นขั้นตอนของการเจริญสมถภาวนา** เพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาให้จิตใจผ่องใสควรแก่งาน และ **เป็นขั้นตอนของวิปัสสนาภาวนา** คือ ยกสังขารนิมิต มี

เบญจขันธ์ เป็นต้น ทั้ง ณ ภายนอก (ส่วนหยาบ) และ ทั้ง ณ ภายใน (ส่วนละเอียด) ขึ้นพิจารณาให้เห็นแจ้ง รู้แจ้ง สภาพความปรุงแต่ง และ **ลักษณะอันเป็นเอง ของสังขารธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** ว่าเป็นสภาพ **ไม่เที่ยง (อนิจฺจํ) เป็นทุกข์ (ทุกฺขํ)** และ **มิใช่ตัวตนที่แท้จริงของใคร (อนตฺตา)**

ใน**ขั้นสมถภาวนา** เมื่อสามารถถือเอาปฏิภาคนิมิตได้ ก็จะได้สมาธิจิต ในระดับอัปปนาสมาธิอันเป็นเบื้องต้นของปฐมฌาน **มรรคจิตอันประกอบด้วยสัมมาสมาธิ จึงจะเริ่มสามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น ถ้าใครปฏิเสธนิมิตเสียตั้งแต่สมาธิจิตยังไม่ได้ถึงอัปปนาสมาธิ อันเป็นเบื้องต้นของปฐมฌาน มรรคจิตก็ย่อมจะยังไม่เจริญขึ้นสมบูรณ์ให้สามารถทำหน้าที่ปหานสัญโญชน์ได้เต็มกำลัง เพราะขาดสัมมาสมาธิ** (การเจริญรูปฌานตั้งแต่ปฐมฌาน-จตุตถฌาน) **อันเป็นไปเพื่อเจริญปัญญาเห็นแจ้ง รู้แจ้งในสภาวะธรรม และอริยสัจจธรรม**

ตามที่เป็นจริงได้

อนึ่ง **เมื่อสมาธิจิตเป็นฌานจิต ตั้งแต่ปฐมฌานและเจริญขึ้นไปตามลำดับฌานนั้น ย่อมละองค์แห่งฌานที่หยาบ** หรือเรียกว่า **"ดับหยาบไปหาละเอียด" ไปเองโดยอัตโนมัติ** อย่าสงสัยเลย

ใน**ขั้นวิปัสสนาภาวนา ถ้าไม่ยกสังขารนิมิต อันตัณหาปวัตติ** (ปรุงแต่งให้เป็นไป) **ให้เห็นแจ้งสภาพความปรุงแต่ง** และ **ลักษณะอันเป็นเองตามธรรมชาติของสังขารธรรมทั้งหลายทั้งปวง** ว่า **เป็นอนิจจัง ทุกขัง** และ **อนัตตา อย่างไรแล้ว ภาวนามยปัญญา** (ปัญญาแจ้งชัดจากการเจริญภาวนาจริง ๆ) **จะเกิดได้อย่างไร ? ก็จะได้แต่เพียงสุตามยปัญญา** และ **จินตมยปัญญา จากสัญญา** คือ **ความจำได้หมายรู้จากตำรา หรือจากที่ฟังเขาว่ามาเท่านั้นเอง**

ใครสอนให้ละ **"นิมิต"** ตั้งแต่ขั้นแรกของสมถและวิปัสสนากัมมัฏฐาน ก็เท่ากับสอนให้ละฐานสำคัญที่จะให้เกิดสมาธิจิตในระดับปฐมฌานขึ้นไป อันจะนำไปสู่การเห็นแจ้งรู้แจ้ง สภาวะของสังขารธรรม และสัจจธรรมตามที่เป็นจริง การเจริญสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานก็จะมีสภาพเป็น **"วิปัสสนึก** (เอาเอง)" เท่านั้น ถึงแม้จะเป็นอุบายให้ได้รับผลเบื้องต้นในระดับหนึ่ง แต่มรรคจิตก็ไม่สมบูรณ์พอจะปหานสัญโญชน์โดยเด็ดขาดได้ ต่อเมื่อถึงฌานจิตตั้งแต่ปฐมฌานขึ้นไป จึงจะมีพลังพอที่จะปหานสัญโญชน์โดยเด็ดขาดได้ จึงขอให้ทบทวนพระพุทธดำรัสข้างต้นนี้ให้ดี จะได้ไม่หลงทางปฏิบัติ วนอยู่แต่ในวิธี **"ขุดบ่อไม่ถึงตาน้ำ"**

● **ถาม** คำว่า **"หยุด"** ที่หลวงพ่ปสดฯ ท่านกล่าวไว้ในหนังสือเล่มเดียวกัน หน้าที่ ๒๓ บรรทัดที่ ๓ ที่ว่า **จะไปทางนี้ต้อง "หยุด"** ถ้า**ไม่หยุดก็ไปได้** และหยุดอย่างเดียวเท่านั้น **สำเร็จ** หรือเป็น**ตัวสำเร็จ** อยากกราบถามหลวงพ่อค่ะว่า ในการ**"หยุดนี้"** เอาอะไรเป็น**เกณฑ์วัด** เป็นเรื่องของ**กาย** หรือเรื่องของ**ใจ** ค่ะ?

○ **ตอบ** คำว่า **"หยุด"** ณ ที่นี้หลวงพ่อ (หลวงพ่อวัดปากน้ำ หรือหลวงปู่สดฯ) ท่านหมายถึง **หยุด ทำชั่วทางกาย ทางวาจา ทางใจ** กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ **หยุดกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ด้วยการปฏิบัติไตรสิกขา** คือ **อธิศีลสิกขา** (ศีลยิ่ง) **อธิจิตสิกขา** (จิตยิ่ง) **อธิปัญญาสิกขา** (ปัญญายิ่ง)

ในการ **"หยุด" ทางใจ** นั้น เริ่มด้วยการอบรมใจให้สงบ ให้หยุด ให้นิ่ง เป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง ณ ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ อันเป็นที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิม ด้วยอุบายวิธี ๓ อย่างประกอบกัน คือ

๑. อาโลกกสิณ โดยการเพ่งดวงแก้วกลมใส (นึกให้เห็นด้วยใจ เพื่อรวมใจคือความเห็นด้วยใจ ความจำ ความคิด ความรู้ ให้อยู่กับดวงแก้ว และให้รวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน) **๒. พุทธานุสสติ** ด้วยการให้กำหนดบริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหังๆๆ"** เพื่อประคองใจให้หยุดให้นิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางและให้น้อมพระพุทธคุณ คือพระปัญญาคุณและพระวิสุทธิคุณจาก คำว่า **"สัมมาอะระหัง"** มาสู่ใจเรา **๓. อานาปานสติ** สังเกตุลมหายใจเข้าออกที่ผ่านและกระทบดวงแก้ว ตรงศูนย์กลางกาย **แต่ไม่ต้องตามลม**

เมื่อใจถือเอาปฏิภาคนิมิตได้และหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ อันเป็นที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิมและเป็นที่ตั้งกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายใน ละเอียดเข้าไป ๆ จนสุดละเอียดนั้นแล้ว จิตดวงเดิมจะละปฏิภาคนิมิตและตกศูนย์ไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ ถ่ายทอดกรรมเดิมที่เป็นสมาธิ **เป็นจิตดวงใหม่** คือ **เห็น-จำ-คิด-รู้ อันตั้งอยู่ท่ามกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ที่ผ่องใส บริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์** ลอยเด่นขึ้นมาพร้อมกับดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ใสสว่างยิ่งนัก เป็นทางให้เข้าถึงกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรมที่ละเอียดและบริสุทธิ์ผ่องใสยิ่งขึ้นไปทุกที จนถึงธรรมกายอันเป็นกายที่พ้นโลก และเป็นธรรมที่บริสุทธิ์ผ่องใส มีรัศมีสว่าง

นั่นก็คือ **ใจยิ่งหยุดยิ่งนิ่ง ก็ยิ่งไม่สังขาร** คือ **ไม่ปรุงแต่ง** อีกนัยหนึ่ง คือ **"หยุดมโนสังขาร" จิตใจก็ยิ่งถึงและเป็นธรรมที่บริสุทธิ์ผ่องใส** นั่นเอง

นี่เรียกว่า **"ใจหยุดในหยุดกลางของหยุด ดับหยาบไปหาละเอียด จนสุดละเอียด"**

เมื่อถามว่า **"มีอะไรเป็นเครื่องวัด?"** ก็ตอบว่า **มีการเข้าถึงรู้-เห็นและเป็น กายในกาย** (รวมเวทนาในเวทนา จิตในจิต) และ **ธรรมในธรรม เริ่มตั้งแต่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายที่ใสแจ่มอยู่ ณ ภายใน ละเอียดเข้าไป ๆ จนสุดละเอียด ถึงธรรมกายและเป็นธรรมกาย** ที่บริสุทธิ์ผ่องใสยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนสุดละเอียดนั่นเอง เป็นทางให้ถึงมรรค ผล นิพพาน

เพราะเหตุนั้น หลวงพ่อท่านจึงกล่าวว่า **"หยุด** นั่นแหละ **เป็นตัวสำเร็จ"** คือ **เป็นทางให้ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง** และ**ที่เป็นบรมสุข**

เจริญพร

■ ■ ■ ■

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพสร้างเสนาสนะถวายเป็นวิหารทาน

มูลค่าห้องละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ด้วย**วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** จะได้จัดสร้างกุฏิที่พำนักสงฆ์ เป็นเรือน ๒ ชั้น ๆ ละ ๑๒ ห้อง รวมเป็น ๒๔ ห้อง (มีห้องน้ำ-ห้องสุขาเบ็ดเสร็จ) คิดเป็นมูลค่าห้องละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๒๐๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อภายในบริเวณห้อง
ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๑๐๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อร่วมกับเจ้าภาพรายอื่นอีก ๑ ชื่อ
ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๕๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อร่วมกับเจ้าภาพรายอื่นอีก ๓ ชื่อ

ขอเชิญติดต่อบริจาคและรับพระเป็นที่ระลึกได้ที่

๑. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘
๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก กม.ที่ ๑๔ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

(* ๒๐๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงรุ่น ๔ พิมพ์สี่เหลี่ยม ของวัดปากน้ำ เป็นที่ระลึก ๑ องค์
๑๐๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงรุ่น ๔ พิมพ์สามเหลี่ยม ของวัดปากน้ำ เป็นที่ระลึก ๑ องค์
๕๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงสมเด็จพระธรรมกายฝังเพชร เป็นที่ระลึก ๑ องค์)

• •

สาธุชนผู้สนใจพระตระกูลวัดปากน้ำ โปรดทราบ

พระตระกูลวัดปากน้ำ ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำภาษีเจริญ และพระอาจารย์**มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม สร้างขึ้นตามแนววิชชาธรรมกายที่รับถ่ายทอดมาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจกแก่ผู้ทำบุญนั้น **ไม่มีขาย! แต่หาได้ไม่ยาก** เพราะผู้มาทำบุญที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หรือที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. จะได้รับพระเป็นที่ระลึกตามที่กำหนดไว้ทุกท่าน

รายการสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง และวีดีโอเทป ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

จัดทำโดย

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สิ่งพิมพ์

๑. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น	๑๐.–
๒. นิพพานให้แจ้ง (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)	๘๐.–
๓. สวดมนต์ทำวัตร	๑๕.–
๔. นิตยสารธรรมกาย	๔๐.–
๕. อริยสัจ ๔	๕๐.–

เทปบันทึกเสียง

๑. ธรรมเทศนาหลวงพ่อวัดปากน้ำ	๓๐.–
๒. สาราณียธรรม หลักธรรมมหาเสน่ห์	๓๐.–
๓. พรสี่ประการ	๓๐.–
๔. อย่าประมาทในธรรมทั้งปวง	๓๐.–
๕. มาปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร	๓๐.–
๖. วิชชาธรรมกายที่ว่ามีดีเพราะอะไร	๓๐.–
๗. จงทำตนเป็นเกาะที่พึ่ง	๓๐.–
๘. อะไรคือแก่นสารชีวิต	๓๐.-
๙. อานิสงส์บวชเณร-บวชพระ	๓๐.-
๑๐. เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนาเป็นของยาก	๓๐.-

• •

ขอเชิญร่วมสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมหนึ่งหลังเป็นวิหารทาน

ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

อานิสงส์ คือ ผลบุญ เนื่องแต่การบริจาคเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

๑) **ในการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม** และ เครื่องใช้ประจำโรงเรียน ให้เป็นสถานที่กำบังแดด ลม ฝน แด่พระภิกษุสามเณรที่มาจากทุกทิศ เพื่อการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และเพื่ออบรมพระกัมมัฏฐาน

๒) **ในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติ** ทั้งภายในและภายนอกวัด และ

๓) **ในการสร้างโรงภัตตาหารและโรงครัว**

โดยสรุปอานิสงส์รวบยอดที่สำคัญ คือ

๑) **ย่อมเป็นผู้เจริญด้วยปัญญา รู้ทางเจริญทางเสื่อม ตามที่เป็นจริง**

๒) **ย่อมเป็นผู้ไม่คลาดจากธรรมอันเป็นสัมมาทิฏฐิ จักเป็นธรรมทายาทของพระบรมศาสดา เป็นโอรสอันธรรมนิรมิต** กล่าวคือ จักถึงธรรมกายมรรค ผล นิพพาน อันเป็นบรมสุขและสิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

๓) ในระหว่างที่ยังไม่สิ้นอาสวะและยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารจักร **ก็จักไม่หลงทำกาละ (ตาย) และจะไม่ไปสู่ทุคคติหรืออบายภูมิ**

๔) **จักเป็นผู้มีความสุขอยู่ในสุคติภพ อันสมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยปัจจัยสี่ และจักเป็นผู้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ** และสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งปวง มียานพาหนะ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ดี ที่เลิศ เป็นต้น

ขอเชิญตั้งทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัช

ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้เป็นค่าภัตตาหารและค่ารักษาพยาบาลแด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรม และเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

(๑) **ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป**

(๒) **ได้ดอกผลมาเป็นค่าใช้จ่ายปัจจัยสี่แด่พระภิกษุ สามเณร ผู้ประพฤติธรรมและเผยแพร่ธรรมอันเป็นบุญเขตกว้างขวางไม่มีประมาณ เป็นบุญและบารมีหลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน** ให้เป็นผู้เจริญรุ่งเรือง สุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ และบริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัยให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

(๓) **เท่ากับท่านได้ใส่บาตรทุกวันและได้รักษาพยาบาลภิกษุอาพาธเป็นประจำ เมื่อนึกถึง "บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมไม่มีตกต่ำ มีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(๔) ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวารณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิภัตตาหารฯ"** นี้ได้ทุกวัน **ด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนได้ทุกวัน** (ครั้งละ ๕๐๐ บาทขึ้นไป ตามระเบียบของธนาคาร)

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔–๗๔๗๕ , ๒๒๕-๑๙๙๘

๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔–๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

เช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้แก่ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม**

หากส่งเงินทางธนาณัติไปรษณีย์โปรดสั่งจ่าย **ป.ณ.หลานหลวง** ในนาม

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐

ขอเชิญสาธุชนเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน
ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคมของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒินั้น ทางวัดได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางวัดจึงขอสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตนจะขอใช้กลดของวัดก็ได้ และช่วยบำรุงกลดตามกำลังศรัทธา เพื่อให้วัดพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุด ก็ขออนุโมทนา

๔) ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่จะติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรมหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณวัด เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณวัด

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับวัดทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔.๐๐ น.	ตื่นนอน (สัญญาณระฆัง)
๐๔.๓๐ น.	ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม
๐๖.๓๐ น.	รับประทานอาหารเช้า
๐๗.๐๐ น.	อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต
๐๘.๐๐ น.	อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา
๐๙.๓๐ น.	ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
๑๑.๐๐ น.	รับประทานอาหารแล้ว พักผ่อนตามอัธยาศัย
๑๔.๐๐ น.	รับฟังธรรมบรรยาย
๑๗.๐๐ น.	ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรมแล้วพักทำธุระส่วนตัว
๑๙.๐๐ น.	เจริญภาวนาธรรม
๒๑.๓๐ น.	ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺฑตฺโม) และ**พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไป โดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย ให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาส ควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

๒. ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น ที่วิหารเจริญภาวนา(ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน เวลา ๐๗.๓๐ น. มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใด เป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับ

๔. ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการธรรมปฏิบัติ ทางสถานีวิทยุ

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุ ททท.(ภาคปกติ)** อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.

๒. **สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** กรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ เวลา ๒๒.๕๐ น.

ขอเชิญตั้งทุนนิธิเพื่อการศึกษาอบรมและเผยแพร่ธรรมปฏิบัติ

ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้ (๑) ในกิจกรรมการศึกษาภาคปริยัติธรรม (๒) การอบรมภาวนาธรรมแด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรมและเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และ (๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติแก่ประชาชนโดยทั่วไปทั้งทางสื่อมวลชน และการให้การอบรมภาวนาธรรมและจริยธรรมทั้งภายนอกวัดและ ณ ภายใน **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตลอดไปนั้น โดยที่

๑. **ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป**

๒. **ได้ดอกผลมาใช้จ่ายในการให้การศึกษาภาคปริยัติ แด่พระภิกษุ สามเณร ในการให้การอบรมธรรมปฏิบัติและเผยแพร่ธรรมเป็นธรรมทานอันเป็นบุญเขตอย่างกว้างขวางไม่มีประมาณเป็นบุญและบารมีที่หลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน** ให้เป็นผู้มีสติปัญญาเฉียบแหลมและเจริญรุ่งเรืองสุขสมบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ และคุณสมบัติ และบริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัย ให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

๓. เมื่อนึกถึง**ธรรมทาน** อันมีอานิสงส์สูงส่งยิ่งและเป็น **"บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมมีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยสติปัญญาสามารถและเฉียบแหลม จึงไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา

๔. ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวารณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิการศึกษาฯ"** ได้ทุกวันด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนได้ทุกวัน (ครั้งละไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท ตามระเบียบของธนาคาร) ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปที่

๑. สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘

๒. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ริมถนนบางแพ-ดำเนินสะดวก กม. ที่ ๑๔ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

ส่งเงินโดยธนาณัติโปรดสั่งจ่ายในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง **ไปรษณีย์ หลานหลวง** กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ ถ้าสั่งจ่ายเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อม ให้ในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ด้วย **ขออนุโมทนา**

✂ -

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

- ☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งวัด เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์
- ☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท
  - ☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท
  - ☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไป เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างโรงภัตตาหารและโรงครัว เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพ..... เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

หญ้าปากคอก

ญาณรัตนะ*

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน คนส่วนใหญ่มักจะมองสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ไกลตัว คือมองเพื่อเพ่งโทษคนอื่นก่อน แต่พอเรื่องของผลประโยชน์กับมองใกล้ตัว กล่าวคือ ถ้าปัญหาเกิดขึ้นมักจะโทษคนอื่น แต่ถ้าเรื่องผลประโยชน์กลับมองที่ตัวเองก่อนว่าควรจะได้รับผลประโยชน์นั้น ปัญหาหรือเหตุของการดับปัญหาต่าง ๆ นั้น จริง ๆ แล้ว เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและตนเองสามารถที่จะแก้ปัญหานั้นได้ โดยที่ไม่ต้องรอเสียเวลา หรือพึ่งพาคนอื่นเลย สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือน**หญ้าปากคอก**ที่ถูกมองข้ามไป

หญ้าปากคอกประการแรก คือ คนเราจะระงับทุกข์ได้ก็ต่อเมื่อระงับเหตุแห่งทุกข์ เหตุแห่งทุกข์มี ๒ ทาง ทางกายและทางใจ เหตุแห่งทุกข์ทางกายต้องใช้วิธีรักษาภายนอก แต่เหตุแห่งทุกข์ทางใจต้องใช้การรักษาภายใน คือ รักษาที่ใจ และใช้ธรรมเป็นยารักษา

หญ้าปากคอกประการที่สอง คือ คนเราจะระงับกิเลสได้ต้องไม่เผลอสติ คือไม่เผลอให้ใจเคลื่อนออกจากศูนย์กลางกาย ซึ่งตรงกับศูนย์กลางของพระ ไม่ฟุ้งซ่านหลงใหล ไปกับความรัก ความชอบ ความชัง ตลอดจนความฟุ้งซ่านไปในเรื่องต่าง ๆ เพราะอาการเหล่านี้จะทำให้ใจถูกยึดครอง โดยกิเลสทีละเล็กทีละน้อย จนในที่สุดก็หมดหนทางแก้ไขและไม่รู้ตัวว่าถูกกิเลสครอบงำ ทางแก้จึงต้องไม่เผลอสติ

หญ้าปากคอกประการที่สาม คือ คนเราจะระงับความโกรธให้ไม่โกรธ ความโกรธซึ่งรวมถึงความอาฆาต พยาบาท ปองร้าย ก็ต้องแก้ด้วยการแผ่เมตตา คือทั้งคิดพูดทำ กับบุคคลอื่น ด้วยความเมตตากรุณา นุ่มนวล บุคคลใดที่เป็นคนเจ้าอารมณ์มีความฉุนเฉียว ถึงโกรธพยาบาทใช้ทั้งวาจาที่ก้าวร้าวและการกระทำที่รุนแรง ย่อมได้รับผลกรรมตอบสนองจากบุคคลอื่นที่รุนแรงเช่นเดียวกับการสาดน้ำร้อนรดกัน

หญ้าปากคอกประการที่สี่ คือ คนเราจะระงับความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ความจน ได้ก็ด้วยการให้ การแบ่งปันและการบริจาคทรัพย์สิ่งของที่เราทำมาหาได้โดยสุจริตแก่ผู้อื่นให้ขาดออกจากใจไม่เสียดาย และรู้ว่าการให้นั้นเป็น

---

* *กรรมการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง**รองอัครราชทูตที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี***

บุญ คือเป็นการกำจัดความตระหนี่เหนียวแน่น หรือความเห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์และให้มีความสุขเหมือนที่เรามี

หญ้าปากคอกประการที่ห้า คือ คนเราจะระงับความอิจฉาริษยาด้วยมุทิตาจิต คือจิตยินดีกับผู้อื่นที่ได้ดีมีสุขและให้นึกว่าบุคคลที่เรามีจิตพลอยยินดีด้วยนั้น เขาก็ได้หมั่นเพียรกระทำเหตุคือคุณความดีมาด้วยระยะเวลาอันยาวนาน ที่จะเกิดเป็นผลบุญกุศลในปัจจุบัน น่าที่เราจะได้ประกอบเหตุเช่นเดียวกันนั้น

หญ้าปากคอกประการที่หก คือ คนเราระงับความโศกได้ด้วยอุเบกขา คือ การทำใจไม่ยินดียินร้ายเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเราและที่ไม่สามารถทำอะไรที่ดีกว่านี้ได้ แม้ความตายที่อาจจะเกิดแก่พ่อแม่ พี่น้อง บุตร ภรรยา สามี และแม้จะเกิดกับตัวเราเองเมื่อใดก็ได้ ไม่มีใครจะรู้ได้ และก็ไม่มีใครจะคุ้มครองป้องกันความตายได้ตลอดไป เพราะเหตุนั้น ก็จงหมั่นนึกถึงมรณานุสติ คือพิจารณาเห็นตายเป็นปกติธรรมดาของทุกคน ไม่ช้าก็เร็ว จึงให้หมั่นพิจารณาอยู่เสมอ

หญ้าปากคอกประการที่เจ็ด คือ คนเราจะระงับกามคุณได้ด้วยการหมั่นพิจารณาอสุภะ คือ พิจารณาเห็นส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เห็นตามที่เป็นจริงว่าไม่งดงาม เป็นแต่ปฏิกูลหรือเป็นที่ตั้งปฏิกูล โสโครก น่าเกลียดทั้งนั้น และมีสภาพที่ต้องแปรเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา โดยการพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ให้เห็นตามที่เป็นจริงว่า เป็นทั้งปฏิกูล ได้แก่ เหงื่อใคล น้ำลาย เสมหะ น้ำเหลือง อุจจาระ ปัสสาวะ ฯลฯ และเป็นทั้งที่ขับถ่ายปฏิกูลทั้งหลายเหล่านั้นออกมาทางทวารต่าง ๆ ได้แก่ทางตา หู จมูก ปาก ผิวหนัง และทางทวารหนัก ทวารเบา อันรวมเรียกว่าทวารทั้ง ๙ รวมทั้งการพิจารณาสังขารร่างกายที่เมื่อตายไปจะต้องเน่าเปื่อย

หญ้าปากคอกประการที่แปด คือ คนเราจะระงับโมหะและความโง่เขลาด้วยการเจริญภาวนาและพิจารณาสภาวธรรมให้เห็นแจ้งรู้แจ้งสภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริงตามแนวมหาสติปัฏฐานสี่ ให้เห็นสัจจะธรรมที่แท้จริง ไม่ติดอยู่กับสิ่งปนเปื้อนและกระแสโลก ที่หลงนิยมตามกาลสมัยและสังคม การเจริญภาวนาเป็นทั้งการกำจัดกิเลสและการเข้าไปเห็นสภาวธรรมตามที่เป็นจริง ให้เกิดปัญญา รู้ทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ รู้ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และรู้หนทางพ้นทุกข์

ที่กล่าวมาเป็นเพียงตัวอย่างของหญ้าปากคอกที่คงเคยได้ยินได้ฟังกันมาตั้งแต่เด็กหรือนานมาแล้ว แต่ยังมิได้ตั้งใจที่จะนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงขอให้พิจารณานำหญ้าปากคอกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของตนได้.

■ ■ ■ ■

ใบบอกรับเป็นสมาชิกนิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

นาม _____ บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ตรอก/ซอย _____

ถนน _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____

(๑) ประสงค์จะ: ☐ เป็นสมาชิก (ไม่คิดค่าส่ง) ตั้งแต่ฉบับที่ _____

☐ ต่ออายุสมาชิก

☐ เป็นเจ้าภาพจัดส่งถวาย/ให้แก่ _____

ที่อยู่ _____

(๒) เป็นเวลา: ☐ ๑ ปี อัตรา ๑๖๐ บาท ☐ ๒ ปี อัตรา ๓๒๐ บาท ☐ ๓ ปี อัตรา ๔๘๐ บาท

(ลงชื่อ) _____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ สั่งจ่าย ปณ. หลานหลวง แห่งเดียว)

หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ใบบอกรับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

นาม _____ บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ตรอก/ซอย _____

ถนน _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____

ประสงค์จะ: ☐ **รับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร** และให้ประกาศชื่อไว้ที่

☐ ปกหน้าด้านใน ๔,๐๐๐ บาท ☐ ปกหลังด้านนอก ๕,๐๐๐ บาท

☐ ปกหลังด้านใน ๓,๐๐๐ บาท ☐ หน้าสอดสี ๓,๐๐๐ บาท

☐ อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ บาท ☐ ประสงค์จะออกนาม ☐ ไม่ประสงค์จะออกนาม

☐ อื่น ๆ _____ จำนวนเงิน _____ บาท

(ลงชื่อ) _____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ สั่งจ่าย ปณ. หลานหลวง แห่งเดียว)

หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

การอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๓๓ (๑-๑๔ พ.ค. ๒๕๔๐)

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๐ **พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี** เจ้าคณะภาค ๑๕ วัดพิชยญาติการาม ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๓๓ ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ซึ่งมีพระภิกษุ ๑๕๕ รูป สามเณร ๗๑ รูป กับอุบาสกอุบาสิกา สาธุชน ๓๑๙ ท่าน รวม ๕๔๕ ท่าน เข้ารับการอบรมมีกำหนด ๑๔ วัน

(ในภาพ) หลวงพ่อเจ้าอาวาส**พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** กำลังกล่าวถวายรายงาน

นับตั้งแต่ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ได้รับการตั้งเป็นวัดขึ้นเมื่อพ.ศ.๒๕๓๔ มาถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๐ นี้
ได้มีพระภิกษุมหาเปรียญ ๒๓ รูป และสามเณรอีก ๓ รูป (เฉพาะพระสังฆาธิการ เป็นพระมหาเปรียญทุกรูป) ดังในภาพ